

Uvodnik

Andrej Bratuž

Zediniti "rod Slovenšč'ne cele"

Besede v naslovu so iz Prešernovega Sonetnega venca, in sicer iz soneta, v katerem je izražena želja, da bi nam nebesa poslala pesnika, ki bi "nam srca vnel za čast dežele, /, med nami potolažil razprtije / in spet zedinil rod Slovenšč'ne cele!"

Prešernove verze je priklicalo v spomin dogajanje v zadnjih tednih, npr. državna proslava ob 15. obletnici slovenske samostojnosti in številni govori ob tej priložnosti, govori, uglaseni na temo slovenske enotnosti, uspešnosti, odmevnosti in prepoznavnosti v mednarodnem okolju ter nacionalnega ponosa, prav tako proslava Svetovnega slovenskega kongresa v Gorici in končno VI. vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu.

Misel o "Slovenšč'ni celi" lahko zveni nekoliko panslavistično, v resnici pa je vabilo h kulturni enotnosti Slovencev in še več, saj je v njej že klika v Prešernovem času žive ideje o zedinjeni Sloveniji, ki se je potem jasno izoblikovala v političnem programu v času pomladi narodov leta 1848. Danes velja kot poziv k zedinjenju vseh treh Slovenij: matične, zamejske in zdomske.

V govoru slovenskega zunanjega ministra Dimitrija Rupla na proslavi 15. obletnice slovenske državnosti in ob enem 15. obletnice ustanovitve Svetovnega slovenskega kongresa v Gorici sta bili ob pomenu samostojnosti najbolj poudarjeni današnja politična ustaljenost in uspešnost Slovenije ter obetavne perspektive za bodočnost.

O prizadevanjih matične domovine in njeni povezanosti z zamejstvom in zdostvom večkrat pišemo tudi v našem listu, ker smo prepričani, da je njihova pot do večje enotnosti edino pravilna. Prepričani smo tudi, da je današnji trenutek za nas vse dovolj primeren, tako da naša pričakovanja niso brez vsake osnove. Opazno je napredovanje in uveljavljanje Slovencev na najrazličnejših področjih, od umetnosti, znanosti in kulture nasploh do verskega življenja, gospodarstva in športa.

Slovenija kot članica Evropske unije pridobiva vse večjo vlogo in bo kmalu prevzela njeno politično predsedovanje. Še neresena in tolikokrat omenjana vprašanja v našem in v koroškem zamejstvu bodo morda v novih razmerah le našla kako rešitev.

Pa se povrnimo k Prešernovi misli o zedinjenju slovenskega sveta. Z odpravo meje se bo zamejstvo še tesneje povežalo z matično domovino, predvsem pa ne bo več zamejstvo. Že veliko let, po osamosvojitvi Slovenije pa še bolj, se v matično domovino za stalno vračajo zdolci, posamezno ali cele družine, in to zelo številne družine, kar vliva demografsko šibki narodni skupnosti novo upanje. Njihov zglede ohranjeni materni jezik, verska trdnost in neomajna narodna zavest so dragocen dar mladi domovini. Tudi glede na to, kako visoko so se premnogi slovenski ljudje na tujem povzpeli v znanosti, kulturi in gospodarstvu, nas ta povratek lahko samo veselji.

In če se bomo vsi skupaj počasi približali še uredničenju naši večnih sanj o spravi, se bo uresničila tudi pesnikova želja, da bi med nami utihnila razprtije. Šele takrat bosta upravičena zdrav ponos in vnema za "čast dežele".

VI. vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu

Foto DPD

V Državnem zboru v Ljubljani je bilo minuli četrtek, 6. t.m., VI. vseslovensko srečanje Slovencev v zamejstvu in po svetu.

Predsednik DZ France Cukjati je v uvodnem govoru poudaril, da je narod kot "ena sama velika družina", katere člani imajo veliko skupnega. Zavzel se je za tesnejše stike s Slovenci zunaj meja Slovenije, povabil pa jih je tudi, naj se vrnejo v domovino. "Vrata so že odprta," je ob začetku srečanja poudaril Cukjati in dejal, da bi predstavniki manjšine oziroma izseljenci ali njihovi potomci s preselitvijo v domovino Sloveniji prinesli novo življenje, nov zagon, nove povezave in nove izkušnje.

Po besedah predsednika parlamentarne komisije za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Janeza Krambergerja so udeleženci srečanja pripomogli k oblikovanju strategije za Slovence zunaj meja. Kramberger je v govoru ob začetku srečanja omenil tudi vprašanje dvojezičnih napisov na avstrijskem Koroškem, ki bi moralo biti po njegovem mnenju že zdavnaj rešeno.

Državni sekretar Zorko Pelikan iz Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu pa je posebej izpostavil letos sprejeti zakon o odnosih Slovenije s Slovenci zunaj meja. Po njegovem je zakon dober, ker je prvi, ki ureja odnose med Slovenci zunaj Slovenije in njihovo domovino. "Uporabimo ta zakon za odpravo nepotrebnih pregrad, ki so leta hromile odnose s Slovenci zunaj meja," je pozval, slovenske rojake v tujini pa označil za "dodano vrednost Slovenije". Po njegovem mnenju je treba tudi okrepiti sodelovanje v gospodarstvu, kulturi, izobraževanju in na znanstvenem področju, posebno pozornost pa bi mo-

rali posvetiti skrbi za mlade.

Zgodovinar Tomaž Simčič, tržaški profesor, ki mu je pripadla čast, da je imel v Državnem zboru slavnostni govor, je menil, da bi Slovenija manjšinam lahko pomagala na tri načine: s krepitvijo zanimanja za manjšine v Sloveniji, z vključevanjem pripadnikov manjšine v odločanje o vprašanjih, ki jih zadevajo, ter predvsem tako, da tudi sama ostaja "trdna". Člani manjšine bi si morali po drugi strani predvsem prizadevati, da bi bili najprej Slovenci, nato šele zamejci, morali bi sooblikovati slovenski jezik ter s Slovenijo graditi odnos, ki ne bi temeljil na politiki, temveč na stroki ali čem drugem, je zardil Simčič.

Udeleženci srečanja so se po plenarnem zasedanju razdelili v dve skupini. Skupina za Slovence v sosednjih državah je poleg o dvojezičnih napisih govorila tudi o kulturi, medijih, izobraževanju, gospodarstvu in turizmu, šolstvu, kmetijstvu, športu in političnih strankah. Skupina za Slovence po svetu pa je med drugim obravnavala vprašanja arhivov, repatriacije in pridobitve slovenskega državljanstva.

Veliko zanimanje je vladalo za sestanek odbora DZ RS za zunanjo politiko in Komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, ki so na skupni nujni seji govorili o dvojezičnih krajevnih tablah na avstrijskem Koroškem in zapletih, ki so razdelili slovensko manjšino v Avstriji. Razkol v slovenski manjšini na Avstrijskem je bil očiten tudi na seji, ki se je udeležil tudi minister za zunanje zadeve RS dr. Dimitrij Rupel. Debata je bila živa, polemična, sprejeli pa so tri sklepe, ki se nanašajo na Avstrijsko državno pogodbo (ADP) in ustavno varstvo pravic

manjšine, ki jih ta zagotavlja. Na več kot štiriurni seji je bila znova očitna razdeljenost slovenske manjšine v Avstriji. Več članov obeh teles je zato v razpravi pozvalo predstavnike manjšine k enotnosti pri zaščiti interesov. Slovenski vladi sta odbor in komisija predlagala, naj po diplomatski poti doseže, da bi Avstrija sprejela tako ureditev, ki ne bo izključevala ustavnega varstva pravic slovenske manjšine, torej drugače kot z ustavnim zakonom.

Dr. Matevž Grilc iz Narodnega sveta koroških Slovencev je na seji jasno izpostavil, da je bila manjšina pred tednom dni enotna, nato pa je del predstavnikov manjšine pristal na rešitev, ki za drugi del manjšine ni sprejemljiva. Vladimir Smrtnik iz edine politične stranke koroških Slovencev Enotna lista je dejal, da bo manjšina lahko kaj dosegla le, če bo enotna in če jo bo podprla tudi slovenska zunanja politika.

Zunanji minister Dimitrij Rupel je dejal, da bi morala manjšina sodelovati pri oblikovanju rešitve, saj slovenska vlada po njegovih besedah meni, da je tisto, kar predlaga manjšina glede same sebe, "dobro tudi za večino v Sloveniji". Tudi letošnje srečanje Slovencev iz zamejstva in Slovencev, ki živijo po svetu, je pokazalo, da je tako srečanje potrebno, kot je tudi pokazalo na vrsto pomanjkljivosti, ki bodejo v oči. Tu mislimo predvsem na dejstvo, da je večina diskutantov iz našega okolja govorila samim sebi, saj ni bila deležna ne medijske spremljave, kakršno bi si tako srečanje zaslužilo, in niti ni bilo na teh zasedanjih delovne narave prisotnih dosti poslancev Državnega zbora, kar je lahko samo za skrbljujoče.

JUP

Pogovor

Vremenoslovec
Darko Bradassi
o vremenu,
neznosni vročini,
ozonu in
dolgoročnih
napovedih

3

Postavitve spomenika

Duhovniku,
profesorju,
prevajalcu in
mislecu Otmarju
Črnilogarju so v
Podragi postavili
doprnski kip

4

Papež o družini

V Španiji v
Valencii je sveti
oče ponovno
poudaril
nezamenljiv
pomen družine
v naši družbi

4

SP Nemčija 2006

Italijanska
nogometna
reprezentanca je
v Nemčiji osvojila
že četrto
svetovno
prvenstvo

8

Skupno stališče Slovenske skupnosti (SSk) in Enotne Liste (EL) VI. vseslovensko srečanje v Državnem zboru

Foto DPD

Enotna lista na Koroškem in Slovenska skupnost v Furlaniji-Juljski krajini sta izraz narodnih manjšin in sta torej zbirni politični organizaciji zamejskih Slovencev v Avstriji oziroma Italiji.

Njuna pglavitna dejavnost in sploh razlog za obstoj je, da družita slovensko narodno skupnost in jo predstavljata, ko potekajo volilne preizkušnje. S svojimi izvoljenimi predstavniki sta prisotni na različnih upravnih nivojih ter s svojo prisotnostjo v izvoljenih telesih

jamčita posebno pozornost le-teh do posebnih zadev, ki se tičejo slovenske narodne skupnosti. Istočasno se upravitelji, izvoljeni na listah Enotne liste in Slovenske skupnosti, kot vsi drugi izvoljeni predstavniki, bavijo s splošno problematiko, ki jo obravnava upravno telo, v katerem sedijo. Vloga manjšinskih strank je torej izrazito podobna oni, ki jo na drugih področjih, kot so šolstvo, gospodarstvo, publicistika, radiotelevizija itd., vodijo organizacije slovenske narodne skupnosti, ki se

tako ali drugače prepoznavajo v krovnih strukturah manjšinske civilne družbe. Rekel bi celo, da je prisotnost manjšinskih predstavnikov z lastno stranko nujna potreba in logična posledica vsega napora, ki ga zamejska narodna skupnost izkazuje v vsakodnevni bitki za obstoj in prepoznavnost.

Stran 12
dr. Mirko Špacapan
deželni svetnik SSK v deželnem
svetu Furlanije-Juljske krajine
v Državnem zboru Republike
Slovenije julija 2006

Razprava o popravku deželnega zakona Špacapan v slovenščini

V splošni razpravi o popravku deželnega finančnega zakona je posegel tudi svetovalec SSK Mirko Špacapan, in sicer v slovenščini.

Malokateri deželni svetnik večine in manjšine si je nataknil slušalke, da bi sledil izjavam v slovenščini, kar je Špacapan tudi izpostavil.

V svojem posegu je Špacapan pohvalil deželni odbor za posege na področju stanovanjske politike, zlasti kar se tiče prispevka za izgradnjo dvigal v stanovanjih ATER. Ta ukrep bo vsekakor blagodejno vplival na možnost premikanja starejših, prizadetih in družin z otroki. Nadalje se je Špacapan strinjal s posegi na energetskem področju. Tu se naša Dežela približuje standardom drugih bolj

razvitih evropskih držav, ko po evropskih navodilih zasleduje cilj pridobivanja energije s pomočjo obnovljivih virov. V rebalansu je postavka za fotovoltaične naprave in za zgradnjo biomasnih central, z ovrednotenjem precejšnjih lesnih virov v naših gozdovih. S tem bodo imela gorata področja možnost, da se lahko aktivno vključijo v zaporedne postopke predelave lesa, od pridobivanja prvine do njene končne izrabe v centrali.

Politika vzpodbujanja združevanja občin v združenju ASTER omogoča boljše sodelovanje, znižanje stroškov in kakovostne storitve za občane, to pa se doseže z denarnimi prispevki, ki nagradijo tiste javne uprave, ki so stopile na pot dogovarjanja in skupnega iskanja

najboljših rešitev. Na področju turizma se je Špacapan strinjal s tako politiko, ki omogoča prireditvam z resnično mednarodno razsežnostjo in s pravo vsedeželno kakovostjo, da dosežejo javne prispevke; s tem je povezana tudi nujnost Strateške ocenjevalne komisije, ki na vsakem ozemljemskem področju odgovarja za preučitev posameznih predlogov.

Svetovalec Slovenske skupnosti je še posebej pohvalil odbornika in cel Illyjev odbor, da so kot posebno postavko v finančnem zakonu vključili prispevek goriški občini za slovenske otroške jasli. Dežela Furlanije-Juljska krajina, ki se ponaša s štirijezičnim nazivom, mora nujno poskrbeti, da slovenski malčki dobijo v materinem jeziku prve korake v svet družbe. Mesto Gorica bi težko po normalni zakonski poti prišlo do jasli v slovenskem jeziku, saj so postavke, ki odločajo o prednostih, za Gorico izjemno dobre, in je mnogo drugih krajev v deželi, ki so otroških jasli bolj potrebni. Da je odbornik Beltrame slovenske jasli postavil v posebno postavko prav zaradi tega, ker so »slovenske«, dodaja pohvalno oceno Slovenske skupnosti in jo uvršča v tiste pogumne poteze, ki jih Slovenci od »naše« deželne uprave tudi pričakujemo.

Ob koncu je Mirko Špacapan pozitivno ocenil prispevek za Koordinacijo med odbori za ločeno upravljanje in združenje odborov za skupno imovino, ki ga je tudi tokrat dežela nakazala kot izredno postavko v finančnem zakonu prav po prizadevanju slovenskega svetovaleca. S to gesto je deželna uprava potrdila pomen obstoja vaških srenj in jusov za boljše upravljanje in zaščito gozdnih in pašniških površin, prav pa bi bilo, da bi prispevek prišel v vsakoletno redno prakso.

Politična slika evropske celine

Težnje po avtonomiji in samostojnosti

Danes je na našem zemeljskem planetu skoro dvesto držav in državic. Pred kratkim se je osamosvojila Črna gora in postala 193. članica OZN, ki je ob ustanovitvi oktobra 1945 štela nekaj nad 50 držav.

V Evropi se je politična podoba nekako izkristalizirala v 19. stoletju, ko je prišlo do zedinjenja Italije in Nemčije in s tem odprave številnih majhnih držav. Toda že po prvi svetovni vojni so nastale velike spremembe. Na območju razpadle Avstro-Ogrske je nastalo nekaj novih držav, med temi Češkoslovaška, Poljska (delno) in Jugoslavija. Ob Baltičkem morju pa so nastale Finska, Estonija, Latvija, Litva in Poljska (z večjim delom ozemlja). Po drugi svetovni vojni pa je osamosvojitveni val, povezan z dekolonizacijo, zajel afriško celino, na kateri je v nekaj letih nastalo kakih trideset novih državnih tvorb.

Na evropski celini od Atlantika do Uralov ni bilo kakih pomembnih sprememb, razen če upoštevamo priključitev treh baltičskih držav (Litve, Latvije in Estonije) Sovjetski zvezi, do katere je prišlo med drugo svetovno vojno. Toda po koncu hlad-

ne vojne, ki jo simbolizira padec Berlinskega zidu v 90. letih minulega stoletja, je evropska celina doživela enega najglobljih političnih pretresov v svoji sodobni zgodovini. Razpadla je namreč mogočna in vojaško močna Sovjetska zveza, nastala po boljševiški revoluciji leta 1917, in s tem je prišlo do razkroja komunističnega političnega in gospodarskega sistema. Na njenem prostranem prostoru je nastal samo kak ducat novih samostojnih držav (Rusija, Ukrajina, Beloru-

sija, Moldavija, Armenija, Adžerbajdžan, Kazahstan, Kirgizija, Uzbekistan, Tadžikistan, Turkmenija in Gruzija).

Podoben osamosvojitveni val je zajel tudi jugoslovansko socialistično federacijo. Tako so se osamosvojile Slovenija, Hrvaška, Makedonija, Bosna in Hercegovina, pred nedavnim Črna gora in nato posledično tudi sama Srbija. Trenutno je še odprto vprašanje Kosova, ki je v mednarodnopravnem pogledu še sestavni del Srbije, vendar je pričakovati, da se bo v najbližji prihodnosti osamosvojilo in postalo nov državni subjekt na Balkanu.

Na geografskem območju evropske celine pa so številna območja in pokrajine, ki težijo k

otežkoča globalno reševanje njihove prisotnosti v obeh državah. Franciji povzročajo preglavice zahteve po osamosvojitvi Korzike, rojstnega otoka Napoleona Bonaparteja.

Tudi Velika Britanija se že desetletja spopada s secesionističnimi gibanji, ki so globoko zakoreninjena na Škotskem in v Walesu. London skuša omenjene težnje zavirati z decentralizacijo oblasti tudi na zakonodajnem področju. Problem zase je Severna Irska, kjer se je dolgoletno nasilje končalo pred nekaj leti in se sedaj išče skupna politična rešitev z ustanovitvijo izvoljene severnoirske skupščine.

Italija se spopada z vprašanjem razvitega severa države in nerazvitim jugom. Leta 1991 se je rodilo politično gibanje Severna liga z zahtevo po samostojni Padaniji, ki pa danes pristaja na decentralizacijo države. Povojnje separatistične težnje Južnega Tirola je italijanska politika rešila s podelit-

vijo široke upravnne in zakonodajne avtonomije. Na Sardiniji separatistično gibanje izgublja moč.

V evropskem delu nekdanje Sovjetske zveze pa se ohranja nejasen status nekaterih pokrajin, kot so Pridnesterska republika, Abhazija, Južna Osetija in Adžarija in Gorski Karabah na Južnem Kavkazu. In tu je še

znano vprašanje Čečenije, katere neodvisnosti Rusija ne priznava.

Težnje po samoodločbi so močno prisotne med 15 milijoni Kurdiv v Turčiji. Številni Kurdi živijo tudi v Iraku, Iranu in Siriji. Še vedno se obuja stara zamisel, da bi se Kurdi v omenjenih državah združili v neodvisni Kurdistan, ki bi štel od 25 do 30 milijonov prebivalcev. Današnja politična stvarnost na omenjenem območju pa izključuje takšno možnost.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Uplinjevalnika tudi naša preizkušnja

Nobenega dvoma ni, da možna umestitev uplinjevalnikov v Tržaški zaliv terja opredelitev tudi naše narodne skupnosti. Seveda utegne kdo pripomniti, da zadeva prerašča naše pristojnosti, kar pa bi že nagibalo k stališču, da je dovolj, če se odločimo za t.i. neopredelitev. Toda jasno je, da opazovanje dogodkov s strani ni koristna drža, poleg tega pa smo v primeru petega koridorja in elektrovoda v Benečiji dokazali, da smo kot manjšina sposobni brez zadržkov posegati v razpravo o stvareh, ki se tičejo vseh v prostoru, v katerem živimo, torej ne nazadnje nas samih.

Opredeljevanje za ali proti umestitvi uplinjevalnikov v Tržaški zaliv ni tako preprosto, kot bi se zdelo na prvi pogled, predvsem ne tisto, ki uplinjevalnikom odločno nasprotuje. Dovolj se je v zvezi s tem spomniti že sproženih političnih premikov v naši deželi, govoric o referendumu, na katerem bi zainteresirano prebivalstvo izrazilo svoje takšno ali drugačno mnenje - referendumu namreč nekateri odkrito nasprotujejo. Z drugimi besedami: pri uplinjevalnikih gre za zelo širok splet vprašanj, tako da bo njihovo postavitev očitno izjemno težko preprečiti. Pustimo ob strani zajeten finančni delež, ki ga Italija ponuja španski gradbeni družbi, pustimo ob strani okrepitev ekonomske moči naše dežele, ki bi imela na svojih tleh tako dragoceno pretvorno energetske bazo - vse to lahko še ne bi odločilno vplivalo na tisti del javnega mnenja, ki mu ni vseeno, kaj se dogaja z okoljem in si

vse bolj želi vsaj ohranitev njegovega trenutnega zdravja, če že ne kaj več. Ta del bi se postavil uplinjevalnikov zagotovo uprl, ker vsi osnovni pokazatelji dokazujejo, kako njuna umestitev tukajšnjemu okolju zanesljivo ne bi koristila, zatorej je takšen načrt pametno nemudoma zaustaviti. Toda, in v tem je preizkušnja, mi vsi energijo vendar potrebujemo. Ruska dobava plina ni zanesljiva, verjetno tudi alžirska ne, zato moramo poiskati nove energetske vire in v našem primeru sta to uplinjevalnika. In to, da mi vsi energijo, gretje, toplo vodo, hlajenje ob vse bolj mrzlih zimah in vročih poletjih potrebujemo, to je tisti najmočnejši poziv, ki nas lahko v dobršni meri zaustavi, da se posegu v naše morje ne bomo uprli in bomo obmolčali. Prezrli bomo dejstvo, kako se za vse večjo potrebo po energiji in strahom, da je ne bi imeli dovolj, skrivala le želja po višji življenjski ravni in nič drugega. Želja po boljšem življenju pa ni nikdar potešena in tako utegnemo v njenem imenu še naprej dopuščati uničevanje okolja, spreminjanje podnebja in planetarno tudi vojaško osvajanje virov energije.

V ravnokar opisanem začaranem krogu bomo umestitev uplinjevalnikov v Tržaški zaliv najbrž dopustili. In če je to tako, kakaj potem zagovarjanje stališča proti tej gradnji? Zato, ker bomo nekega dne okolju morali dati pomen, ki mu gre, in ker nam vsako odlašanje usodno škoduje.

Janez Povše

Na dnu ...

MISLIM, DA
IMAM NOGOMETA
POLNE ŽOGE!

GRUDINA

Komentar

Nazadnje vse temelji na veri

Dogodki zadnjih mesecev stopnjujejo zanimanje za Cerkev in postavljajo vprašanje vloge kristjanov v tej družbi oziroma v slovenski samostojni državi. Medijska pozornost ustanovitvam škofij - medijski prenosi in komentarji slovesnosti, pa tudi različna stališča glede njih, celo o primernosti takšnih ali drugačnih

Prof. Janez Juhant

ureditev, po drugi strani pa potreba še po kaki škofiji, spremljajo pričakovanja, kaj bo to prineslo kristjanom in ostalim Slovencem. Predvsem je v ospredju vprašanje, kaj to pomeni za vero Cerkev in kristjanov na Slovenskem. Pozornost v Cerkvu in v družbi vzbujata tudi sprejemanje zakona o verskih skupnostih, saj naj bi se s tem uredilo pravno

stanje verskih skupnosti in seveda tudi največje katoliške Cerkev. In ne nazadnje so tudi volitve vedno nek preizkus odnosa politike do katoliške Cerkev. Politiki se radi zatekajo k preizkušenemu receptu: ali zatrjevanje vernosti ali boj proti Cerkvu pač glede na to, kaj menijo, da jim bo prineslo boljše podporo. Skratka politični razlogi narekujejo, da si nekateri prizadevajo čim bolj spolitizirati zadeve vere in cerkve in jih pomešati v volilni boj. To je povezano tudi s težnjami, da bi se vsi Slovenci kar naprej ukvarjali s preteklimi delitvami. Tega snovalci teh političnih iger ne počno zato, da bi enkrat za vselej zaključili to temo in nas osvobodili travm, ki nam jih je zapustil bivši režim. Namen je ravno nasproten: narod je treba še naprej vzdrževali v revolucionarnem stanju in praviloma verne in Cerkev naredili za razredne sovražnike. Zato je treba enkrat reči, da verni odpuščamo zlo, ki so nam ga povzročili komunisti s svojim revolucionarnim početjem, obenem jih prosimo, naj že vendar enkrat nehajo s temi delitvami in nas vse pustijo živeti v miru in slogi. Tako se bomo lahko posvetili zahtevnim življenjskim problemom in izzivom časa.

Bolj pomembno pa je, kako ob vseh političnih, kulturnih, organizacijskih in posebno globalizacijskih spremembah živeti in preživeti kot človek, kristjan in državljan. Tu pa je poleg vseh omenjenih morda bolj zunanji stvari odločilno vprašanje naše osebne vere in njene družbene relevantnosti. Stoletja je ta vera ohranjala in gojila slovenski narod. Slovencem je pomagala, da so kot kristjani kljubovali hudim izzivom moderne dobe. Čeprav so nekateri načrtovali, da jih popolnoma uničijo in iztrebijo, so sicer z ogromnimi žrtvami preživeli. V zvezi s tem je dobro povedati, da so bili ravno zato katoličani tudi pomembni nosilci upora proti bivšemu režimu in tako nosilci osamosvojitve, saj so se desetletja - četudi ne glasno pač pa tudi tiho in vdano - upirali totalitarnemu prijemu. In kljub temu da je ta režim mnoge vpregel v svoje razporedene pajkove mreže, jih je mnogo kljubovalo in gojilo upanje v drugačno politično resničnost, ki je polagoma le prišla. Ob vsem trkanju na prsi, kdo je bolj zaslužen za slovensko osamosvojitve, je treba izpostaviti, da je veliko ljudi po naši domovini, zamejstvu in zdomstvu ravno zaradi svoje vere dejavno in nesebično stavilo svoje moči za to državo, nekateri tudi svojo glavo. Tako se je uveljavila osamosvojitve in vzpostavila nova država. Podobno kot se rado dogaja, so po bitki junaki vsi, radi pa pozabljajo posebno tiste, ki niso rinili v ospredje, a bi brez njih ne bilo te države.

Seveda kristjane pri nas in po svetu pestijo izzivi novih gospodarskih in kulturnih sprememb. Smo na prelomu. Kaj je ta prelom, nam pojasnjuje francoski krščanski mislec Guitton, ki je prepričan, da lahko le vera v Jezusa Kristusa premaga prelom, ki se je zgodil v sodobni družbi. Družbeni okvir nič več ne zagotavlja krščanske drže, pač pa je vsak izpostavljen, da se bori za svojo vero zoper tokove, ki niso naklonjeni verskemu življenju. Ker ima človek sposobnost za čustveno obvladovanje življenjskih dogajanj, se mora zdaj sam zelo dejavno spoprijemati s temi spremembami, da bi jih čustveno obvladoval. Morda ima sodobni vernik ob tem težave, kako posredovati ustaljene verske vzorce v to zmešnjavo sodobnih kulturnih tokov, ki niso več utemeljeni na veri. Tudi Cerkev kot ohranjevalka vere se težko znajde v teh razmerah. Od tega, koliko bomo uspeli rešiti ta zapleteni položaj, pa ni odvisna le vera, pač pa tudi preživetje prihodnjih rodov. To pa ni le zadeva osebne vere, ampak tudi skupnosti verujočih, Cerkev. Ob že rešenih in še nerešenih vprašanjih se bo Cerkev morala ukvarjati predvsem s tem.

Janez Juhant

POGOVOR Vremenoslovec Darko Bradassi

"Dolgoročne vremenske napovedi so nezanesljive!"

Nekaj dni nas je spet privedla do tega, da vsi povprek razmišljamo na glas, kako nekoč take vročine v mesecu juniju ni bilo. K temu seveda veliko pripomore tudi televizija, ki širi dobesedno paniko med ljudmi, ko najavlja vročinski val s pridevniki, kot so "nezaslišano, saharška vročina, peklenska toplota". Vremenoslovca Darka Bradassija, ki je zaposlen pri deželni ustanovi OSMER, smo zato povabili, naj nam pove kaj več o letošnjem poletju in vremenu, a tudi svojem delu nasploh. On je tudi tisti, ki skrbi za slovensko vremensko napoved, ki jo objavljamo v našem tedniku.

Je res tako, da take vročine v mesecu juniju, kot smo jo imeli letos, še ni bilo?

Ko se pojavita nenavadna vročina, mraz ali obilnejše padavine, imamo mnogokrat vtis, da se kaj takega še ni zgodilo. Spomin pa nas pogostoma vara. Edini resnični pokazatelj so v takih primerih izmerjeni podatki, ki jih lahko, črno na belem, primerjamo z zgodovinskimi meritvami. Letošnji junij je bil dvoičen. V prvi polovici meseca so prevladoval hladne temperature, precej pod dolgoletnim povprečjem, in občasno deževno vreme. Druga polovica meseca pa je bila zelo topla in večinoma brez pomembnejših padavin. Temperature so se povpele za več stopinj nad dolgoletno povprečje, rekordov pa nismo beležili. Temperaturni skok je bil izrazit, v razmeroma kratkem času smo se znašli kar sredi pasje vročine, temu primerni so zato bili tudi občutki. Biometeorologi so ugotovili, da potrebuje človeško telo za prilagoditev večjim spremembam vsaj dva do tri tedne. Temperaturna obremenitev je bila predvsem v ravninskem pasu, zaradi povečanega odstotka vlage, občasno kar velika. Toplotni indeksi so v najtoplejših urah z lahkoto presegali tudi mejo 40 stopinj Celzija.

Vremenoslovci radi poveste, da se vreme spreminja, da se klima tudi pri nas spreminja. Za kakšne spremembe gre?

S tem vprašanjem se sicer ukvarjajo predvsem klimatologi, bom pa poskušal nanj vsaj delno in na kratko odgovoriti. Zelo poenostavljeno bi lahko rekli, da se temperatura na zemeljski obli postopno in počasi dviguje. To naj bi bila posledica človeške dejavnosti, in prvi vrsti izločanja toplogrednih plinov, pa tudi naravnih faktorjev. Seveda, to nas sicer ne bo privedlo do apokaliptičnih scenarijev, ki jih nakazujejo nekateri filmi ali romani, vendar pa so vplivi na vremensko dogajanje že nekoliko občutni. V zraku je zaradi večje toplote večja količina razpoložljive energije. Vremensko dogajanje postaja zato bolj živahno. Vreme teži k ekstremizaciji, nenavadni pojavi bodo v prihodnosti postali nekoliko bolj normalni. Vsega tega sicer ne bomo občutili iz dneva v dan ali v krajših obdobjih, gre za globalno spremembo, ki se bo uresničila v daljšem roku. Odklon od tega trenda bo v krajših rokih lahko tudi občuten. V ta kontekst naj bi vsekakor sodili predvsem izrazitejša in bolj naglo spreminjanje temperatur, pogostejši temperaturni ekstremi ter večja

pogostnost močnih padavin - neviht, nallivov - na račun zmernejših oblik dežja. Podaljšala naj bi se tudi vmesna sušna obdobja. Obstaja pa še pomembno odprto vprašanje. Vse to naj bi pri nas lahko prehodno postavila na glavo teorija o Zalivskem toku, ki se kot kaže, zaradi zmanjšane slanosti Atlantskega oceana, prej spušča v globine. To potrjujejo tudi letošnja merjenja ameriških strokovnjakov. Vpliv zmernega Zalivskega toka, ki je predvsem v zimskih mesecih nad severozahodno Evropo pomemben vir toplote, bi se nad večjim delom stare celine zmanjšal. Možno naj bi bile zato predvsem nekoliko ostrejša zime.

Večkrat poslušamo poročila in svarila o preseženih merah, stopnjah ozona v zraku. Za kaj sploh gre in zakaj je to nevarno, za koga predvsem?

Ozon nastaja s kemično reakcijo ob prisotnosti visokih temperatur, sončne svetlobe in dušikovih oksidov ter lahkihplavilnih organskih snovi. V stratosferi, na višini med 18 in 25 km, se pojavlja koristni ozon, ki nas varuje pred nevarnim delom sončnega UV-sevanja. V zadnjih letih, kot verjetno veste, se ozonska plast zmanjšuje. V nižjih plasteh atmosfere pa se pojavlja prizemni ozon, njegova koncentracija se v zadnjih letih veča. Ta ozon je škodljiv in povzroča zdravstvene težave. Njegova koncentracija je največja v najtoplejših dnevnihih urah, ponoči pa se praktično izniči. Predvsem v zadnji tretjini junija, ko so bili naši kraji podvrženi dolgotrajnejšemu vplivu jugozahodnih tokov, se je pri nas povečala značna onesnaženost, pa ne le zaradi ozona. Razmere so bile zato ob veliki

eksperimentalne in za zdaj še zdaleč nezanesljive. V igri je preveliko število klimatskih in meteoroloških faktorjev. Kakorkoli že, pa se klimatologi na svetovni ravni trudijo, da bi jih izboljšali in da bi povečali njihovo verodostojnost. Človeštvo bi namreč lahko imelo od njih velike koristi. Za zdaj pa jih moramo vzeti le za to, kar so, to se pravi za eksperimentalne projekcije. Po zadnjih napovedih angleške meteorološke službe naj bi bilo letošnje poletje pri nas vroče in suho, ameriške daljnoročne napovedi pa trdijo ravno obratno. Take napovedi večinoma zaobjemajo le povprečja z morebitnimi odkloni. Kot vemo, pa povprečja predvsem v vremenu včasih niso zadosten indikator.

Zaposleni ste pri ustanovi

Foto DPD

OSMER, predstavite nam jo in seveda tudi kaj več nam povejte o vašem delu!

Deželna meteorološka opazovalnica OSMER deluje v okviru ustanove ARPA (Deželne agencije za varstvo okolja). Po zakonu opravlja meteorološki monitoring in pripravlja vremenske napovedi za teritorij Furlanije-Juljske krajine. To bi se lahko zdelo zelo preprosto, vendar vam zagotovem, da ni tako. Za tako dejavnost je potrebna izrazita organizacija, veliko dela, strokovnosti, raziskovanja in opazovanja. OSMER med drugim upravlja omrežje 28 sinoptičnih meteoroloških postaj, ki potrebujejo stalno vzdrževanje in nadzorovanje ter vremenski polarimetrični doplerski radar. Slednji nam vsakih 5 minut posreduje natančno sliko oblačnosti in talno projekcijo padavin na celotnem deželnem teritoriju. Vremenske podatke, radarske slike in napovedi pa OSMER širi in objavlja v medijih, na spletnih straneh, preko elektronske pošte ali preko ostalih tradicionalnih sredstev, kot sta telefon ali faks.

Lani smo, na podlagi Deželnega zakona z dne 2. februarja 2005, začeli z dejavnostjo, namenjeno slovenskemu prebivalstvu. V ta namen vodim eksperimentalni projekt klimatskih opazovanj v obsejnem pasu med Trstom in Kanalsko dolino, ki zagotavlja

pripravo specifičnih napovedi v slovenskem jeziku. Poleg pisnih in grafičnih napovedi za naše medije predvideva projekt dvakrat tedenski neposredni poseg po Radiu Trst A ter televizijski nastop v večernem televizijskem dnevniku. Kolikor mi je znano, so poslušalci oz. gledalci nad to razmeroma novo pobudo Deželne meteorološke opazovalnice navdušeni. Ob vremenskih neprilikah se število posegov občutno poveča. Sam skrbim tudi za spletne strani v slovenščini - mimogrede vas vabim, da se v čim večjem številu registrirate, nasploh je www.meteo.fvg.it, za celotno dopisovanje v slovenskem jeziku, za stike s sorodnimi slovenskimi ustanovami, s slovenskimi organizacijami, društvi, posamezniki ter slovenskimi in italijanskimi mediji. Če sploh preostane kaj časa, pa ga posvetim analizi podatkov in raziskovanju.

Dobro sodelujete s slovenskimi sorodnimi ustanovami?

Odgovor je absolutno pritrdilen. Z Agencijo Republike Slovenije za Okolje in z njenim Uradom za meteorologijo

imamo stalne stike, decembra pa smo tudi podpisali dogovor o medsebojnem sodelovanju. S slovenskimi meteorologi imamo prijateljsko-kolegijski odnos. Stiki so se še utrdili po uvedbi dejavnosti namenjene slovenskemu prebivalstvu.

Kako vpliva po vašem vremenu na ljudi?

Raziskave so pokazale, da vpliva vreme na dve tretjini ljudi. Odzivi so povsem različni, različna vremenska stanja lahko povsem drugače vplivajo na vsakega posameznika. Vpliv vremena je za nekatere blag, za druge pa lahko tudi izrazit. Nekateri okoliščine, kot so, denimo, visok toplotni in-

deks ali prihajajoči frontalni val, lahko označimo kot splošno obremenilne. Druge pa lahko le izmerimo, ker niso tako samoumevne, denimo spremembe v pritisku ali smeri vetra. Meteoropati večinoma začutijo prihod fronte že s presledkom 24 ali 48 ur, to se pravi, tudi ko je fronta še oddaljena 500 ali več kilometrov.

Zakaj danes lahko z veliko natančnostjo napoveste vremensko napoved, ki se izkaže skoraj vedno za pravilno?

Prognostik dandanes razpolaga z naj sodobnejšimi in sofisticiranimi simulacijskimi modeli, ki jih z izredno zmogljivimi računalniški pripravljajo najpomembnejši svetovni centri. Najpomembnejši v Evropi je v Readingu, v Angliji. Poleg tega imamo na razpolago natančne satelitske in radarske slike, zelo veliko število real-time podatkov, podatke iz višjih slojev ozračja in še mnogo drugega. Glede na posamezna vremenska stanja pa so lahko napovedi bolj ali manj verodostojne.

Nam lahko ob koncu, če se seveda da, napoveste, kakšno vreme bomo imeli jeseni in kakšna bo zima?

Zelo rad bi vam nudil to informacijo, vendar je za zdaj nemogoče. Narava si pač zadržuje svoje skrivnosti.

Hvala za pogovor.

Jurij Paljč

Papež Benedikt XVI. v Valencii o pomenu družine

"Družina je tudi danes temelj naše družbe!"

Kot je bilo pričakovati, se je sveti oče Benedikt XVI. v Valencii med sveto mašo pred milijonom vernikov v nedeljo posvetil družini: "Družina temelji na neločljivi zakonski zvezi med možem in ženo! Prav družina je tisto okolje, v katerem se človek lahko dostojanstveno

medtem sklenilo devetdnevno svetovno srečanje družin, je papež torej zagovarjal vlogo tradicionalne družine, ki ima pomen tudi pri utrjevanju krščanske vere. "Vsaka družina ima svoje korenine", je dejal papež in poudaril, da družina temelji na "trdni zakonski zvezi med moškim in žensko".

Papež je med mašo še pozval vse ljudi dobre volje, naj združijo sile s Cerkvijo pri promociji temeljnega dobrega v družini v sodobni družbi. Zlasti Špance pa je 79-letni nemški papež Benedikt XVI. pozval, naj zagovarjajo pomen tradicionalne družine in naj se borijo proti

rodni, raste in se celovito razvijal!" Papež je v svoji homiliji razvil teološki pogled na družino, ki je "privilegirano okolje, v katerem se lahko udejanji načrt Božje ljubezni." Prav zato mora Cerkev braniti to "čudovito stvarnost", kar je po papeževem mnenju družina. Zakonca, starša sta dolžna

posredovati evangelij otrokom, biti pričevalca in zgled svojim otrokom, predvsem pa mora biti v družini prisotna molitev, vse mora biti podrejeno veri, ki ni "samo kulturna danost in tradicija, ampak nenehno delovanje Božje milosti." Papež je v svojem nagovoru tudi pozval Italijane, naj ohranijo družino, naj jo branijo, kajti družina je "moralno, duhovno in družbeno bogatstvo za vso državo". Ob zaključku dvodnevne obiska v Valencii, kjer se je

med mašo tudi ostro kritiziral sodobno kulturo, ki po njegovih besedah vzpodbuja svobodo posameznika, kot da drugi ne obstajajo, obsodilo pogubni individualizem in iskanje užitkov za vsako ceno. Sodobna družba skuša namreč organizirati življenje samo na osnovni individualnih potreb, ne da bi pri tem spoštovala neodtujljive pravice vsakega človeškega bitja, je dodal papež med mašo, ki so ji prisostvovali tudi zakonski pari, ki so poročeni že 50 in več let.

okroglih miz obravnavali različne teme, katerih rdeča nit je bila družina in pričevanje vere v njej. Svetovno srečanje družin prireja Cerkev vsaka tri leta. Prvo srečanje je bilo leta 1994 na pobudo tedanjega papeža Janeza Pavla II., ki je s to potezo želel izpostaviti pomen družine v družbi in okrepiti njeno vlogo. Zadnje tovrstno srečanje je potekalo leta 2003 na Filipinih, naslednje pa bo leta 2009 v Ciudadu de Mexico.

Papež Benedikt XVI. se je že minulo soboto ob prihodu v Valencio postavil v bran tradicionalni družini in njeni vlogi v družbi.

"Izpostaviti želim osrednjo vlogo družine, temelječe na zakonu, za Cerkev in za družbo," je dejal ob prihodu na letališče. Na vprašanje o istospolnih zakonskih zvezah pa je sveti oče odgovoril, da sta "v skladu s človekovo naravo moški in ženska ustvarjena drug za drugega in za prihodnost človeštva". Z letališča se je Benedikt XVI. nato odpravil proti postaji podzemne železnice, kjer se je v ponedeljek zgodila huda nesreča, ki je zahtevala 42 življenj. Na postaji Jesus je papež molil za žrtve skupaj z njihovimi svojci.

Sveti oče Benedikt XVI. je v nedeljo sklenil pastoralni obisk in je že odpotoval iz Valencie. Na letališču, kamor ga je pospremil španski kraljevi par, je še poudaril, da zakonska zveza pomeni dobro za celotno človeštvo.

Udeleženci svetovnega srečanja družin v Valencii so v okviru različnih delavnic, predavanj in

Odkritje in blagoslovitev spomenika Otmarja Črnilogarja

Zahvala prebivalcev Podrage svojemu župniku

Včasih je težko izbrati besede in jih razporediti v misli, s katerimi bi najbolje mogoče opisali in predstavili nek dogodek ali slovesnost, ki sta veliko več kot običajna kronika. Tako je bilo slavje v Podragi, znani vasi v Zgornji Vipavski dolini, kjer so v soboto, 8. julija, odkrili in blagoslovili spomenik nekdanjemu župniku in v marsičem izvirnem intelektualcu na Slovenskem, Otmarju Črnilogarju. Bilo je videti in občutiti, da so vaščani imeli svojega župnika, ki je v Podragi služboval 32 let, neizmerno radi, ga spoštovali in cenili ter bili nanj nadvse ponosni. S svojo vsestransko dejavnostjo je župnijo Podrago prenesel v zavest tudi drugih ljudi in okolij, v Vipavi, na Primorskem, v Sloveniji, pa tudi med Slovence v Italiji in na avstrijskem Koroškem. Bil je namreč duhovnik, profesor latinščine in grščine ter filozofije, prevajalec Svetega pisma, pa ljubitelj gora in vsega stvarstva.

Njegovo osebnost in delovanje, močno vero, ki ga je usmerjala, ljubezen do slovenskega jezika, do narave in vsega stvarstva, pa še marsikaj drugega, kar je odlikovalo župnika in misleca, je opisano v knjižici, ki jo je ob odkritju in blagoslovu spomenika izdal Župnijski urad Podrage, ki ga zdaj vodi župnik Bogdan Vidmar.

V pridigi med sveto mašo za pokojnega Otmarja Črnilogarja je pomožni koprski škof dr. Jurij Bizjak, ko je navajal spomine iz prijateljevanja z njim, dejal, "da je proslavljeni župnik v vsakem izmed nas zapustil svojo sled." V imenu župljanov se mu je v začetku verskega obreda poklonila Lilijana Lavrenčič. Misli iz spisov in izjav, izrečenih na predavanjih in ob drugih priložnostih, kar se je

Foto JMP

dogajalo v intenzivnem delovanju pokojnega župnika, so večer prej prebrali vaščani na dvorišču pred župniščem. Ob spomeniku so udeleženci - med njimi so bili tudi predstavniki teološke fakultete, Slovenske akademije znanosti in umetnosti, prvi predsednik parlamenta samostojne Slovenije, dr. France Bučar in drugi Črnilogarjevi prijatelji - nagovorili župan občine Vipava Ivan Princes, predsednik domače krajevne skupnosti Ivo Krušec ter sloven-

ski veleposlanik v Italiji dr. Andrej Capuder, slavnostni govornik. On je izrazil prepričanje, "da nas Otmar Črnilogar gleda iz onstranstva", potem pa ga visoko ocenil kot duhovnika, profesorja in kot ljubitelj slovenskega jezika. Spomenik so skupaj odkrili vipavski župan Ivan Princes, veleposlanik dr. Andrej Capuder in pomožni koprski škof dr. Jurij Bizjak, ki je obeležje nato blagoslovil. Lik Otmarja Črnilogarja je upodobil akademski kipar, spec. Boštjan Putrich iz Ljubljane.

Povedal je, "da je ob prvem stiku s fotografijami pokojnega župnika, profesorja in misleca prepoznal Črnilogarjevo človeško toplino, pokončnost, širino značaja, strogost in sproščenost."

Po končanem programu proslavljanja ob odkritju in blagoslovitvi spomenika Otmarja Črnilogarja so vaščani vsem domačinom in gostom pripravili prigrizno družabnost s pogostitvijo.

V priložnostni knjižici o Otmarju Črnilogarju, ki jo je izdal Župnijski urad v Podragi, je sedanjí župnik Bogdan Vidmar povabil vse, ki vedo še kaj neznanega o slavljenecu, naj to sporoče, da bi v letu 2007 o Otmarju Črnilogarju, ki bi tedaj praznoval zlato mašo, morda izdala poseben zbornik.

Foto JMP

15. NAVADNA NEDELJA

Am 7, 12-15; Ps 84; Ef 1, 13-14; Mr 6, 7-13

Prvo današnje berilo je vzeto iz preroka Amosa. Amos je najstarejši prerok. Njegovo delovanje se začne v letu 787 pr. Kr. in sega tja do l. 747. Prerokuje v Južnem kraljestvu, a se pojavi tudi v severnem. Južno kraljestvo se poimenuje judejsko, severno pa izraelsko. Amos bi rad združil obe kraljestvi v eno. Dela za edinost. Toda bežati mora v judovsko kraljestvo. Duhovnik Amacija ga kratkoma spodji. Njegova usoda je podobna drugim prerokom, ki govorijo v Božjem imenu. Trpeti morajo preganjanje, kar je lahko znamenje prisotnosti preroka. Amos biča obnašanje bogatinov, ki so si s trgovanjem pridobili veliko blagostanje, pozabili pa so na revne v deželi (Am 5, 7; 6, 12). Edomu očita, da "je z mečem preganjal svoje-

ga brata in zatiral usmiljenje" (Am 1, 11). Amonu pa: "Ker so parali gileadske nosečnice, da bi razširili svoje meje" (1, 13). Izraelu govori takole: "Ker za srebro prodajajo pravičnega in za par sandal reveža, ker dušijo v prahu zemlje glave siromakov in ubožce suvajo s pota, ker sin in oče lazita za isto žensko" (2, 6-7).

Proti samarijanskim ženam uporabi zelo oster ton: "Poslušajte to besedo, o bašanske krave, ki prebivate na Samarijski gori" (4, 1 nss).

Ne zatirajo namreč samo moški, marveč tudi ženske: "Stiskate siromake, zatirate reveže in pravite svojim možem: Prinesi, da bomo pile!"

Mogočni izkoriščajo siromake (Am 3, 9; 4, 1-3; 6, 4-7), tako da vplivajo celo na sodišča; pri trgovskih poslih goljufajo (Am 8, 5b; 2, 6-7). Predrzo zaupajo v svojo izvoljenost pred drugimi narodi. A kršenje človekovih pravic je hujski greh kot pri sosedih, kajti ti narodi nimajo tako jasne Božje postave, kakor jo imajo

Judje.

Prerok kliče v Božjem imenu k spreobrnitvi, tudi grozi, a potoži in to večkrat: "In vendar se niste vrnili k meni, govori Gospod" (Am 4, 6.8.9.10.11; vse zl. iz Uvoda v Am. knjigo; Sv. pismo SZ in NZ-stand. prevod, 695, Lj. 1996). Psalm našteva dobrine, ki jih Bog daje vsem, ki ga spoštujejo. To so: dobrohotnost, odpustanje krivde in grehov, zadržanje srdite jeze. Nato prosí, naj nas Bog spreobrne, naj odstopi od nas s svojo nevoljo. Naj nas znova poživi z veseljem, naj pokaže svojo dobroto, naj nas odreši. Gospod Bog govori o miru. Ljudje naj se ne obračajo k norosti. Gospodov strah naznanja rešitev.

V naši deželi naj prebiva slava. Slava pa pomeni težo, veljavo, bogastvo v miru in blagostanju, zaobjema vse dobrine, za dušo in telo (Ps 85, 2-14).

Bog vzame človeka zares. Skrbi zanj kakor ženin za nevesto (Ef 5, 25-33). Končno pomeni slava križ, Jezusova smrt iz ljubezni do človeka. Vse verujoče nas Kristus rodi iz prebo-

dene strani, iz srca. Kakor je namreč prvi Adam zaspal in mu je tedaj Bog vzel iz strani, iz srca, iz rebra, ženo, Evo, mater vseh živih, tako je bog vzel iz Jezusove strani, iz srca, drugo Evo, mater Cerkev, kot prvo Cerkev pa Marijo in tudi nas vse.

To pomeni, da nas Bog ljubi od vekomaj v Jezusu Kristusu. Odeti smo v Božje veličastvo, v njegovo slavo, ki nas je odrešila s smrtjo, s križem.

Evangelij nam prikaže, kako Jezus pošilja apostole v svet. Pouči jih, naj gredo v misijon, v poslanstvo brez materialnih sredstev. Toda oboroži jih z oblastjo nad nečistimi duhovi. Obiski družin naj bodo kratki zato, da ne raznašajo čenč iz hiše v hišo.

Oznanjajo naj samo Božje kraljestvo. Kličejo naj k spreobrnjenju, izganjajo naj demone in ozdravljajo bolnike (Mr 6, 7-13; gl. tudi Mt 10, 5-15).

Saj demonov in bolezní ne bo nikoli zmanjkalo. Toda vse naj postaja novo po Gospodovi moči, ki si jo je treba izprositi.

Poročilo o srečanju generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc

Odgovori na vprašanja, ki zadevajo Evropo

Srečanja generalnih tajnikov evropskih škofovskih konferenc, ki je med 24. in 28. junijem 2006 potekalo v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani, so se udeležili tajniki iz večine evropskih držav. Svet evropskih škofovskih konferenc (CCEE) povezuje škofovske konference naslednjih držav: Albanije, Anglije in Walesa, Avstrije, Belgije, Bosne in Hercegovine, Bolgarije, Nemčije, Francije, Grčije, Italije, Irske, Hrvaške, Litve, Latvije, Luksemburga, Malte, Nizozemske, Poljske, Portugalske, Romunije, Rusije, Škotske, Švice, Srbije – Makedonije – Črne gore – Kosova, Slovaške, Slovenije, Španije, Šeške, Turčije, Madžarske in predstavnik skandinavske škofovske konference, ki združuje kar 5 držav.

Srečanje je organiziral Svet evropskih škofovskih konferenc na povabilo Slovenske škofovske konference in njenega generalnega tajnika, dr. Andreja Sajeta. Vsakoletno srečanje je močna izkušnja veselosti Cerkev, dialoga, skupnosti in bratstva.

Srečanje se je začelo s sv. mašo v ljubljanski stolnici ob 15. obletnici neodvisnosti Republike Slovenije.

Diskusija o perečih vprašanjih, s katerimi se soočajo kristjani in evropska celina

Migracije – nenadzorovano priseljevanje iz Afrike v evropske sredozemske dežele ter iracionalne in včasih rasistične reakcije nekaterih skupin, strank in celo vlad zbuja veliko zaskrbljenost. V Belgijo se je zateklo ogromno pribežnikov brez ustreznih dokumentov, v Bosni in Hercegovini se drama beguncev, ki se ne morejo vrniti domov, nadaljuje. Migracija iz Vzhodne v Zahodno Evropo odpira tudi ekonomska vprašanja. Številna priseljevanja z azijskega kontinenta (Kitajska in Indija) močno spreminjajo gospodarsko in geopolitično podobo Stare celine. Migracije porajajo strahove in odpirajo vprašanja novega sobivanja.

Islam – Evropa se v zadnjem času sooča z večjim številom muslimanov. Na eni strani je islamska tradicija na evropskem kontinentu stara (v Turčiji, Albaniji in v Bosni in Hercegovini), na drugi strani pa je novo dejstvo naraščajoče, s preseljevanjem in ubežništvom povezane prisotnosti muslimanov, ki trenutno znaša 35 milijonov (leta 1991 jih je bilo 12 milijonov). Po nekaterih informacijah živi v Franciji 5 milijonov muslimanov. Z dogodki, povezanimi z 11. septembrom 2001, iraško krizo, terorističnimi napadi v Madridu in v Londonu ter z nasilnimi reakcijami zaradi karikatur, ki so smešile preroka Mohameda, je islam dobil tudi politične razsežnosti, na drugi strani pa je mogoče opaziti tudi pluralizem znotraj islamskega sveta: klasični islam (suniti in šiiti), islam, vezan na deželo nastanka ter novi islam, ki se je razvil iz novega odnosa muslimanov do družbe in moderne evropske kulture.

Procesi evropskega združevanja – po krizi, povezani z zavrnitvijo evropske ustave v Franciji in na Nizozemskem, ter skepsi v drugih državah članicah Evropske unije, se od odgovornih evropskih politikov in od evropskih institucij pričakuje odločnost za ustvarjanje stabilnega okvira in identitete Evrope. Cerkev razmišlja, v kakšni obliki bi bilo o ustavi mogoče ponovno razpravljati, ali naj se člen 1-52, ki govori o dialo-

gu med institucijami in Cerkvami, ohrani ali naj se vprašanje o krščanskih koreninah ponovno predloži. Med Evropejci se širi strah pred prihodnostjo zaradi socialnih in političnih sprememb na eni strani, na drugi pa zaradi pomembnih odločitev, ki prihajajo iz Bruslja in ki vedno ne upoštevajo nacionalnih interesov. Cerkev s posebno pozornostjo spremlja sprejemanje odločitev na področju človekovih pravic, migracijske in begunske politike, medkulturnega dialoga, življenja in družine.

Odnos med Cerkvijo in državo – presenetljiva je bila ugotovitev, da se škofovske konference srednjevzhodnih evropskih držav še vedno ukvarjajo s sklepanjem konkordatov ali sporazumov med državo in Cerkvijo o verski svobodi, pravnem priznanju Cerkev, verskem pouku v šolah, financiranju Cerkev, vrnitvi zaseženega cerkvenega premoženja in o duhovni oskrbi v vojski, bolnišnicah in zaporih. Pričačuje se, da bodo ta vprašanja kmalu rešena.

Laiki – njihova vloga v javnosti postaja ključnega pomena. V nekaterih državah še vedno obstaja nestrpnost do kristjanov. Odreka se jim temeljna in naravna pravica do aktivne udeležbe v javnem življenju. Nekatere škofovske konference si prizadevajo, da bi se laiki ustrezno strokovno izpopolnili, da bi se lahko dejavno vključili v politično življenje ter tako pomagali pri ponovnem vzpostavljanju demokracije.

Družina – marsikje v Evropi je dandanašnje govorjenje o zakonu med možem in ženo skoraj škandalozno. Pravni jezik je izraze zakonski mož, zakonska žena, mati in oče nadomestil z izrazom »pogodbene stranke«. Zaradi tega je nujna zaščita družine na pastoralnem, kulturnem, pravnem in političnem področju. Med ad limina obiskom češke in litovske škofovske konference je papež prav posebej izpostavil vrednoto družine.

Življenje – spriči trgovine z ljudmi, ki je znamenje propada evropske celine, spriči zakonov in zakonskih predlogov, ki ne spoštujejo človeške življenja od naravnega spočetja do naravne smrti, imajo škofovske konference zgodovinsko priložnost in odgovornost, da se zavzamejo za varovanje in za zaščito človekovega dostojanstva. Dejstvo, da je Evropski parlament 15. junija 2006 sprejel 7. okvirni raziskovalni program, ki predvideva skupno financiranje raziskav na človeških zarodkih in človeških embrionalnih izvornih celicah, zbuja veliko skrb. Sporno je namreč financiranje določenih raziskovalnih projektov.

Odnos do medijev – mediji igrajo pomembno vlogo v življenju Cerkev. Vprašanje je, kakšno podobo Cerkev posredujejo javnosti, saj prevladujejo predvsem negativna in ideološko obremenjena poročila.

Sekularizacija in desekularizacija – Cerkev so poklicane, da razlagajo protislovne kulturne procese v Evropi. Na eni strani se kažejo posledice sekularizacije – ljudje, prav posebej še mladina, vedno manj zahajajo v Cerkev in marsikje je duhovnih poklicev zelo malo. Potrebno je razmisliti o zmanjševanju institucionalne prisotnosti Cerkev tako zaradi pomanjkanja duhovnikov kot tudi zaradi finančnih razlogov. Na drugi strani pa se odvija proces desekularizacije, ki se kaže v izra-

zitem porastu zanimanja za duhovnost, v pristni želji po ponovnem odkritju evangelija ter po pripadnosti Cerkvi.

Pereča vprašanja zahtevajo tesnejše in bolj usklajeno delovanje med škofovskimi konferencami

Cerkev išče poti in načine, kako današnjemu človeku oznaniti veselo sporočilo evangelija na razumljiv način. Teme, ki jih posamezne škofovske konference obravnavajo, izhajajo iz konkretnih potreb vernikov in narave Cerkev kot take, npr. duhovnost, molitev, zakramenti, krščanska vzgoja in misijonska dejavnost. Pomenljiv je dober sprejem prve okrožnice papeža Benedikta XVI. z naslovom *Deus caritas est* v mnogih deželah tako na ekumenski ravni kot tudi v civilnih krogih. Enciklika se posveča srčki naše vere in kaže, da je le-ta odgovor na človekove najgloblje želje in hrepenenja ter daje smer za njegovo življenje.

Kar zadeva duhovne poklice, je ključnega pomena pričevanje in zgled pastirjev Cerkev. Vprašati se moramo, kakšno podobo Cerkev in duhovnikov posredujejo vernikom.

Svet evropskih škofovskih konferenc letos praznuje 35. obletnico svojega obstoja. Ustanovljen je bil v luči in duhu Drugega vaticanskega cerkvenega zbora (1962–1965) z namenom, da bi bil evropskim škofom v pomoč pri evangelizaciji. S skupno odgovornostjo, živo skupnostjo in sodelovanjem je mogoče pričevati, da je evangelij pravi odgovor na temeljna vprašanja sodobnega evropskega človeka. Z medsebojnim sodelovanjem se moremo ustrezno odzvati na izzive sodobnega časa. S hvaležnostjo ugotavljamo, da je povezanost med evropskimi škofovskimi konferencami vedno boljša. Izziv za prihodnost vidimo v vsestranski izmenjavi duhovnega bogastva Vzhoda in Zahoda.

V sluzenju evropski skupnosti imajo generalni tajniki škofovskih konferenc posebno mesto; njihova vloga in pomen se od dežele do dežele močno razlikuje: velike škofovske konference so bolj organizirane, manjše pa razpolagajo z minimalnimi sredstvi in delovnimi močmi. Tudi odnosi, ki jih imajo tajniki z mediji in javnostjo, se nenehno razvijajo. Nekatere prireditve posameznih konferenc postajajo pomembne za celotno Evropo: od 16.–20. oktobra 2006 bo v Italiji potekal narodni cerkveni shod pod naslovom »Priče vstalega Kristusa – upanje sveta«; v španski Valenciji pa pravkar poteka 5. svetovni kongres o družini, ki se ga bo udeležil tudi papež Benedikt XVI.

Ekumenizem – verodostojno oznanjevanje evangelija je tesno povezano z edinostjo med kristjani. Ekumenska prizadevanja zaznamujejo skrb in razočaranja. Dialog med krščanskimi Cerkvami je potrebno poglobljati in iskati skupne korenine vere. Prvo tako možnost predstavlja tretje evropsko ekumensko zborovanje, na katerega se že nekaj časa pripravljamo. Zborovanje bo potekalo med 4. in 9. septembrom 2007 v mestu Sibiu v Romuniji. V sklopu širših priprav na ta dogodek je bilo januarja 2005 v Rimu organizirano srečanje za delegate različnih Cerkev, škofovskih konferenc in krščanskih skupnosti iz cele Evrope. Trenutno v mnogih deželah potekajo srečanja na narodni ravni in predstavljajo drugo etapo priprav. V Nemčiji in v Franciji se odvijajo intenzivne priprave; v Italiji so že na začetku junija priredili narodno srečanje; v Srbiji, Črni gori, Makedoniji in na Kosovu

se pripravljajo na jesensko srečanje v Subotici; podobni dogodki se bodo odvijali tudi na Hrvaškem, Škotskem, v Turčiji in v Avstriji. Škofovske konference imenujejo delegate (delegat Slovenske škofovske konference je dr. Bogdan Dolenc), ki se bodo udeležili sklepnega zborovanja v mestu Sibiu.

Tajniki so govorili tudi o širjenju binkoštnih Cerkev ter o novih protestantskih, karizmatičnih, svobodnih in neodvisnih skupnostih. V prihodnje bodo še druga ekumenska srečanja: oživitve dela pravoslavno-katoliške teološke komisije, ki se bo srečala jeseni v Beogradu, srečanje katoliških in anglikanskih škofov novembra v Angliji ter obisk papeža Benedikta XVI. v Turčiji.

Misijonska dejavnost – misijonska razsežnost je temeljno poslanstvo Cerkev. Nemška škofovska konferenca je na to temo pripravila poseben dokument, v katerem poudarja, da je Cerkev v Evropi odgovorna za oznanjevanje evangelija tudi na drugih kontinentih. V sklopu nadaljevanja simpozija evropskih in afriških škofov, ki je bila lani v Rimu, sta CCEE in SECAM (Konferenca afriških škofov) pripravila projekt tesnejšega sodelovanja med Evropo in Afriko na področjih, ki danes zadevajo obe celini: stare in nove oblike suženjstva, migracije in vzajemna pomoč pri opravljanju pastoralne dejavnosti, pri oznanjevanju evangelija in približevanju kultur in religij. Komisija škofovskih konferenc Evropske unije (COMECE) spremlja delo Evropske skupnosti in si prizadeva, da bi pri sprejemanju zakonodaje bile upoštevane krščanske vrednote. Dne 30. maja 2006 so se delegati komisije v Bruslju udeležili srečanja cerkvenih in verskih voditeljev s predstavniki Sveta Evrope, z zveznim kanclerjem Schüsslom in predsednikom Evropske komisije, Joséjem Manuelom Barrosom. Razpravljali so o vlogi Cerkev in verskih skupnosti v procesu združevanja. V povezavi s 7. okvirnim raziskovalnim programom je COMECE izpostavila vprašanje spoštovanja dostojanstva človeških zarodkov. Ob 50. obletnici Rimske pogodbe bo Komisija organizirala kongres o prihodnji evropski perspektivi. Tajniki škofovskih konferenc so bili mnenja, da morajo na tem področju delati le strokovno usposobljeni kadri. Cerkev je pri sprejemanju političnih, etičnih in pravnih odločitev v Bruslju in Strasbourg vedno bolj aktivno vključena, zato je potrebno razviti učinkovito sinergijo med Komisijo in posameznimi škofovskimi konferencami.

Srečanja generalnih tajnikov so se udeležili tudi predsednik Sveta evropskih škofovskih konferenc, škof iz Chura, msgr. Amédée Grab, apostolski nuncij v Sloveniji, škof msgr. Santos Abril y Castellé, ljubljanski nadškof in metropolit, msgr. Alojz Uran, predsednik Slovenske škofovske konference in mariborski nadškof ter metropolit, msgr. dr. Franc Kramberger, ter drugi slovenski škofje. Posebej ganljivo pa je bilo tudi srečanje z upokojenim ljubljanskim nadškofom in metropolitom, msgr. dr. Alojzijem Šuštarjem, ki je bil med leti 1971–1976 tudi prvi tajnik CCEE. Oglede mesta Ljubljane, romanje na Brezje ter obisk čudovitega Blejskega jezera ter glasbeni koncerti so vsem udeležencem omogočili bližje spoznati slovenski narod in njegovo dušo. Lepo je bilo tudi srečanje s krajevno Cerkvijo kot tudi izkušnja izjemne gostoljubnosti Slovencev.

Naslednje srečanje generalnih tajnikov škofovskih konferenc bo od 14. do 17. junija 2007 na Slovaškem.

msgr. Aldo Giordano
generalni tajnik CCEE

Poročilo Caritas Europa

Preseljevanje, pot v revščino?

Po uspešni pripravi in objavi dveh poročil o revščini je Caritas Europa objavila tretje poročilo, ki je osredotočeno na revščino med priseljenci. Študija govori o 56.1 milijonih priseljenec v Evropi, posebno o situaciji, v kateri se je znašlo 5 milijonov nelegalnih priseljenec ali migrantov.

Migracija in revščina nista vedno povezani, vendar posameznik v skupini migrantov lahko hitro izkusi pomanjkanje, ki pogosto vodi v past revščine. Najbolj ogrožene skupine med migranti so ilegalni migranti – prebežniki in prosilci za azil. "Države mnogokrat tem skupinam tako očitno otežijo dostop do pravic (nastanitev in oskrba), da jim očitno grozi nevarnost, da

za katera je bilo rečeno, da so za bivanje neprimerna, kasneje naseljenih s priseljenci brez dokumentov.

Na področju zdravstva opažamo večjo izpostavljenost priseljenec (tujih delavcev) nesrečam pri delu. V Italiji na primer se je v letu 2004 število nesreč pri delu pri italijanskih delavcih zmanjšalo za 1,5%, pri tujih delavcih pa naraslo za 6,6%.

Izobraževanje: otroci priseljenec so v prevelikem obsegu vključeni v oblike posebnega izobraževanja. V Nemčiji je bilo od leta 1980 v šole s prilagojenim programom vključenih dvakrat več otrok priseljenec kot nemških otrok.

Sodelovanje v javnem življenju se najprej odraža v volilni pravi-

zapadejo v hudo revščino", piše v poročilu.

Izkušnje Caritas in rezultati mnogih raziskav kažejo na mnoge ovire, s katerimi se srečujejo priseljenci na področju zaposlovanja, nastanitve, izobraževanja in sodelovanja v javnem družbenem življenju. Pet glavnih ovir je predstavljenih v tokratnem poročilu, ki je nastajalo leto in pol v sodelovanju z vsemi 48 članicami Caritas Europa. V pripravi je sodelovala tudi Slovenska Karitas. Navajamo nekaj najzgovornejših primerov.

Kar zadeva zaposlovanje, mnogi priseljenci ne zaslužijo dovolj, da bi preživljali svoje družine. Glede na podatke Caritas v Švici je bilo v letu 2004 v Švici t. i. "ubogih delavcev" 5,2% vseh švicarskih državljanov in kar 10,9% drugih prebivalcev z dovoljenjem za bivanje in delo.

Glede nastanitve načeloma velja, da priseljenci živijo in plačujejo relativno visoke najemnine za zelo slaba stanovanja. V Belgiji je bilo na primer stotine stanovanj,

ki je v Evropski uniji (za državne volitve) zagotovljena le naturaliziranim priseljencem. Nekatere države omogočajo volitve nekaterim priseljencem z daljšim stažem dovoljenega bivanja v deželi, da se udeležijo lokalnih volitev.

Poročilo poleg analize stanja vsebuje tudi nekatere priporočila vsem odgovornim na tem področju glede odpiranja možnosti za legalno preseljevanje delavcev, glede osnovnega šolanja za vse otroke ne oziraje se na njihov status bivanja v državi in glede volilne pravice – le-ta naj bi bila zagotovljena vsaj za lokalne, regionalne in evropske volitve za vse, ki legalno prebivajo v neki državi.

Poročilo bo dostopno v štirih jezikih tudi na spletni strani Caritas Europa.

Dodatne informacije dobite na Slovenski Karitas pri g. Petru Tomažiču, 01/300 53 60 ali na spletnih straneh <http://www.caritas.si/ozroma> <http://www.caritas-europa.org/code/en/hp.asp>.

Spremembe v slovenskih župnijah

Z nadškofijskega ordinariata v Gorici smo prejeli naslednje sporočilo:

1. Izteka se 5-letna pogodba, s katero je gospod nadškof zaupal slovenski provinci Družbe Jezusove duhovno oskrbo Pastoralnega središča za slovenske vernike (Slovensko duhovnijo) v mestu Gorica. Vodstvo slovenskih jezuitov pogodbe nima namena obnoviti, zato Mirko Pelicon zapuša službo pri sv. Ivanu.

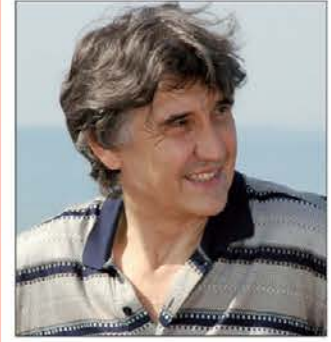
2. Za novega škofijskega upravitelja Slovenske duhovnije v mestu je imenovan g. Marijan Markežič. Njemu je dodeljen kot župnijski kaplan novomašnik g. Alessio Stasi.

G. Marijan Markežič, ki ohranja vodstvo župnije Pevma-Štma-

ver, preneha biti župnik v Podgori.

3. Župnijo Podgora prevzema g. Karel Bolčina, ki vsekakor ohranja vodstvo štandreške župnije. G. Bolčini je dodeljen v pomoč, zlasti za oskrbo italijanskih vernikov tako v Štandrežu kakor v Podgori, g. Daniele De Alimonda, ki že prebiva v Podgori.

Vsa imenovanja bodo stopila v veljavo po 1. septembru.

Kratke

Odbornik Primosig se je sestel s slovensko konzulto

Slovenski goriški občinski odbornik Silvester Primosig se je v sredo, 5. julija, srečal s člani slovenske konzulte. Govor je bil o vseh še odprtih vprašanjih, ki zanimajo slovensko narodno skupnost v Gorici. Izpostavljeno je bilo najprej vprašanje vloge slovenske konzulte in pripravljenost občinske uprave, da upošteva njene predloge in jih tudi uresničuje. Posebno pozornost so člani konzulte namenili šolskim vprašanjem, ki zanimajo šolo Trinko, za katero še ni rešeno vprašanje telovadnice, osnovno šolo in vrtec v ulici Brolo, ki potrebuje temeljitih obnovitvenih del, in slovenske jasli, za katere je deželna uprava pred kratkim namenila finančna sredstva za ureditev prostorov v ulici Rocca. Odbornik Primosig je zagotovil pripravljenost občine za rešitev teh vprašanj, da pa uprava še nima zagotovljenih vseh potrebnih finančnih sredstev. Na srečanju je bil govor še o slovenskem uradu in o dvojezičnih osebnih izkaznicah. Glede slednjih konzulta poziva goriške občane, naj se poslužujejo te možnosti in naj zaprosijo za dvojezične osebne dokumente. Spregovorili so še o občinski davčni politiki, ki v nasprotju z državno zakonodajo bremeni kulturne ustanove z davkom na nepremičnine (ICI). Nepremičnine, ki so namenjene kulturnim, vzgojnim, športnim in podobnim dejavnostim, bi morale biti proste davka, ki ogroža delovanje teh ustanov. Odbornik in člani konzulte so bili enotni ob ugotovitvi, da predstavlja postavitve kipa Simonu Gregorčiču v goriškem osrednjem parku veliko pridobitev za našo skupnost in za celotni goriški prostor.

Srečanje o toponomastiki

Ravnateljica ronške občinske knjižnice Vera Fragiaco se je želela srečati s krajevnimi društvi in je zato 7. junija priredila pogovor z njimi. Občinska uprava je namreč prejela iz sklada v okviru zakona 482 vsoto deset tisoč evrov za večjezične smerokaze v občini Ronke. Navzoči na sestanku so se v prisotnosti predstavnika občinskega tehničnega urada pogovorili in predlagali, da bi bili dvojezični napisi postavljeni na javna mesta oz. na pročelja javnih ustanov in služb, kot so npr. šola, vrtec, letališče, sedež orožnikov, pokopališče, lekarna, dom za ostarele, javno večnamensko središče ipd. V prihodnje naj bi bilo po napovedih spremenjenih vsaj sto tabel.

Srečanje s podžupanjo

Še eno srečanje, vedno 7. junija, pa je potekalo s podžupanjo Marino Cuzzi, ki je želela spoznati slovenski živelj v Ronkah. Predstavniki tamkajšnje stvarnosti so ji predstavili delovanje društva Jadro, Ženskega pevskega zbora in Društva staršev. O društvu Jadro, njegovih ciljih, dejavnostih in uspehih je spregovoril predsednik Karlo Mučič, Štefanija Pahor je spregovorila o njegovem klekljarskem odseku, o Ženskem zboru iz Ronk Ana Berginc in Lucia Germani, o Društvu staršev predsednica Damijana Kobal; navzoči so bili tudi drugi člani, ki so k pogovoru kaj dodali. Predstavniki staršev so izpostavili podžupanji problem prevozov otrok v vrtec in šolo ter v srednjo šolo v Doberdob. Ker je šola pobratena z Metliko in Wagno, bodo letos ronški Slovenci gostili po družinah otroke in spremljevalce iz Metlike. Starši so tudi poudarili, da bi bilo dobro, ko bi bil med vzgojitelji v občinskih jaslih prisoten tudi kak Slovenec. Prisotni predstavniki slovenskih ustanov so ugotovili, da so o pobudah s pobratenimi občinami seznanjeni le, ko krajevna uprava potrebuje kakšno pomoč. Izpostavili so tudi problem, da v občinski knjižnici ni stalno zaposlen noben Slovenec; za nakup novih knjig ni razpoložljivih sredstev, pomembno pa bi bilo, ko bi bila stalna postavka za slovenske knjige. Slovenci iz Ronk so tudi izrazili upanje, da se bo na občini spet uvedla konzulta za vprašanja slovenske narodne skupnosti. Medtem je pokrajinska uprava poslala pisno prošnjo, naj občinski odbor izbere Slovenca za pokrajinsko konzulto; za to mesto je bil izbran Karlo Mučič, njegovo imenovanje pa mora potrditi župan Roberto Fontanot. Ob koncu srečanja je s soočenjem zadovoljna podžupanja Cuzzi povedala, da si v prihodnje želi še drugih podobnih rednih srečanj, da bi lahko učinkovito in sproti reševali katerekoli težave.

Slovenske jasli

Tretja deželna komisija je odobrila finančno postavko 260.000 evrov goriški občini za slovenske jasli. Ob nasprotovanju raznih predstavnikov desnice, češ da imamo druge zakone, da Slovenci ne smejo imeti privilegijev, sta slovenska svetnika Mirko Špacapan in Bruna Zorzini zagovarjala pomen predšolske vzgojne ustanove v materinem jeziku. Svetnik SSK Mirko Špacapan je še zlasti poudaril nujnost, da otrok, ki pripada slovenski manjšini, že od prvih korakov v družbi dobi vzgojo in oskrbo v materinščini. To važno dejstvo je izpostavil tudi mladinski pravobranilec Milanese ob raznih priložnostih, zato je Špacapan pozval kolege na desnici, naj ne bodo vedno načelno nasprotni vsakemu posegu v korist slovenske manjšine.

Iste stranke desnice so vedno najbolj glasne, ko zahtevajo iste pravice za italijansko skupnost v Istri, zato je nespametno, da potem ne razumejo in podpirajo podobnih zahtev, ko se le-ti tikajo slovenske govorečih italijanskih državljanov.

V korist posega se je izrekel tudi Carlo Monai (Cittadini) ter sam odbornik Ezio Beltrame.

Akcija za kip Simona Gregorčiča v Gorici

Odbor Slovenske konzulte pri goriški občini, Slovenske kulturno-gospodarske zveze, Sveta slovenskih organizacij, Zveze slovenske katoliške prosvete, Zveze slovenskih kulturnih društev, Kulturnega centra Lojze Bratuž in Kulturnega doma sporoča, da bo v drugi polovici oktobra letos prišlo do postavitve doprsnega kipa Simona Gregorčiča v goriškem ljudskem parku, ki ga je izdelal Silvan Bevčar. Odbor se je odločil za akcijo zbiranja

finančnih sredstev in poziva ljubitelje "goriškega slavčka", naj prispevajo v ta namen.

Sredstva se zbirajo v jutranjih urah v prostorih Kulturnega doma in Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici.

36. festival "Števerjan 2006"

Absolutni zmagovalec letošnjega 36. festivala narodno-zabavne glasbe "Števerjan 2006" je ansambel Korenine iz Novega mesta s skladbo Svet omame na besedilo Darinke Kovač, uglasbil pa jo je Marjan Turk. Briški praznik domače glasbe se je letos uradno pričel s predstavitvijo knjige Festival narodno-zabavne glasbe "Števerjan 1971-

- najlepšo melodijo (400,00) je imel ans. Štrk; - najboljši debitant (200,00) pa je bil ans. Veseli svatje. Komisija za besedilo (Milan Jež, Leonard Katz ter Franca Padovan in Martina Valentinčič kot predstavnici organizatorja) je nagradila Branka Zupanca za skladbo Moja je sreča mladost, uglasbil jo je Brane Klavžar, izvajal pa ans. Spev. Podelila je nagrado v zne-

drijana Corsija ter podžupana občine Števerjan Dominika Humarja. Poleg tega so Brici imeli v gosteh v obeh tekmovalnih večerih napovedovalca slovenske televizije Andreja Hoferja. Prava poslastica nedeljskega večera je bil nastop ansambla die Mooskirchner, ki je še dodatno segrel že tako veselo in sproščeno praznično vzdušje. Vse tri večere je mojstrsko povezoval napovedovalec

Edi, Agrochimica friulana, bar Piemontese, mehanična delavnica Lutman Marko, supermarket Komauli srl, Grafica goriziana, A market. Cenjenim darovalcem gre pristrčna zahvala.

Ob Festivalu vsako leto razstavlja kak likovnik, ustvarjalec ali umetnik. V pevski sobi Sedejevega doma so razstavljale keramične izdelke in decoupage Giuliana in Sonia Prasel, domačinka Anastazija Bajt pa punčke Pigotta za Unicef.

Obiskovalce so čakali dobro založeni kioski, pristna briška kapljica ter brezplačna pokušnja vin domačih vinarjev.

Za razsvetljavo med Borovci je poskrbel Branko Terčič, odrsko sceno si je zamislil in izdelal priznani slovenski umetnik Jože Napotnik. Amplifikacijo sta urejala Niko Klanjšček in Mice Karov s sodelavci, ki so se tudi letos odlično izkazali. Za vso skrb in profesionalnost si zaslužijo vsi omenjeni prisrčno pohvalo. Dodaten "pridni fantje in dekleta" si zaslužijo vsi Števerjanci, celotna organizacijska mreža, ki gre od preprostega pranja kozarcev do točenja piva, od birokratskih zapletov z ansambli in sponzorji do fotografiranja, podeljevanja nagrad na odru ipd. Številni sponzorni člani društva F.B. Sedej si lahko štejejo v ponos skoraj brezhibno izpeljavo tega trodnevnega glasbenega maratona, ki pa v bistvu skriva za sabo ogromno neotipljivega dela skozi celo leto. Števerjanski festival ni le glasbeno tekmovanje, temveč ima velike zasluge pri ohranitvi kulturne dediščine in daje mladini močno oporo, da se lahko s po-

Foto Bumbaca

2005" v četrtek, 6. julija, ob 20. uri. Publikacija z bogatim fotografskim gradivom jasno prikazuje in beleži vseh petintrideset let najodmevnejšega medijskega dogodka vseh časov, tega malega, a izredno bogatega predela briškega področja.

V petek, 7. julija, in v soboto, 8. julija, sta bila na sporedu predfinalna večera, kjer se je pomerilo 31 ansamblov, prijavilo se jih je 33; v nedeljo, 9. julija, pa je padel zastor na 36. festival "Števerjan 2006" s finalnim delom in podelitvijo nagrad. Očitno muhavo vreme skozi celoten potek tekmovalnega tridnevnja prinaša Števerjancem srečo, saj so lahko ponosni na dosežen kakovosten rezultat prijavljenih ansamblov in na tudi tokraten številni obisk poslušalcev. V prvih dveh tekmovalnih večerih je komisija za glasbo (Bertl Lipusch, Danilo Čadež, Jože Burnik, Tullio Možina, Jan Leopoli, Denis Novato, Mihael Corsi; komisiji je predsedoval Matej Pintar) prepustila v finalni nedeljski del 17 ansamblov. Glede na to, da za festivalski nastop ni predizbora, se znajdejo na njem izjemno različne skupine, od popolnih začetnikov do profesionalnih skupin. Pravi obraz da šele finalni del v nedeljo, ki je bil tudi letos dokaj kakovosten.

Nagrade so si letos prislužili: - najboljši ansambel Festivala in trofej društva F. B. Sedej (1500,00 evrov): ans. Korenine; - občinstvo (600,00) je nagradilo ans. Čepon; - najboljši kvintet (400,00) pa ans. Cvet; - najboljši trio (400,00) je bil ans. Spev;

sku 200,00 evrov. Letos je bilo možno poslušanje celotnega poteka tekmovalja tudi preko spletne strani društva F.B. Sedej, www.sedej.org, kar je dodatno obogatilo ponudbo s strani organizatorja predvsem za tiste, ki jim je Števerjan težko dosegljiv. K temu gre povedati, da zasluga inovativnega kableskega spremljanja Festivala gre goriškima družbama Tmedia in Blu2000.

Odziv občinstva je bil tudi letos kar zadovoljiv. Nedeljski del prireditve so počastili številni častni gostje, med katerimi naj omenimo predsednika Svetovnega slovenskega kongresa za Italijo Marjana Terpina, goriškega odbornika Silvana Primosiga, deželnega tajnika SSK Damijana Terpina, župana občine Brda Franca Mužiča, predsednika KTD Damijana Paulina, podpredsednika ZSKP iz Gorice in predsednika rajonskega sveta Podgora Walterja Bandellija, predsednico ZSKP iz Gorice Franko Padovan, predsednika SSO Draga Štoka, goriško pokrajinsko odbornico Maro Černic, predstavnice iz Medvod Janeza Sušteršiča in Jožeta Brodnika, prijatelja Števerjancev Iva Hvalica, župana občine Števerjan Ha-

verjan, RAI - Radio Trst A, Adriano Corsi Spa, Banca di Cividale - Kmečka banka in Avto Batič Ajdovščina in Nova Gorica. Posebno podporo so še zagotovili: Zadruga banka Doberdob in Sovodnje, gradbeno podjetje Hlede Alojz Ivan, podjetje Terpin Spa, gostilna Franc, Andrej Terpin, Gattis-Co, Tmedia, Blu2000, Automarket, gostilna Luka, gostilna Koršič, vinogradniki Mania Gianni, Humar Marino in Marčelo, Komjanc Simon, Mužič Ivan, Maraž Ivan, Gradis'ciutta, Skok

Foto Bumbaca

nosom zaveda svojih korenin in da vedno bolj spoznava, da je treba biti narodu zvest in tako ohranjevati lastno identiteto. Temu v oporo je številna prisotnost mladih obrazov, ki se dobesedno razdajajo za brezhiben potek Festivala. Zaključil se je 36. festival narodno-zabavne glasbe, ki vsako leto privabi med Borovce v Števerjan veliko ljubiteljev domače glasbe. Števerjanski festival: kličemo ti še na mnoga leta!

MD

Slovenske občinske jasli v Gorici

Pokrajinsko tajništvo Slovenske skupnosti z zadovoljstvom pozdravlja izglasovanje 3. člena zakona o rebalansu proračuna, ki je bil vključen na pobudo deželnega odbornika Beltrameja in ki omogoča odprtje slovenskih jasli v Gorici.

To je pomembna pridobitev

za vso slovensko narodno skupnost na Goriškem, saj bo tako na razpolago usluga, s katero do sedaj slovenske družine niso razpolagale in so se morale obračati do italijanskih jasli ali celo otroke voziti v Slovenijo. Še posebno je ta usluga pomembna za tiste družine, ki ne morejo razpolagati z

ustrezno pomočjo ožjih sorodnikov za varstvo otrok, po drugi strani pa se ne morejo odpovedati službi. Tako bodo lahko tudi otroci deležni istega pogovornega jezika, kot so ga v družini, in tudi bolj domačega okolja, kar je v prvih letih življenja pomemben vidik. Goriško pokrajinsko tajništvo pri tem ne razume nasprotovanja deželnih svetnikov desnice, še posebno tistih, ki prihajajo iz Goriške, kajti taka pridobitev bo gotovo dala koristi za vse, ne nazadnje, ker se odpirajo

nova delovna mesta, ki jih Gorica še kako potrebuje. Sicer, z odobritvijo postavke za slovenske jasli v deželnem proračunu, še ni zaključen celoten postopek, saj mora pri tem goriška občina kriti razliko. Za to pa si bo SSK prizadevala z vsemi svojimi izvoljenimi predstavniki na občini. Slovenske jasli so pridobitev, s katero bo lahko koristila celotna skupnost, prav zato uživa in bo uživala podporo slovenske zbirne stranke.

SSK - Goriško pokrajinsko tajništvo

PD PODGORA Praznik Na Britofu

Prešerno idilična podoba nekdanje košnje

Ko je v soboto, 1. julija, legal mrak na zemljo in so se začele vžigati prve zvezde na nebu, je velika množica gledalcev, zbrana na trgu Lojzeta Bratuža v Podgori, okusila sladko, veselo odslkavo košnje iz starih časov, ko ni bilo še brnečih kosilnic in drugih strojev, ki dandanes omogočajo kmetom lažje opravljati delo, a so v svoj ropot vsrkali tudi ves nekdanji čar tega kmečkega opravila. Slednje je bilo tesno povezano z lepimi starimi navadami. Med te je seveda sodilo tudi petje, ki je od zmeraj spremljalo slovenskega človeka od zibelke do groba.

Prosvetno društvo Podgora s svojo predsednico Lidijo Jarc pripravlja že vrsto let praznik Na Britofu, pred faro cerkvijo sv. Justa, na zeleni površini nekdanjega pokopališča. S to prireditvijo želi obujati spomine na bogato slovensko ljudsko tradicijo ob praznikih in drugih priložnostih ter ob domačem delu. Letos si je Lidija Jarc, duša domačega društva, zamislila in spisala besedilo pod naslovom Mrzla rosa, ostru kosa, rada travca se kosi - po starih ljudskih pesmi -, vezano na običaje košnje, koscev in grabljic. Tako je publika, po kratki napovedi mladih Aljoše Jarca in Irene Breganti, lahko spoznala, kako je potekal dan poletne košnje, ko so se še pred jutranjim svitom zasvetile kose čvrstih

koscev in s pokošeno travo so povešale svoje glavice tudi rožice. Sokovi bujne narave so se spajali z neugnanimi mladimi kosci in grabljicami, ki so ob delu imeli priložnost zapeti, zarajati, se pošaliti, si

bilo veselo. Žar tega nekdanjega vzdušja, pristnega občutja in iskrenih čustev je Jarčevi uspelo strniti v enourno predstavo, stkano iz izvirnega veznega besedila, ki so ga v obliki dramskih utrinkov prikazali

Foto JMP

ponagajati, pa tudi, skriti za kopami in sušečo se travo, izpovedati si ljubezen in ukrasti poljub. Na svoj račun so prišli tudi otroci, ki so se razposajeno podili po komaj pokošenih travnikih in senožehtih, se igrali, med skakanjem in kotaljenjem pa si zapeli tudi pesmice in šegave izštevance. Malico in kosilo, tipična za košnjo, so prinesle žene in dekleta. Obeda sta pomenila oddih in premor, pa tudi trenutek sproščenosti in prešernosti. Ko pa je sonce začelo toniti za gorami, so se kosci in grabljice začeli odpravljati domov. Na vasi je zapela harmonika, zasrbele so pете, ples se je začel in spet je

mladi igralci PD Podgora, Dana, Irena, Ivana, Tina, Sara, Tamara, Aljoša in Jurij. Poleg proznega teksta so dramski prikaz skovale iskriče, hudomušne, pa tudi otožnejše ljudske pesmi, ki smo jih z ubranostjo slišali v izvedbi moške skupine Akord, mešanega zbora, otroškega zborčka pod vodstvom Katje Bandelli, iz duetov s solisti Kristino, Sabino in Davidom ter iz dobro zlatih glasov ljubkih dekletc Tine in Ivane. Igrani in peti trenutki so kot svetli kamenčki zarisovali celoten dramski mozaik, katerega nastajanje je spremljal zdaj počasnejši in resnejši, pa tudi hitrejši, okrogel ritem

harmonike, katere meh je sproščeno vlek dirigent Mirko Špacapan, ki je iz ljudske zakladnice izbral glasbene točke in tudi priredil narodno pesem, ki poje o prelepi trnovski fari in jo prevelil v podgorsko, da je izvenela kot radosten spev domači vasi.

Za režijo je poskrbela Lidija Jarc, ki za svoje odrske zamisli zelo rada brska po ljudskem izročilu, saj nam je v povedanem razkrila tudi, da je naboljše kositi tri dni po mlaju, da je sv. Izidor priprošnjik ob preveliki suši ali moči, da ukradeno seno prinaša

srečo in da se košnji v hribovih pravi sečnja. Končni aplavz je objel vse nastopajoče in se prelil v dobrodošlico gostu večera, zboru Laurino iz Bocna, ki ima 49-letno pevsko tradicijo in kakih 700 uspelih koncertov za seboj, pred seboj pa gotovo še veliko uspešnega nastopanja. Trenutno zbor sestavlja 27 pevcev, vodi pa ga Marco Pedrotti. Kot smo izvedeli iz

pozdravnega nagovora Mirka Špacapana, ima MePZ Podgora že nekaj let prijateljske stike s tem moškim sestavom, katerega repertoar obsega pesmi iz domačih krajev, pa tudi iz Piemonta, Veneta.... Pojejo jih v tipičnem slogu zborov italijanskih planinskih društev. Na večeru so zapeli osem pesmi in po izmenjavi priložnostnih spominskih daril dodali še eno v poklon vsem dekletom in ženam (Tante putele bele).

Ob pogrnjenih mizah so klepet in pesmi še dolgo odmevali v vetrovno noč te naše vasi ob vznožju Kalvarije. Pokrovitelji lepega večera ljudskega nadiha so bile Fundacija Carigo, krajevna skupnost Podgora in Zveza slovenske katoliške prosvete.

Iva Koršič

Obvestila

V nedeljo, 16. julija, ob 17.30 bo v gozdu v Kodreth (Zgornja Branica) vsakoletna spominska svečanost za umorjene iz družine Brecej in druge. Somaševanje bo vodil ajdovski župnik Milharčič, pel pa bo moški zbor iz Ajdovščine. Po pobožnosti bo srečanje pod velikim hrastom. V primeru dežja bo pobožnost v cerkvi pri Kodrethih.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja tradicionalni poletni piknik v soboto, 5. avgusta, v kraju Lokev na Krasu z ogledom znane pršutarne, pokušnja mesnih izdelkov in obiskom muzeja. Kosilo in družabno srečanje bosta v lovski koči v bližini Lokve. Prijave do zasedbe razpoložljivih mest na drugem avtobusu na tel. 0481-390688 ali 0481-882024 ali pri poverjenikih.

Ženski pevski zbor iz Ronk vabi v sredo, 9. avgusta 2006, v cerkev sv. Lovrenca ob 20.30 na orgelski koncert. Izvajala ga bosta Mirko Butkovic in Matej Lazar.

Dežela F-Jk nudi telefonsko oskrbo na domu za ostarele in prizadete osebe s pomočjo majhne naprave, ki jo ostarela oseba nosi s sabo in ki jo po potrebi uporabi za klic na pomoč. Informacije na brezplačni številki 800-846079.

Darovi

Za MePZ Lojze Bratuž: v spomin na prijatelja Romana Di Battista, Marija Češčut 50,00 evrov; Silvan K. 100,00 evrov; Žarko in Iva 50,00 evrov.

V spomin na Romana Di Battista Marilka in Danilo 100,00 evrov za MePZ Lojze

Bratuž in 100,00 evrov za MePZ F.B. Sedej iz Števerjana.

Čestitki

4. julija se je naša zvesta pevka Loredana Nanut srečala z Abrahamom. Mladi petdesetletnici želijo vse najboljše in ji kličejo "še na mnoga leta" člani in prijatelji Prosvetnega društva Štandrež.

V začetku julija je gospa Adela Ferletič praznovala okrogel življenjski jubilej. Ob tej obletnici ji iskreno čestitamo in ji želimo, da bi ob trdnem zdravju še mnogo let navdušeno prepevala Bogu v čast.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 14.7. do 20.7.2006)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, od ponedeljka do petka, od 20. do 21. ure. Spored:

Petek, 14. julija (v studiu Andrej Baucon): Z Andrejem v poletje med popevkami, polkami in valčki. - Zanimivosti in obvestila.

Ponedeljek, 17. julija (v studiu Andrej Baucon): Pop poletje z Andrejem. - Poletni listi včeraj in danes. - Zanimivosti in rubrike.

Torek, 18. julija (v studiu Matjaž Pintar): Ali veste, da ... glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 19. julija (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Galebi. - Izbor melodij.

Četrtek, 20. julija (v studiu Niko Klanjšček): Poletje po domače.

Zahvala Prosvetnemu društvu Štandrež, vsem članom, pevskemu zboru, dramski skupini, sodelavcem in prijateljem ter g. župniku Karlu Bolčini, za "mega fešto" ob 50. rojstnem dnevu.

Pevka MePZ Štandrež Loredana Nanut

Pevkam in pevcem ZBORA LOJZE BRATUŽ iz Gorice čestitamo ob lepem uspehu v Azzano Decimu

UREDNIŠTVO NOVEGA GLASA

Za mednarodni uspeh v Azzano Decimo naj prejme MEPZ LOJZE BRATUŽ iskrene čestitke.

SVET SLOVENSKEGA ORGANIZACIJ

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

Gledališče pod zvezdami

Poletno srečanje manjšinskih gledaliških skupin iz Avstrije, Italije, Slovenije in Madžarske

ŠTANDREŽ, IGRIŠČE OB ŽUPNIJSKI DVORANI
OD 28.6. DO 15.7.2006

- **Četrtek, 13. julija, ob 21. uri**
Beneško gledališče Cedad
Jean Anouilh (priredba Marina Cernetig) Orkester. Režija Marjan Bevč
Fred Frinton - L. Gariup *Večerja za enega*
- **Petek, 14. julija, ob 21. uri**
Trio cabarettistico Trigeninus - Manzano
"Muri' di ridi" o "Sganassa" (nuovo spettacolo)
- **Sobota, 15. julija, ob 21. uri**
Gledališka družina iz Porobja (Madžarska)
Miki Roš *Male vojne*

V primeru slabega vremena bodo predstave v župnijski dvorani Anton Gregorčič

POD POKROVITELJSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

Odgovor

Pojasnila

Dragi Odbor Mladinske Iniciative SKGZ, najprej potrjujem, da se strinjam, ko pravite: "Ko pa ima človek nalogo, da širokemu občinstvu posreduje informacijo, predvsem ko gre za znanstveno vprašanje, mu je zaupana moč in hkrati odgovornost, da s svojim besedilom nudi bralcem podlago za oblikovanje idej", s tem, da to velja za vse, tudi za znanstvenike oz. zgodovinarje. Zaradi tega sem napisal mnenje, ne pa poročilo, o okrogli mizi, ki ste jo organizirali 30.

maja t.l. Lahko pa se tudi vsi strinjamo, da naslov izvedenca ali večdesetletna izkušnja ne dajeta pravice, da lahko kdo nastopa brez primernih, predvsem celostnih, utemeljevanj. Navsezadnje je to potrjeno v poročilu, ki ga je avtor P.d.P. napisal v Primorski dnevnik dne 1.6. t.l., ko na koncu navaja izjavo g. Stanovnika, kjer pravi, da se je, kot predsednik SR Slovenije, zmotil glede bodočnosti Jugoslavije. V vsej zgodovini pa imamo glede zmotnosti raznih izvedencev cel kup primerov. Naj bo pa jasno, da s tem nočem reči, da Vaša gosta nista bila izvedenca. Sicer pa mi je žal, da od vsega tega, kar sem zapisal, navajate samo par vrstic, in se, po

mojem mnenju, zaustavljate bolj na formalnih aspektih, kot na vsebinskih. Sicer pa ne morem razumeti, kako ugotavljate, da mi je novejša zgodovina tuje področje, ko se še nismo nikdar srečali.

Zdelo pa se mi je pomembno, da se osredotočim na medvojnno obdobje, prvič, ker je bilo na Vašem večeru obravnavano najbolj črno-belo in z neprimernimi slogani, ter še iz dveh razlogov: celosten pogled na to obdobje prihaja na dan šele v zadnjih letih, in to zaradi padca komunizma v Sloveniji in pa zaradi postopnega odpiranja arhivov. Razvoj v tem obdobju pa je temeljnega pomena glede na to, kako se je vse skupaj izteklo. Za-

to sem prepričan, da je stereotipno črno-belo ločevanje slovenskega naroda napačno danes, kot je bilo napačno takrat, ko je bilo preživljeno še enkrat bolj pod vprašajem. In se tokrat potrjujem, da je bila človeška, družbena in zgodovinska cena, ki smo jo takrat kot narod plačali, očitno previsoka. Glede zgodovinskih virov, pa je na razpolago Institut za novejšo zgodovino, ki je dosegljiv tudi preko interneta, in intervju zgodovinarju Borisu Mlakarju, ki ga je tednik Mladina objavil 1. decembra 2003 in je dostopen tudi na spletni strani tega tednika. V zaključku ponavljam to, kar sem v svojem mnenjskem članku napisal, "da sodoben in perspektivno dolgoročen razvoj slovenskega naroda, in še posebej slovenskih narodnih skupnosti, izven Slovenije, je odvisen tudi od tega, koliko bomo lahko na zgodovinski ravni dosegli sintezo, v kateri se bomo prepoznali kot celoten narod". Danes, kot takrat, nam ne pomagajo borbe glede tega, kdo je na pravi poti in kdo je izven nje, kajti, kakor je poudaril predsednik vlade Janez Janša v slavnostnem govoru ob 15-letnici slovenske osvoboditve: Naredimo, da bo tisto, kar je najboljše v nas, delovalo tudi v skupno dobro. Dajmo Sloveniji našo energijo, naše ideje, naša upanja, naše talente. Uporabimo jih zato, da izgradimo skupnost, v kateri bo lahko prav vsak njen član lahko dejal: "Mar mi je, kaj bo s Slovenijo, kajti vem, da tudi Sloveniji ni vseeno, kaj bo z mano."

Julijan Čauček

Vrstniki letnika 1946 iz Števerjana so v soboto, 17. junija, skupaj proslavili svoj okrogli življenjski jubilej. V prijetnem razpoloženju in sončnem vremenu so šli na izlet po Gradeški laguni. Ustavili so se tudi v Marijinem svetišču na Barbani, kjer so se med sveto mašo zahvalili za vse prejete darove.

V Berlinu kronana Lippi ter Cannavaro s soigralci Proletarski kolektiv na kraljevem prestolu

Razglednici iz Berlina. Prva. Zidane po rdečem kartonu si počasi in odsotno sname kapetanski trak in ga preda Barthezu. Napoti se proti slačilnicam ne da bi se sploh ustavil

proti kazenskemu prostoru. Sodnik mu je podal žogo. Grosso si jo je nastavil na belo piko, ki je od vrat oddaljena enajst metrov. Njegov pogled se je izmenoma ustavljal na Barthezu in sodniku Elizondi. Tišina. Sodnikov pisk.

Grosso je imel pred seboj samo Bartheza in več ton težko žogo. Strel. Barthez se je vrgel na levo, žoga pa je sklenila svojo pot v gornjem desnem kotu. Italija je eksplodirala.

Četrtrič Italija

Italijani so četrtrič postali svetovni prvaki in gornji razglednici sta najbolj pomembni dogajanja v velikem finalu. Domenech in Lippi sta na igrišču postavila defenzivne enajsterice z enim samim napadalcem.

Pri Francozih je bil to Henry, pri Italijanih pa Toni. Francoskega bombarja sta podpirali dve polspici, Zidane in Ribery, italijanskega igralca s številko 9 pa ena polspica, Totti,

in ofenzivni bočni italo-argentincec Mauro German Camoranesi. Dopadljiva tekma med čezalpskimi bratranci je jasno pokazala na trend, ki se je uveljavil med celotnim svetovnim prvenstvom. Zmagovite ekipe so tiste, ki stavijo na racionalno organizirano igro in ki raje okrepijo vezno ali obrambno vrsto na račun napada. Tak tipični stil italijanske igre je seveda najučinkoviteje predvajala Italija. Letošnja reprezentanca bi res lahko poimenovali ekipo "proletarcev". Italija je vseskozi delovala kot

Materazzija). S tako postavitvijo, v kateri je ustvarjalno igro krojil samo Pirlo, so Italijani premagali Nemce (edino ekipo med prvimi štirim, ki je vseskozi nastopala z dvema napadalcema). Na drugi strani so Francozi stavili svoje delnice na Zidanea. Ja-

slabši zaključek kariere, kar si jih je lahko predstavljal. To je bil hkrati tudi hud psihološki udarec za Francoze. Lepe predstave proti Španiji in Franciji so naenkrat zbledeli. Francozom je zbledel mit, o katerem so v zadnjih tednih pele vse muze francoskih

medijev. Psihološko z rdečim kartonom svojega kapetana tekme niso izgubili samo nogometaši, ampak vsi francoski navijači.

In tako sta se sami naslikali obe omenjeni razglednici iz Berlina. stran pripravil Andrej Černic

Absolutni relief/ Fabio Cannavaro Delam, delam, delam...

Cannavaro je kapetan in simbol italijanske reprezentance, ki je osvojila svetovno prvenstvo. Gre za nogometaša, ki je odigral izvrstno prvenstvo in se izkazal za trenutno najboljšega branilca na svetu. On je poleg tega simbol trdnosti celotne obrambne vrste italijanske reprezentance. Ob kapetanu Cannavaru je treba omeniti trenutno najboljšega vratarja na svetu, Buffona, bočnega tekača Zambrotta in bojevnik Gattusa. V teh nogometaših se skriva jedro ekipe, ki se je povzpela na svetovni vrh. Glavni junak ni priložnostni Paolo Rossi (najboljša italijanska strelca sta Toni in Materazzi s samo 2 zadetkoma), niti priložnostni Maradona (Tottijevo prvenstvo je bilo z izjemo tekme proti Avstraliji dokaj anonimno), temveč skupina (za Italijo je čez celo prvenstvo po vsaj en gol doseglo 10 različnih nogometašev).

Cannavaro je duša te ekipe. Res je sicer, da do polfinala ni imel resnih nasprotnikov (Čeha Nedved in Rosicky bi v pravi formi lahko bila nevarna, Ševčenko bi lahko bil resnejši nasprotnik, če bi okoli sebe imel tehnično nekoliko bolj kakovostno ekipo). V polfinalu in finalu pa je svetu pokazal svoje mojstrovine tudi proti kakovostnejšim nasprotnikom. Pravi mož za odločilne trenutke.

Junakiinbedaki

Od bedaka do junaka: Lippi kot Bearzot. V Nemčijo je pripotoval z dobro ekipo, ki pa se po začetnih ocenah ni mogla kosati za najvišja mesta. Poleg tega so nekateri italijanski nogometaši vključno s trenerjem Lippijem vpleteni v škandal Moggiopoli in bodo morali za to še odgovarjati. V Nemčiji so svojo nalogo odpravili odlično z dodelano skupinsko igro. Posebne zasluge za to nosi Lippi: postal je nogometni junak, svoje mora zdaj povedati še sodišče.

Od junaka do bedaka: nedvomno Zinedine Zidane. Skoraj sam je premagal Španijo, Brazilijo in Portugalsko. Pričakovanja celotnega francoskega naroda so slonela na njegovih ramenih. Tekmo z Italijo je začel izvrstno. Uspešen način izvajanja enajstmetrovke je bil sarkazem na račun Tottija. Tekmo je odigral dobro. S svojo racionalno potezo v podaljškju pa je vse izničil. Materazzi ga je sicer verjetno provociral, Zidane pa je nasel, se spravil nad italijanskega branilca in zaslužen dobiti rdeči karton. Njegov labodji spev je postal razglašena lajna.

pri francoski klopi. Milijoni gledalcev v Franciji in več kot milijarda po celem svetu nemo buljijo v ekrane. Obglavljeni les roi Zidane se medtem po stopnicah vedno bolj odsotno spušča v pekel podzemlja slačilnic Olympia štadijona iz Berlina. Medtem ko je Zinedine začel svojo peklenko pot navzdol, se je pred njim v svetniškem sijaju lesketal zlati svetovni pokal.

Druga.

Grosso, mlad in najmanj izkušen italijanski nogometaš, se je od polovice igrišča odpravil

kolektiv brez izrazite superzvezde. Italija ni imela svojega Zidanea ali Ronaldinha. Totti, ki bi moral prevzeti to vlogo, je dejansko mrknil. Po odločilni enajstmetrovki z Avstralijo ga ni bilo več na spregled. In morda je bila prav ta dodatna (prisilna) motivacija za vse Italijane: tako so zblesteli ostali "proletarski" veterani (Cannavaro, Zambrotta, Pirlo) in mladi upi (Grosso). Italijani so po katastrofalnem začetku odigrali zelo dober prvi polčas. Ponovili so predstavo, ki so jo prikazali proti Nemcem. Kljub odsotnosti Neste so zelo dobro strnili obrambno vrsto, v kateri je kraljeval Cannavaro. Ob njem so se veliki zdeli tudi ti isti nogometaši, ki jih italijanska javnost običajno ne jemlje preveč resno (konkretno mislim na

sno. Ekipa starčkov, na katero ni pred SP-jem stavljal malodane nihče, je naenkrat pridobila ne omogočili čarovnije, je namreč kot v najboljših časih začelo garati in tekati po igrišču vseh deset soigralcev. V sedmi minuti finalne tekme je kazalo, da se bodo francoska vlaganja zelo bogato obrestovala. Francoski začetek je bil sanjski. Enajstmetrovka in izvrstni Zinedine. V najbolj klasičnem Tottijevem stilu je z enajstih metrov in s pomočjo prečke premagal Buffona. Očitno pa je bila usoda Francije tesno vezana na usodo svojega kapetana. Po italijanskem izenačenju in pretežno francoskem drugem polčasu, je Zizou v podaljških z glavo skoraj zadel svoj drugi gol, nato "ponorel" in si pričaral naj-

Ko nogomet ni samo nogomet...

Kaj mi bo ostalo v spominu o pravkar končanem nogometnem prvenstvu v Nemčiji? Prav gotovo naravnost imenitni posnetki nemškega režiserja finalne tekme po izključitvi slovitnega Zidanea, ki se ni mogel upreti svojim koreninam in je z glavo udaril v pleksus italijanskega igralca, leta mu je bil gotovo povedal dosti sočnih stvari o njegovi materi ali kaj podobnega, saj si drugače ne morem predstavljati tako divje reakcije najboljšega igralca svetovnega prvenstva. Seveda je obsojanja vredno tako dejanje, še posebej, če veš, da te gleda sin in milijarda ljudi, največ mladih, a iz svoje kože ne moreš, če si človek, če nosiš težo finalne tekme na ramenih in vso svojo reprezentanco, kar je Zidane vse do izključitve počel. Naravnost ge-

nialno je nemški režiser potegnil kamero skrajna na tla in smetal Zidanea v hrbet, kako je s sklonjeno glavo mimo zlatega pokala odhajal v slačilnico. Ta prizor je eden najlepših, kar sem jih kdajkoli videl in jasno mi je bilo, da bodo Francozi izgubili. Tako je tudi bilo. Streljanje enajstmetrovk je ruleta, Italijani so bili doslej na tej ruleti na velikih tekmovanjih vedno osmojni, tokrat ne. Italijanski kapitan Cannavaro je visoko dvignil pokal in slavje se je začelo, mrki pogled francoskega trenerja je govoril o tem, kako res je, da je na velikih tekmovanjih bolje, če si tretji kot pa drugi.

"Zmagovalec pobere vse!" so nekoč peli člani skupine Abba in tudi tokrat je bilo tako. Iz sosednjega stanovanjskega bloka sem slišal vesele Arabčke, ki so prepevali na ves glas:

"Taaalija, Taaalija se desta, se desta!" V vasi je nek idiot spet spuščal v zrak rakete, v bližnjem furlanskem mestu so noreli pozno v noč, z ženo sva v ponedeljek jutraj izključila radio, ker se ni dalo slišati ničesar drugega kot le to, kako veliki da so nogometaši Dantejeve dežele...

Opiti od nogometa bodo sedaj tudi italijanski politiki sledili masi in nogometašem, upajmo, da le ne toliko, da bodo podelili amnestijo vsem, ki so vpleteni v škandal v italijanskem prvenstvu, kar pa ni nemogoče. Hčerki sem bil zbudil, da sta videli streljanje enajstmetrovk, ker bosta tako zagotovo vedeli, kdaj sta imeli 12 in 14 let. Malega Luko sem pustil spati, ker je imel Ševčenkov majico Milana na sebi. Premajhen je še, da bi ga moral s tem, zakaj Ševčenka na finalni tekmi ni bilo, in tudi tega, da bo odslej Ševa igral v Angliji, še ne ve.

Nogomet je mit, je vse, je več kot nogomet, tudi v Nemčiji je bilo tako.

Po desetletju je Izvestje ponovno izšlo

Pred kratkim je pri založbi Mladika izšlo Izvestje srednjih šol s slovenskim učnim jezikom na Tržaškem za šolska leta od 1994/95 do 2003/04. Izdala so ga ravnateljstva slovenskih srednjih šol. Izvestje je letno šolsko poročilo, ki prinaša podatke o učnem osebjem, učencih in šolskem življenju nasploh. Taka letna publikacija o vseh slovenskih srednjih šolah na Tržaškem je izhajala redno vse od šolskega leta 1947-1948 do šolskega leta 1972-1973, za šolska leta od 1973 do 1976 in od 1976 do 1979 pa je izšlo dvoje izvestij s podatki za tri šolska leta skupaj. Tema publikacijama so zopet sledila vsakoletna izvestja, zadnje do šolskega leta 1993/94. Od tedaj do Izvestja, ki je pravkar izšlo, pa take publikacije nismo imeli. Izvestja slovenskih šol na Tržaškem je do leta 1968 v glavnem urejal prof. Martin Jevnikar, za njim pa je za vse nadaljnje izdaje poskrbel prof. Robert Petaros. Razumljivo je, da je desetletno obdobje predolgo, da bi lahko ena sama publikacija v celoti zaobjela vsebino in podatke, ki smo jih bili vajeni pri vsakoletnih izvestjih. Zato sta se urednika prof. Zvonko Legiša in prof. Robert Petaros odločila, da pripravita le zgoščen seznam učnega in neučnega osebja ter seznam samo tistih dijakov, ki so uspešno opravili zaključni izpit. Poskrbela sta tudi za pregled pomembnejših dejavnosti na posameznih šolah v tem desetletnem obdobju. Publikacija je tiskana na dobrem papirju v lepi tiskarski opremi in z večbarvnimi fotografijami. Izdajo publikacije so omogočili Zadruga kraška banka, Odbor za proslavitev 60-letnice slovenskih šol in Urad vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Zdaj ko je izdajatelj skoraj nadoknadil tako dolgo zamudo v izhajanju, pričakujemo, da bo izvestje odslej izhajalo vsako leto v popolnejši obliki. Ko je v prejšnjih letih časopisje poročalo o izidu vsakoletne publikacije, je bila večkrat izražena želja, naj bi izvestje prinašalo podatke tudi o osnovnih šolah in šolah na Goriškem (sedaj pa tudi v Videmski pokrajini). Samo tako izvestje bo verna podoba slovenskega šolstva v Italiji. Zato ostaja prvo izvestje izpred skoraj 60 let, tudi zaradi popolnosti podatkov, dragocen dokument za zgodovino slovenskega šolstva na Tržaškem. / (mab)

Simon Gregorčič ob 100-letnici smrti

Slovenec je po mojem prepričanju povsod doma med Slovenci, naj stopi na Štajersko, Koroško, Kranjsko ali Primorsko, naj pride v slovensko mesto, trg ali vas, povsod pride med brate.

Zavednemu Slovincu ne veljajo tiste meje, ki jih je postavila politična uprava. In povsod bi morali Slovenci Slovenca tudi kot brata sprejeti. Kadar bo to mišljenje občno, imeli bodo Slovenci boljše čase.

(Govori na slavnosti v Prvačini 1885, 1)

Za naš jezik**Poplava množin**

Zadnja leta opažamo pretirano uporabo množine tako v govornem kot v pisani slovenščini. Ni prav jasno, kako je do tega prišlo, niti ne, ali se bo ta značilnost ustalila in prevladala. Poglejmo nekaj primerov!

(Naslov knjige:) **Srednjeveški izvori Evrope.**

(Nekdo) je pisal **o slovenskih izvorih.**

Pol milijona ljudi je brez domov.

Upanja se niso zamrla.

Urad za stike z javnostmi.

Stisnila sta si roke.

Obstajajo spletne strani z neprimernimi vsebinami.

Odppta so vpisovanja v osnovno šolo.

V vseh naštetih primerih bi morali uporabljati ednino, bodisi ker so pojmovna imena (izvor, upanje), kolektivno ime (javnost), glagolnik (vpisovanje), fraze (biti brez doma, stisniti si roko). Boljše bi bilo:

Srednjeveški izvor Evrope.

(Nekdo) je pisal **o slovenskem izvoru** (ali: **o izvoru Slovencev**).

Pol milijona ljudi je brez doma (ali: **brez strehe nad glavo**).

Upanje se ni zamrlo.

Urad za stike z javnostjo.

Stisnila sta si roko.

Obstajajo spletne strani z neprimerno vsebino.

Odppta je vpisovanje v osnovno šolo.

Zbor iz Slovenije med najboljšimi 45. zborovsko tekmovanje Seghizzi

V dnevi od 6. do 9. julija je potekalo vsakoletno Mednarodno tekmovanje zborovskega petja Seghizzi, letos že petinštirideseto. Nanj so se prijavili pevski zbori iz vse Evrope in po eden iz Združenih držav, Japonske, Filipinov in Ugande. Nastopali so v goriškem Avditoriju (tu največkrat), v Kulturnem centru Lojze Bratuž, v Palacongresu in v Gradežu in v baziliki v Ogleju.

Ko je pred 45 leti manjša skupina pevskih zborov iz Italije, Slovenije in Avstrije privrkat nastopala pred številno in navdušeno publiko v veliki telovadni dvorani na Battistijemem trgu, si pač nismo predstavljali, da se bo tekmovanje tako razraslo, da je danes poleg Arezza edino tovrstno v Italiji in eno najbolj znanih v Evropi in drugod po svetu, od koder prihajajo temeljito pripravljene in celo vrhunski zbori. Gorica ob tej priložnosti dobesedno oživi v bogastvu zborovskega petja. Pestrost najrazličnejših jezikov in na stotine obrazov večinoma mladih pevcev in njihovih noš je prijetno opazna na goriških ulicah in trgih. Kakor se z desetletji obseg te prireditve, njena vsebinska razčlenjenost, kakovost pevskih zborov in skupin, zahtevnost izvedenih skladb več,

tako beležimo upadanje domače publike, saj avditorij napolnijo pretežno poslušalci, ki se tako ali drugače ukvarjajo z zborovskimi petjem in z glasbo nasploh, redki ljubitelji tovrstne glasbe in seveda sami zbori, ki z zanimanjem poslušajo eden drugega. Seghizzi nam vsako leto nudi enkratno priložnost, ko v nekaj dneh v goriški pokrajini lahko slišimo dobre, prav dobre in odlične zborove od vsepovsod. Vsakdo, ki se ne more ali ne želi udeležiti teh prireditev, izgubi zares veliko.

Seghizzi se je začel s prostim programom. Zanj se je, med drugimi, pojavilo več zborov iz Italije, tudi iz naše dežele (Avditorij in Center Bratuž). V oglejski baziliki so se zvrstili zbori s programom za večzborje. V Avditoriju je bilo v soboto in nedeljo na vrsti več kategorij (zgodovinski in monografski polifonski program, obvezna sodobna polifonija, zborovske priredbe lahke glasbe in jazza, zborovske priredbe pesmi ustnega izročila, tradicionalne pesmi, negro spirituals in gospel). V nedeljo zvečer je bil v Gradežu slavnostni koncert najboljših zborov in nagrajevanje. Dve prvi nagradi je prejel švedski moški zbor Svanholm singers. V največ kategorijah je bil

zaslužen prvi madžarski Cantemus mixed choir. Isti je osvojil tri prva mesta za izvedbo sodobnih skladb obveznega programa. Odlični Zbor sv. Nikolaja iz Litije se je uvrstil na tretje mesto v kategoriji monografskega programa. Škoda, da ni izkoristil priložnosti in da ni namesto štirih črnih duhov-

Zbor sv. Nikolaja iz Litije na gostovanju v Doberdolu 18. junija letos

nih pesmi predstavil kake zanimive priredbe iz slovenske ljudske zakladnice, kakor so to uspešno storili npr. Japonci, Latvijci in Madžari. Zbori naj bi mednarodni publiko nudili tudi primere zborovske glasbe, ki je značilna za državo in narod, iz katerih izhajajo. Med dobitniki več nagrad je poleg že omenjenih švedskega

kakor npr. v Gradežu kantata Aleksandr Nevskij Sergeja Prokofjeva in oratorij Mesija G.F. Haendla. Bogat je bil tudi program t.i. Seghizzinregione z nastopi zborov v različnih krajih goriške in videmske pokrajine. Že tu samo nakazani program priča, da je bil letošnji Seghizzi bogat in zanimiv.

Andrej Bratuž

Predstavitve zbornika med Borovci Števerjanski festival v sliki in besedi

S predstavitevjo zajetnega jubilejnega zbornika, ki prek besedil, številnih barvnih slik in člankov iz časopisov ter izvirnih posnetkov zmagovitih pesmi na dveh CD-ploščah na prij-

pravi te osrednje društvene prireditve zvrstilo veliko obrazov in rok ljudi, delo očetov so že prevzeli sinovi, vsi pa so se požrtvovalno trudili in se še trudijo, da bi pobuda vsakokrat čim bolj uspela. La-

radi slovensko glasbo.

Na predvečer prvega festivalskega večera je bilo vzdušje pod velikim šotorom med Borovci vedro in veselo tudi zato, ker je nekaj kraških viž, ljudskih in umetnih motivov izvedla tržaška skupina Ano urco al' pej dve. Tehniki so priključili stare čase z izvornimi zvočnimi posnetki, med eno točko in drugo pa je nekaj "cvetic" natrosila recitatorka Martina Valentinčič, ki je prebrala besedila nekaterih zmagovitih bisercokov skozi čas. Kot

membno. O knjigi sami, ki je res lepo in prefinjeno oblikovana, je spregovoril drug gost večera, naš urednik Jurij Paljk. "Veliko pozabljam. Samo to, kar je zapisano, ostane," je povedal in zato iskreno pohvalil urednika, ki sta v skoraj 260 strani debelo knjigo vključila tako nekaj prispevkov kot smotno urejene fotografije z didaskalijami, številne podatke in posnetke člankov iz časopisov. Posebno lepa je lirična spremna misel časnikarja Saše Martelanca, je dejal Paljk; navdse dragocen prispevek zborniku pa je dal "legenda" Niko Klanjšček, ki je s svojo tiho zvestobo in strokovnostjo spremljal vse festivale in zbral izvirne posnetke zmagovitih pesmi v dve zborniku priloženi zgoščenki. Za močan čut pripadnosti in skrb, ki jo vnašajo v društveno delovanje "ste lahko ponosni na mlade fante in dekleta, oblečene v modre majice," je Paljk pozval navzoče Števerjance, ki se po njegovem lahko ponašajo tudi s tem, da imajo najbolj živahno in mladostno društvo v vsem našem zamejstvu. Tik pred koncem predstavitve je stopila k mikrofoni še predstavnica založbe Miriana Antoni. Z velikim navdušenjem je orisala nastanek dela,

Lojze Hlede in fantje njegovega ansambla so nazdravili (foto DPD)

ten in učinkovit način pripoveduje 35-letno zgodovino števerjanskega festivala narodnozabavne glasbe, so člani društva F.B. Sedej v četrtek, 6. julija zvečer, med Borovci uradno odprli letošnji 36. festival. Dogodek je bil prazničen, kot je prazničen izid vsake lepe knjige. Delo "Festival narodnozabavne glasbe Števerjan 1971-2005" sta uredila člana društva Andrejka Hlede in Marjan Drufovka, izid pa je poleg društva in Zveze slovenske katoliške prosvete omogočila založba E. Antony. Prireditelji z zadoščenjem in zadovoljstvom gledajo na prehojeno pot, je uvodoma povedal lani izvoljeni predsednik društva Matje Pintar. V 35 letih se je pri pri-

ni so prireditelji zbrali veliko dokumentarnega gradiva, ki govori ne le o julijskih festivalih, ampak posredno tudi o Števerjanu, o društvu in njegovem razvoju, njegovih željah in prizadevanjih, njegovih ljudeh, protagonistih družbene in kulturne zgodovine briške vasi. Zbornik je posvečen legendi zamejske narodnozabavne glasbe Lojzetu Hledetu od njegovi 60-letnici in vsem fantom njegovega ansambla, ki so sedeli v prvi vrsti in tudi skupaj nazdravili. Potem ko se je Pintar zahvalil vsem, ki so omogočili izid knjige, in tistim, ki neutrudno žrtvujejo svoj čas za uspeh festivala, je izrazil željo, da bi po publikaciji segli zlasti družine in ljudje, ki imajo

poseben gost je prvi nastopil mladi napovedovalec RTV Slovenija Andrej Hofer, ki je povedal, kako ga je ob njegovem prvem festivalu lani Števerjan naravnost očaral; domačini so prijazni, je rekel, mladi požrtvovalni in polni ustvarjalnih energij. Zbornik ima neprecenljivo vrednost, je pohvalil njegove pobudnike in jim čestital za skrb in ljubezen do slovenske besede. Vesel je bil tudi lepega števila mladih ansamblov, ki v Števerjanu iščejo odskočno desko, kajti dajati mladim upom možnost uveljavitve je v današnjem času zelo po-

ki je za vse pomenil velik napor, pa tudi veliko zadoščenje. Po en izvod je podarila protagonistom predstavitvenega večera in članom ansambla Lojzeta Hledeta.

Danijel Devetak

Marijino svetišče na Vejni

Ohranjanje vere skozi izročilo, jezik in kulturo

Apostolstvo sv. Cirila in Metoda je ustanova, ki na Tržaškem in Goriškem več kot štirideset let skrbi za razvoj ekumenizma, se pravi gibanja za edinstvo kristjanov, ki pripadajo različnim veroizpovedim. Apostolstvo prireja vsako leto drugo nedeljo v juliju v Marijinem svetišču na Vejni tradicionalno Cirilmetodovo slavo.

Tako je bilo tudi letos, ko se je množica slovenskih vernikov zbrala najprej v kripti Marijinega svetišča. Od tod je izpred oltarja svetih bratov Cirila in Metoda, ki ga je pred 43 leti izdelal znani umetnik Tone Kralj

verjanskega novomašnika pa je predstavljal pomen ohranjanja vere skozi izročilo, jezik in kulturo, pri čemer je Stasi pozval k upiranju nevarnosti, da bi plamen vere ugasnil in da bi naše vasi izgubile značaj, ki so ga ohranjale tudi v najtežjih časih in okoliščinah. Sicer je mašnik sklenil svojo pridigo z optimističnim pozivom k zupanju v prihodnost.

Pred začetkom slovesnosti sta prisotne vernike v imenu organizatorjev pozdravila dr. Jože Markuža in predstavnik skavtov Edwin Bukavec, ki je med drugim opozoril, kako današnji človek v vsakdanjem

Foto Kroma

in kjer hranijo tudi relikvije sv. Cirila, krenila procesija v zgornji del cerkve, kjer je potekala maša.

Petje Združenega zbora Zveze cerkvenih pevskih zborov pod vodstvom Edija Raceta in orgelska spremljava Tomaža Simičiča sta spremljala ekumenski mašni obred, ki ga je tokrat vodil letošnji goriški novomašnik Alessio Stasi iz Števerjana, ob katerem so somaševali dr. Jože Markuža, župnik v Zgoniku, vodja Slovenskega pastoralnega središča v Trstu msgr. Marij Gerdol in bazovski župnik g. Žarko Škerlj. V svoji pridigi se je novomašnik g. Alessio Stasi zauzaval pri duhovniškem poslanstvu, na začetku katerega je božji klic. Temu klicu sta sledila tudi sv. Ciril in Metod, ko sta šla oznanjat blagovest med Slovane. Osrednjo misel šte-

tekanju za čim višjo življenjsko ravnost ostaja prazen in brez duhovnih vrednot. Ravno duhovne vrednote, vera v Boga in njegova neizmerna ljubezen do vsakega izmed nas pa so vodile tudi sveta brata Cirila in Metoda po evropskih poteh, kjer sta svoje življenje brezpogojno dan za dnem posvečala svojemu bližnjemu in oznanjala božjo besedo. Slednja je kot sončni žarek padala tudi na desetine že posvečenih naših slovenskih duhovnikov, zadnji od katerih je ravno novomašnik Alessio Stasi. O slednjem je Bukavec dejal, da bo preusmeril krmilo na pot ljubezni, usmiljenja in požrtvovalnosti ter darovanja, tolažbe, upanja in vere.

Omeniti velja, da so na slavnju sodelovali tudi skavtine in skavti ter narodne noše.

NL

Kratka

Seja rajonskega sveta z dne 6.7.2006

Pred rednim zasedanjem Rajonskega sveta se je dne 6. julija sestala Komisija za urbanistiko. V pretres je vzela dve vprašanji: prvo, odklanjajoč koncesije zaradi pomanjkanja mnenja oz. poročila Arpe in ASS za rekonfiguracijo anten za mobilno telefonijo na stavbi škofijskega seminarja v ul. Besenghi; drugo, pritrđilno v smislu glasovanja občinskega sveta, ki odklanja gradnjo plinskega terminala sredi Tržaškega zaliva, z dvema pripombama: prvo, ker ni dokumentirano, če in kako mislijo braniti gradnjo oz. ladje, ki se nanjo privežejo proti burji in razburkanemu morju, in drugo, ker ni dokumentirano, kako mislijo braniti plinovod pred nesrečami z eksplozijo in kakšne posledice bi lahko to imelo.

Med zasedanjem Rajonskega sveta se je desna sredina v resoluciji o kinu Ariston osredotočila na priporočilo pristojnemu občinskemu odborniku, da "sensibilizira javno upravo Pokrajine in Dežele, da bi zagotovila ustrezna sredstva tistim društvom, ki so najbolj zainteresirani za to, da se oživi kinematografska dejavnost in ne samo".

Med razpravo o mnenju o Kompatibilnosti z okoljem gradnje uplinjevalnika v Tržaškem zalivu (off-shore) so se nekateri svetovalci (Rigotti FI, Pascazio AN) obregnili ob dejstvo, da je v RS nastala odmevna kampanja proti temu projektu, čeprav imajo tam nuklearno Krško, ki je starejše gradnje kot Černobil in za katero nihče ni vprašal Republike Italije za mnenje, kaj pa privoljenje, zdaj pa se pogovarjamo o manj škodljivih vplivih in se moramo spopadati tudi s sosedi. Dodatno je svetovalec Pascazio očital RS onesnaženje Soče. Predsednik Polacco je potrdil svoje pomisleke in nelagodje o samem postopku, kajti rajonski sveti imajo samo 10 dni časa, da izrazijo mnenje, medtem ko so imeli občinski svetovalci, -kot je poudaril tudi svetovalec Zecchini (Marjetica)- več avdicij in poglobljene informacije o tej temi. Odklonilno mnenje o gradnji uplinjevalnika v Tržaškem zalivu je bilo sprejeto s široko večino, enim vzdržanjem. / Igor P. Merku'

ZGONIK Cilj 3-Teritorialna kooperacija

Kraški okraj v luči novih evropskih izzivov

Razpravljanje o pomembnosti turistične destinacije; oblikovanje skupne blagovne znamke; skupna priprava čezmejnih projektov.

To so bile iztočnice, ki so v četrtek, 6. julija, izšle iz razprave oz. delavnice, ki je potekala v sejni dvorani zgoniške občinske palače. Srečanje gre uvrstiti v sklop različnih delovnih sestankov, ki sodijo v širši načrt z naslovom Kraški okraj. Partnerji tega projekta, ki razpolaga z evropskimi prispevki iz sklada Interreg III A Italija - Slovenija, so občine Trst, Dolina, Repentabor, Zgonik, Devin - Nabrežina, Doberdob in Sovodnje na italijanski strani ter Hrpelje-Kozina, Divača, Sežana, Komen in Miren-Kostanjevica na slovenskem Krasu. Srž tega čezmejnega omizja je namreč korenito razglabljanje o raznovrstnih problematikah, ki zadevajo kraško področje. Zgoniško srečanje pa je imelo še dodaten cilj, in sicer določiti strateške cilje v vidiku bližnjega razpisa Evropske unije za finančno perspektivo v obdobju 2007-2013, ki ji pravijo Cilj 3-teritorialna kooperacija.

Na podlagi tega razpisa bodo evropski uradi financirali razvoj turiz-

ma, kulture in čezmejnega sodelovanja, zaščito in skupno upravljanje okolja, sisteme za upravljanje vodovodnih virov, energetskih virov in smeti,

Foto Kroma

izboljšavo sistemov prevozov ter vzpostavljanja mreže informacijskih storitev in sodelovanje pri skupni uporabi infrastrukture, še posebej na področju zdravstva, kulture in izobraževanja. "V ta sistem sodelovanja je treba vključiti tako javne kot privatne subjekte, ki delujejo na Krasu", je pojasnila Nadja Debenjak, ki na zgoniški

občini skrbi ravno za evropske projekte. Debenjakova je vendar poudarila dejstvo, da bo treba čezmejno sinergijo še bolj okrepiti, saj novi razpis predpisuje enega samega nositelja za posamezen načrt in ne več dva - enega na italijanski in enega na slovenski stra-

ni -, kot je bilo doslej. "Samo z močnim partnerstvom na obeh straneh meje bomo kaj dosegli", je pristavila Debenjakova. Delavnica je tako stekla na podlagi izmenjave vidikov in mnenj številnih gostov, ki so vsak s svojega zornega kota povedali svojo. Spregovorili so tako predstavniki zainteresiranih občinskih uprav kot tu-

ma, kulture in čezmejnega sodelovanja, zaščito in skupno upravljanje okolja, sisteme za upravljanje vodovodnih virov, energetskih virov in smeti, občini skrbi ravno za evropske projekte. Debenjakova je vendar poudarila dejstvo, da bo treba čezmejno sinergijo še bolj okrepiti, saj novi razpis predpisuje enega samega nositelja za posamezen načrt in ne več dva - enega na italijanski in enega na slovenski strani -, kot je bilo doslej. "Samo z močnim partnerstvom na obeh straneh meje bomo kaj dosegli", je pristavila Debenjakova. Delavnica je tako stekla na podlagi izmenjave vidikov in mnenj številnih gostov, ki so vsak s svojega zornega kota povedali svojo. Spregovorili so tako predstavniki zainteresiranih občinskih uprav kot tu-

ma, kulture in čezmejnega sodelovanja, zaščito in skupno upravljanje okolja, sisteme za upravljanje vodovodnih virov, energetskih virov in smeti, občini skrbi ravno za evropske projekte. Debenjakova je vendar poudarila dejstvo, da bo treba čezmejno sinergijo še bolj okrepiti, saj novi razpis predpisuje enega samega nositelja za posamezen načrt in ne več dva - enega na italijanski in enega na slovenski strani -, kot je bilo doslej. "Samo z močnim partnerstvom na obeh straneh meje bomo kaj dosegli", je pristavila Debenjakova. Delavnica je tako stekla na podlagi izmenjave vidikov in mnenj številnih gostov, ki so vsak s svojega zornega kota povedali svojo. Spregovorili so tako predstavniki zainteresiranih občinskih uprav kot tu-

Igor Gregori

PADRIČE Spor dežela - Agrarna skupnost

Gre za pravo razlašanje!

S tališče Agrarne skupnosti jusov-srenje in tržaški pokrajini je glede deželne odloka, ki na podlagi evropskih direktiv določa zaščiteni območja na tržaškem in goriškem Krasu, izredno jasno: gre namreč za razlašanje zemljišč brez nikakršne odškodnine za njihove lastnike.

Agrarna skupnost, jusov-srenje v Tržaški pokrajini, Združenje zasebnih kraških lastnikov in Kmečka zveza so tako iz protesta in zaskrbljenosti glede odloka deželne vlade vložili priziv na predsednika republike. To potezo so predstavniki vseh treh organizacij predstavili na novinarski konferenci, ki je v petek, 7. julija, potekala na sedežu Agrarne skupnosti na Padričah.

Agrarna skupnost je namreč posvetila veliko pozornosti glede

perimetracije zaščitenih območij, ki jih je dežela začrtala, ne da bi o tem seznanila juse in srenje ter lastnike zemljišč. Po mnenju odgovornih treh organizacij je to dežela storila zato, da bi se izognila sankcijam Evropske unije. Dežela je namreč ta poseg storila v zamudi, na podlagi evropskih navodil, ni pa upoštevala vrste zakonodajnih predpisov, ki predvidevajo soodločanje za posege na teritoriju. Ker ni bilo s strani dežele skoraj nikakršnega odziva - sestanki z deželnim od-

bornikom Marsilijem so bili namreč neplodni -, so se organizacije odločile torej za priziv na predsednika republike. Kot je poudaril predsednik Agrarne skupnosti Marko Legiša, »sloni naš priziv na dejstvo, da je odlok deželne odbora v nasprotju s temeljnimi demokratičnimi načeli in zakonodajo«, saj dežela ni spoštovala zakonodaje o krajevni avtonomiji. Med drugim je

dokumentacija, na podlagi katere je bil sprejet odlok, nepopolna, obenem je odlok v nasprotju z deželnim zakonom o priznanju srenj, saj krši avtonomijo le-teh. Odgovorni so na tiskovni konferenci izpostavili še dejstvo, da je odlok tudi v nasprotju z zaščitnim zakonom. Na tiskovni konferenci je bil prisoten tudi predsednik SSO Drago Štoka, ki je izrazil svojo solidarnost trem organizacijam.

IG

Foto IG

VZS Mitja Čuk / Bambičeva galerija Barvno potovanje v svet umetnosti

Foto IG

V četrtek, 6. julija, je bilo v Bambičevi galeriji na Opčinah res posebno praznično. Otvorili so namreč razstavo gojencev VZS Mitja Čuk z naslovom Barvno potovanje.

Kot je pred nabitno polno dvorano povedala Stanka Čuk "so naslov izbrali sami gojenci s pomočjo njihovih mentorjev, ker jim barve pomenijo pristnost čustev, povezovanje v skupnost in ker jim z mavričnim opisom narave vlivajo posebne užitke pri delu in ustvarjanju. naši gojenci so potovali v svetu lepih doživetij, globokih čustvovanj, neizmerne domišljije in s spontanostjo izražanjem upodobili svoje neštete srečne in nesrečne trenutke, svoje poglede na svet in okolje, v katerem živijo, ter prijatelje, s katerimi delijo svoja čustva. Skrito željo igranju, ki se vedno oglašuje v vseh nas so na sproščujoč način, so prelili v najrazličnejše izdelke", ki krasijo prostore openske galerije. Potovanje v likovni svet je bilo za gojence dolgo in obremenjujoče. "Razviti pravi izdelek iz zametka

ideje in ga izoblikovati za tuje oko ni bilo lahko, predvsem za nekatere izmed naših gojencev", je pristavila Stanka Čuk. "Poučevalna razstava VZS Mitja Čuk je namreč iz lastne umetnostne dejavnosti in izkušnji, kar pa ni vedno polno doživeto in ni vedno del osebnega doživljajskega zaklada. Skrbna roka in pomoč vzgojiteljev pa sta dobila pravo sorazmerje med idejo in realizacijo, med kvaliteto in kakovostjo."

Ob razstavi pa so predstavili še brošuro, ki jo je izdala "naša barvana klapa". To sestavljajo Patti, Sandrino, Nidia, Patrik, Francy, Silvi, Robi, Gabriella, Darko, Tanja in Andi. V brošuri so zbrane izvirne poezije gojencev z ustrezno likovno ilustracijo. Delček ustvarjalnosti so gojenci sklada prisotnim predstavili ravno na otvoritvi razstave, ko so s pomočjo vzgojiteljev zaplesali in zapeli njihovo himno, ki jo je uglasbila pevka in prijateljica sklada Martina Feri. Ta je barvno potovanje gojencev spremljala s klavirjem.

IG

Pesnik s Krasa osvaja...

Nemška publikacija o Srečku Kosovelu

Erwin Köstler: Von Erleben und Deuten. (O doživljanju in razlaganju). Srečko Kosovel's Integrali: ein herausgeberisches Artefakt und sein Rang als herausragende Erscheinung der slowenischen Avantgarde. (Integrali Srečka Kosovela: izdajateljski artefakt in njegova vrednost kot izstopajoči pojav slowenische avantgarde). Znanstvena zbirka Pavlove hiše, 7. knjiga. (Wissenschaftliche Schriftreihe des Pavelhauses, Band 7). Pavelhaus / Pavlova hiša, Laafeld / Potna 30, Bad Radkersburg / Avstrijska Radgona, 2005, 223 strani.

Thanhäuser pa še nemško antologijo Kosovelove literature Mein Gedicht ist mein Gesicht (Moja pesem je moj obraz), s podnaslovom Iznajdba orfične pokrajine, skuša tudi Köstler na nov način z natančnim upoštevanjem izvornika avtentično interpretirati Kosovelove tekste. Leta 1964 rojeni avtor je v zvezi s tem v nemščini napisal posebno znanstveno razpravo Von Erleben und Deuten (O doživljanju in razlaganju),

ki je pred kratkim izšla v avstrijski Radgona - Bad Radkersburgu kot sedma knjiga znanstvene zbirke Pavlova hiša, ki jo ureja in izdaja kulturno društvo 7. člen za zaščito slovenske manjšine na Štajerskem. V knjigi, ki obsega 223 strani, Köstler natančno dokumentira in analizira zapoznelo recepcijo avantgardističnega dela Kosovelove poezije v slovenski javnosti. Pri tem, kot že mnogi pred njim, podvomi v zanesljivost tako imenovane kritične izdaje Kosovelovih Integralov v drugi knjigi pesnikovega Zbranega dela iz leta 1974, ki jo je po dolgem obdobju pripravil dr. Anton Oc-
virk.

vir. Pri svojih izvajanjih se avtor opira predvsem na ugotovitve profesorja na filozofski fakulteti univerze v Ljubljani Janeza Vrečka, ki v pričujoči knjigi objavlja obširen uvod o pomenu Srečka Kosovela za razvoj slovenske moderne literature in o interpretaciji njegovih tekstov z ozirom na pravilno rekonstrukcijo njegove avantgardistične rokopisne zapuščine. Köstler poudarja, da je Kosovel veljal v slovenskem prostoru zelo dolgo za nadaljevalca impresionistične pesniške tradicije, za nekakšnega mlajšega kraškega naslednika poezije Josipa Murna, medtem ko so ga kot novatorskega literarnega vizionarja odkrili šele zelo pozno po njegovi zgodnji smrti. Toda Oc-
virk je Kosovelov moderni literarni način (konstruktivizem in integralizem), ki mu je bil kot privrženec tradicionalizma miselno tuj, skušal interpretirati "čustveno psihološko", saj je med drugim menil, da naj bi bili v pesniku "po duši" dve skrajnosti literarne dikcije, dve "motivno - izrazni možnosti, ki mu ju je ponujal konstruktivizem, ironično cinična, napadalna, in intimno lirčna, osebno izpovedna". Po Köstlerju pa je Oc-
virk pri tem očitno popolnoma spregledal literarno - konstitutivni pomen Kosovelovega idejnega premika h konkretno političnemu, kar naj bi se dogodilo tudi ob vplivu rusko - sovjetske revolucionarne umetnosti ob pesniko-

vem pristopu k socializmu v zadnjem obdobju njegovega življenja (1924 - 1926), ko je med drugim prevzel urejanje revije Mladina.

V svoji študiji, ki jo je razdelil na šest delov, analizira Köstler postumno nastajanje Kosovelove umetniške podobe in Kosovelovega konstruktivizma. Z objavo dokaznega gradiva o v strukturo posameznih tekstov posegajoči Oc-
virkovi redakciji (popravljanju) določenih besedil skuša opozoriti na nujnost kritičnega pristopa k posameznim velikokrat le v konceptu zabeleženim besedilom. V knjigi je objavljen tudi 27 strani obsegajoči povzetek v slovenskem jeziku. Zelo koristno dopolnilo je bibliografija Srečka Kosovela, ki ji sledita še imensko kazalo in slikovni izbor s fotografijami zgodaj umrlega slovenskega avantgardističnega pesnika in njegovih interpretov Antona Oc-
virka, Ivana Grahorja in Alfonza Gspana. Dodan je tudi ponatis reprodukcij naslovnice Kosovelovih

Foto DPD

knjig in nekaterih tekstov iz pesnikove rokopisne zapuščine.

Lev Detela

Z 2. strani

VI. vseslovensko srečanje ...

Manjšinski stranki dajata Slovincem v Avstriji in Italiji dodatno možnost, da se na volilnih preizkušnjah odločijo za slovenski glas, konsenz ki ga dosežeta pa je tudi indirektni dokaz in prikaz številčne moči manjšinske narodne skupnosti, zlasti tam kjer ne obstaja tako štetje prebivalstva, ki bi predvidevalo odločitve za tako ali drugačno narodnostno ali jezikovno pripadnost. Še zdaleč ni res, da vsi Slovenci v zamejstvu volijo manjšinski stranki, kar bi bilo seveda samo po sebi umevno in pravilno. Mnogo je slovensko govorečih ljudi, katerim narodnostna izbira ni zadostna vrednota za politično udeleževanje, in si zato iščejo političnega okolja za uveljavitev lastnih in skupinskih interesov v vsedravnih strankah in to tudi na lokalni ravni.

Slovenski manjšinski stranki sklepata volilna zaveznitva z vsedravnimi formacijami ob volilnih preizkušnjah, v kolikor sami ne presegata prag volilnih glasov, ki jima ga postavlja zakonodajca za izvolitev predstavnikov v upravna telesa. Pri tem pa ohranjata vso avtonomijo ustroja in političnih odločitev, pri čemer se bistveno razlikujeta od ostalih slovenskih sredin, ki izbirajo pot vključevanja v večinske stranke. V tem smislu in zaradi zgoraj omenjenih posebnosti si manjšinski stranki El in Ssk pričakujejo tudi v odnosu z Republiko Slovenijo poseben odnos, ki naj temelji na skupnih glediščih z ozirom na obstoj in

razvoj slovenske narodne skupnosti izven meja matične države. Manjšinski stranki si pričakujejo, da bo Slovenija preko svojih mednarodnih in dobrih sosedskih odnosov s sosednjima državama Avstrijo in Italijo spodbujala v teh istih državah izglasovanje take volilne zakonodaje, ki naj manjšinam zagotovi ali vsaj olajšuje prodor v izvoljena telesa do najvišjega parlamentarnega predstavništva. Danes je položaj tak, da je predstavnikom manjšinske stranke onemogočen vstop v višje upravne organe, kot npr. v deželni parlament Furlanije Julijske krajine ali v državni parlament italijanske republike oz. deželni zbor koroške dežele ali državni zbor na Dunaju. To uspeva le posameznikom, ki dosežejo izvolitev zaradi nastopa na večinski listi, ne pa kot neposreden izraz slovenske manjšinske stranke. Dejstvo je, da direktna prisotnost Slovencev z manjšinske stranke v najvišjih upravnih telesih dežele in države stvarno pripomore k znatnejšim in otiplivejšim odločitvam v korist narodne skupnosti, to pa v končni fazi razbremeni tudi zunanjo politiko republike Slovenije glede zahtev in pričakovanj svojih manjšinskih komponent v sosednjih državah.

Skrb in podpora za samostojno politično nastopanje bi morali biti po našem mnenju torej med strateškimi prioritetaми slovenske vlade do svojih avtohtonih manjšin v sosednjih državah Avstrije in Italije.

Srečanja 2006 / Izlet v Rabelj

Pestra sreda za mlade korenjake

Sredi tretjega tedna poletnih srečanj 2006 smo se odpravili na celodnevni izlet v Rabelj ali Cave del Predil. Tu smo se najprej združili s skupino srednješolcev, ki so se že od ponedeljka potepali po gozdovih v Žabnicah ob spremstvu Maura Lebana in pomočnika Simona Petra.

V Rabelju nas je sprejel vodič v praznični obleki nekdanjih ru-

otroci, in seveda tudi vzgojitelji, takoj začutili veliko razliko v temperaturi; na srečo pa so jim bile na voljo še neprepustne pelerine in varnostne čelade. Po kratki in zabavni razlagi še sedaj nekateri ponosno trdijo, da so videli ali vsaj slišali delavne palčke!

Sledil je ogled vaškega muzeja, ki privablja mnogo turistov in je dandanes, potem ko je rud-

dragocene predmete, pripomočke in stroje, pa tudi folklor na oblačila in pričevanja o prisotnosti antičnih Rimljanov. Po kratki vožnji z avtobusom smo dospeli do Rabeljskega jezera, ki ima za razlago o nastanku svojevrstno legendo: hiša, ki je nekoč stala na otočku sredi jezera, se je edina rešila pred potopom, ki je uničil nekdanjo vas, saj je samo starček sprejel Marijo z Jezusom v svoje skromno bivališče. Z otroki smo preplavali mrzle vode, da bi videli, ali še vedno obstajajo sledovi gostoljubne kočice; in res smo tu našli temelje porušeneh zidov.

Ob domačem kosilu in toplim

Izjava za javnost

Ob predlogih ustavnega zakona o dvojezični topografiji v Avstriji

Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa z obžalovanjem ugotavlja, da so se desne stranke v sosednji Republiki Avstriji, s svojimi predlogi ustavnega zakona o dvojezični topografiji, odločile izničiti pravice Slovencev, ki živijo na območjih določenih z Avstrijsko državno pogodbo.

Avstrijska državna pogodba je bila podpisana 15. maja 1955 na Dunaju. Podpisniki pogodbe, ki se s celotnim nazivom glasi: Sporazum o ponovni vzpostavitvi samostojne in demokratične Avstrije (v nemščini: Staatsvertrag betreffend die Wiederherstellung eines unabhängigen und demokratischen Österreich) so bili takratni zunanji ministri ZSSR (Vjkečeslav Molotov), ZDA (John Foster Dulles), Velike Britanije (Harold MacMillan), Francije (Antoine Pinay) in Avstrije (Leopold Figl). K podpisu pogodbe so pristopili še štirje visoki komisarji zasedbenih sil, sporazum pa je začel veljati 27. julija 1955. Glavni namen sporazuma, na osnovi moskovske deklaracije (30.10.1943), je bila ponovna vzpostavitev samostojne, suverene in demokratične Avstrije. Kot dodatek k splošnim določbam in priznanju avstrijske države so bile posebej omenjene pravice slovenske in hrvaške manjšine. Kot taka ima pogodba mednarodni značaj, saj so bili njeni podpisniki zunanji ministri kot predstavniki držav. Po načelu mednarodnega prava, da je pogodbe potrebno spoštovati (pacta sunt servanda), je nesprejemljiva teza avstrijskih vodij

desnih strank, da gre za zgolj zgodovinsko interpretacijo same pogodbe in da je vprašanje 7. člena Avstrijske državne pogodbe nepovezano z ustavnim predlogom. Ne, enostavno gre za dele pogodbe, s katero so ponovno vzpostavili samostojno in demokratično Avstrijo, in takšne mednarodne pogodbe ni mogoče interpretirati ali spreminjati enostransko, z novim ustavnim zakonom, ki je notranje pravne značaja. Ena in ista stvar ne more biti hkrati urejena z mednarodno pogodbo na en način, z ustavnim zakonom pa drugače. Gre za pravno kolizijo. Morda bi lahko pogodbo spremenili na osnovi soglasja držav podpisnic, seveda pa bi bilo pri tem vsaj umešno povprašati za privoljenje tudi tiste države, ki so jim bile v pogodbi zajamčene pravice. S tem pa bi se lahko morda našel tudi kdo, ki bi pod vprašaj postavil, malo pretirano in zlobno rečeno, ponovno vzpostavitev samo-

stojne in demokratične Avstrije. Pa šalo na stran, saj so tovrstne stvari prevelikega pomena za Slovence, še posebej za naše rojake v Avstriji. Slovenska konferenca Svetovnega slovenskega kongresa v teh trenutkih poziva vlado Republike Avstrije, naj ravna razsodno in naj ne naseda publicam ustavnih predlogov, ki sta ju vložila Avstrijska ljudska stranka in Zaveznitvo za Avstrijo, s katerimi želita dejansko spremeniti kvote, ki so bile postavljene za Avstrijsko državno pogodbo, in tako okrniti pravice manjšine. Na drugi strani pozivamo slovensko Zunanje ministrstvo, naj se odzove odločneje, kot je to storilo pred štirinajstimi leti, saj gre za pravice naših rojakov, Slovencev živečih v Avstriji. Predlagamo, da zunanji minister Republike Slovenije, dr. Dimitrij Rupel, posreduje pri pristojnih organih Evropske zveze.

Franci Feltrin, podpredsednik Slovenske konference SSK

darjev in nas pospremil do vхода v nekdanji rudnik, ki je dostopen publiki komaj leto dni, a načrtuje tudi podzemni vlak in nekaj kilometrov dolgo progo. Ob vstopu v nizke tunele so

nik prenehal delovati zaradi prevelikih stroškov, pravi nosilni steber za preživetje domačinov, ki so tu zaposleni. Ustanova je odlično organizirana in v majhnih prostorih razkazuje

soncu smo še nekaj ur uživali prelep razgled nad jezerom, nato pa zapustili skrivnostne kraje in se srečno vrnili v objem nasmejanih staršev.

Marta Lombardi

Spori in polemike med strankami škodujejo zaščiti na avstrijskem Koroškem

Premier Janez Janša je bil na uradnem obisku v ZDA

Predsednik slovenske vlade je bil v tem tednu na prvem uradnem obisku v ZDA, kjer so ga sprejeli in z njim razpravljali o ameriško-slovenskih odnosih in sodelovanju predsednika Georgea Busha, podpredsednika Dicka Cheneyja in državna sekretarka (ministrica za zunanje zadeve) Condoleezza Rice. V slovenski javnosti in običnih obiskih razumejo in tolmačijo kot veliko priznanje največje super sile na svetu Sloveniji in njenemu napredku v petnajstih letih samostojnosti in suverenosti. Podobno pomemben je bil tudi obisk Janeza Janše nedavno v Rusiji, kjer se je o prihodnjem rusko-slovenskem sodelovanju razgovarjal s predsednikom Vladimirjem Putinom. Premierja je na obisku spremljal zunanji minister

dr. Dimitrij Rupel. Gosta sta se pred razgovori s člani državnega vrha ZDA v Clevelandu sestala s tamkajšnje slovensko narodno skupnostjo. Izseljenke organizacije v Clevelandu zdaj proslavljajo petnajsto obletnico neodvisne države Slovenije. Gosta iz Slovenije sta v tako imenovani drugi Cleveland, sprejela tudi njen župan Frank Jackson in republikanski senator slovenskega rodu iz zvez-

ne države Ohio, George Voinovich.

V Sloveniji se nadaljujejo javne razprave in tudi polemike o vprašanih, ki naj bi bila najbolj žgoča in pomembna. Gre za duhovno preobrazbo in nastope predsednika države dr. Janeza Drnovška, polemike o zaslugah ali

prijatelju in tesnemu sodelavcu v času vojne za Slovenijo in nekdanjemu obrambnemu ministru, Jelku Kacinu, očital, da se s svojim cinizmom in hujskaškimi nagovori obnaša kot pobesneli slon v trgovini s porcelanom, "ki ga razbija, čeprav je porcelan last vse države."

Povod za omenjene obtožbe, napade in očitke so predvsem spori in nesoglasja o dvojezičnih krajevnih napisih v okviru dvojezične topografije, ki bi jo Avstrija z ustavnim zakonom uvedla na Koroškem. Z novo ureditvijo naj bi do leta 2009 na Koroškem bilo 141 dvojezičnih krajevnih napisov. Zdaj ima take napise 77 naselij, takoj jih bo dobilo še 16. Dogajanja sta komentirala premier in zunanji minister, Janez Janša in dr. Dimitrij Rupel, ki sta predloge glede dvojezičnih napisov ocenila kot korak v pravo smer. Janez Janša je ob tem dejal, "da gre za reševanje problema, ki desetletja ni bil rešen. V tem času se je igralo na vse ali nič - manjšina je bolj ali manj dobila nič, vendar tudi sedaj ne gre za rešitev, s katero bi lahko bili dokončno zadovoljni." O zadevi imajo predstavniki Slovencev na avstrijskem Koroškem sicer različna mnenja, spori, znani iz prejšnjih obdobij, se ponavljajo. Premier Janša jih je pozval k premostitvi nesporazumov, saj so potrebna enotna stališča in skupni napor izvršilne oblasti v Sloveniji ter rojakov na Koroškem, za ohranitev in uveljavljanje sedmega člena avstrijske državne pogodbe, ki se nanaša na zaščito slovenske narodne skupnosti na avstrijskem Koroškem. Na področju mednarodnih odno-

sov oz. slovenske zunanje politike je močno dejavna tudi SLS. Njen predsednik dr. Janez Podobnik zahteva odločnejše ukrepe in politiko do Hrvaške, posebej glede odločitve državne meje, na delu kopnega in v Piranskem zalivu, in vprašanja deviznih vlog pri nekdanji podružnici Ljubljanske banke v Zagrebu. SLS meni, da bi moral slovenski parlament sprejeti posebno resolucijo o državni meji s Hrvaško, v primeru nadaljnjega zaostrovanja odnosov med državama pa naj bi v Sloveniji celo izvedli referendum z vprašanjem, ali je Hrvaška sploh primerna za sprejem v EU. **Prepričanje, da se bo Slovenija uvrstila na vrh sveta**

V Novi Gorici je bil v soboto, 8. julija, kongres stranke Socialnih demokratov, ki je naslednica nekdanje Komunistične partije. Sprejeli so njen program, v katerem so zapisali, da se bo Slovenija do leta 2030 "po blaginji, gospodarski in socialni zaščiti prebivalstva, uvrstila med najrazvitejše družbe na svetu." Cilj, ki pa ga v celoti, žal, ne bo mogoče urediti. Program naj bi bil predvsem v funkciji stranke, ki bi rada čim prej postala prevladujoča politična sila slovenske levice. Predsednika Socialnih demokratov Boruta Pahorja pa omenjajo kot enega najbolj možnih kandidatov za novega predsednika Slovenije. Naslednjo soboto, 15. julija, bo pri železniški postaji v Novi Gorici osrednja državna slovesnost ob 100-letnici zgraditve Bohinjske oz. Bohinjsko-goriške proge. Začela se bo ob 18. uri, prisotni pa bodo predstavniki Slovenije, Avstrije in Italije, torej držav, ki so sodelovale pri gradnji ali pa so kdaj upravljale progo. V Novo Gorico se bodo gostje pripeljali s tako imenovanim muzejskim vlakom. Slavnostni govornik na obeležitvi 100-letnice zgraditve proge bo slovenski premier Janez Janša.

Marijan Drobež

Kratke

Poziv slovenski in hrvaški vladi k reševanju spornih zadev v medsebojnih odnosih

Predsednika Slovenije in Hrvaške, dr. Janez Drnovšek in Stipe Mesić, sta na neuradnem srečanju (29. junija na Trubarjevi domačiji pri Velikih Laščah) kritizirala obe vladi, slovensko in hrvaško, da sta popolnoma pasivni pri reševanju spornih zadev med državama. Gre predvsem za določitev slovensko-hrvaške meje in izplačilo deviznih vlog nekdanje podružnice Ljubljanske banke v Zagrebu. Spore naj bi obravnavali na bilateralni ravni, saj sta predsednika držav menila, da imata državi dovolj sposobnosti in možnosti, da to sami rešita. Kot znano, je slovensko zunanje ministrstvo o odnosih s Hrvaško nedavno objavilo tako imenovano Belo knjigo, v Zagrebu pa pripravljajo hrvaško različico takega dokumenta. Hrvaška vlada uradno ni zmeraj vztraja, naj bi slovensko-hrvaška sporna vprašanja obravnavalo in rešilo kakšno mednarodno pravno telo oz. organ.

V Novi Gorici parcele za gradnjo hiše ni več mogoče dobiti

Tudi v Novi Gorici je stanje na trgu nepremičnin živahno in razgibano, toda cene se še niso ustalile. Podobno kot drugod v Sloveniji, predvsem na območju Ljubljane in v slovenski Istri, je ponudba zemljišč za gradnjo hiš, starih oz. opuščenih poslopij, ki jih je mogoče posodobiti, ter stanovanj, omejena, cene pa visoke. V Novi Gorici trenutno ni na voljo nobene parcele za gradnjo hiše, ker veljavni predpisi takih posamičnih gradenj ne dovoljujejo. Zazidljivih parcel primanjkuje tudi drugod na Goriškem, denimo v Šempetru pri Gorici, na območjih Ajdovščine in Vipave ter na Tolminskem. Veliko je zanimanja za nakup obstoječih stanovanj, zlasti manjših, a tudi slednjih primanjkuje. V vseh primerih so cene nepremičnin visoke. Na splošno so cene enake kot v Ljubljani. Sicer v Novi Gorici deluje pet podjetij za promet z nepremičninami, ki imajo med strankami tudi posamezne tujce, pretežno Italijane, ki bi si radi v tem mestu omislili svojo hišo ali stanovanje.

Golf ni igra le za bogate, je šport in rekreacija za vse?

V Sloveniji golf, igra, ki ima več kot 600-letno tradicijo, še vedno obravnavajo s predsodki ali navdušenjem. V javnosti po večini

menijo, da gre le za šport za bogate, za tako imenovano družbeno elito, manjši del ljudi pa meni, da je golf šport in rekreacija za vse. Polemika o tem, kaj golf je in kaj pomeni, se je razširila zlasti v primeru kobilarne Lipica, kjer nekateri menijo, da bi tamkajšnje igrišče za golf morali opustiti, ker domnevno omejuje kobilarno, spet drugi pa zatrjujejo, da gre za dejavnosti, ki se med seboj lahko koristno dopolnjujeta.

V novi številki revije Golf Slovenija, ki jo izdaja založba Kapital v Mariboru, je njena izvršna urednica Tina Novak zapisala, "da je edini borec za sobivanje lipicencev in golfa v Lipici, dr. Miha Brejc, verjetno postal najbolj osovražena osebnost na območju slovenskega Krasa." Ob tem je dodala, "da vsak, ki vsaj malo hodi po svetu in pozna turistične storitve na tujem, tudi ve, da je golf pomembna dodatna storitev vsakega manjšega turističnega kraja. In vsak, ki malo hodi naokrog, tudi ve, da je za turizem potrebno kaj več kot samo imeti 420 glav konj in tri prazne hotele. In vsak, ki zna razmišljati s svojo glavo, tudi ve, da se niso konji še nikoli pasli v kraških vrtačah in da je golf v tujini vse prej kot igra za snobe. Res ne vem, zakaj naj bi bilo v Sloveniji drugače. Je pa golf čisto zares tretji najtežji šport na svetu in ga pač ne more ali pa noče igrati prav vsakdo. Veliko jih je že poizkusilo in veliko obupalo. In da boste vedeli, da je predsednik Evropske golf zveze Manuel Agrellos v enem od svojih letošnjih nagovorov omenil, da je golf v Evropi najhitreje rastoči šport, v Sloveniji pa vse od leta 2001 ne sledi več takemu razvoju. Predstaviti bi skratka morali tudi drugo plat resnice o golfu, ki ni dosti bolj snobovski, kot je razkazovanje zadnje garderobe na "plaži" v stari Ljubljani." V Sloveniji golf kljub obravnavanim in drugim predsodkom postopno vključujejo v turizem. Registriranih je okoli 6 tisoč igralcev tega športa, vendar jih samo približno polovica igra golf več kot petkrat na mesec. Na voljo je osem igrišč, vendar bodo kmalu zgradili oz. uredili nekaj novih. Golf igrišče naj bi uredili tudi v Šempetru pri Gorici.

Lansko leto 0,06% več državljanov Slovenije

V Sloveniji se število prebivalcev zelo počasi povečuje, kar je posledica zelo nizke natalitete. Nekoliko hitreje pa narašča število tujcev, ki se priseljujejo v državo, kjer si prizadevajo za pridobitev pravice do stalnega ali začasnega prebivališča. Po podatkih, ki jih je pred nekaj dnevi objavil Statistični urad, je bilo v Sloveniji 31. decembra 2005 2.003.358 prebivalcev, od tega 981.465 moških in 1.021.893 žensk. V enem letu se je število tujcev v povprečju povečalo za 0,3 odstotka. Tujcev s stalnim prebivališčem je bilo za 10,7% več kot konec leta 2004, za 10,4% več pa je bilo tujcev z začasnim prebivališčem v Sloveniji. Število državljanov Slovenije se je v lanskem letu povečalo za 0,06%.

Festival Arhipelag

Minulo soboto se je z branjem poezije na novogoriški železniški postaji končal teden dni trajajoči festival sodobne umetnosti Arhipelag, ki je v Gorico in Novo Gorico pripeljal več kot sto mladih umetnikov. Sobotnega branja se je udeležil tudi goriški občinski odbornik za kulturo Claudio Cressatti (*na fotografiji v belem*), večer je predstavil goriški pesnik Giovanni Fiero, brali pa so predstavniki italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji Elis Pantarotto, Giancarlo Ariani, Roberto Dobran, Giacomo Scotti, Elvia Nacinovich, Laura Marchig, slovensko poezijo pa sta prebiral Feo in Jurij Paljk. Dobri dve uri trajajoče branje v prehodni čakalnici na železniški postaji ob skupnem trgu obeh Goric je bilo veliko presenečenje za potnike, ki so prepoteni stopali z vlakov, kot tudi za maloštevilne ljubitelje sodobne poezije.

Foto JMP

Začetek kampanje za lokalne volitve v jeseni

Zveza za Primorsko za ustanovitev pokrajin in decentralizacijo oblasti

Zveza za Primorsko, ki se razglasa za edino pravo primorsko stranko, je izdala predvolilno številko svojega Informatorja. Izšel je v nakladi kar 88.500 izvodov in so ga poslali organizacijam, društvom, raznim ustanovam ter družinam in posameznikom v vseh primorskih občinah. V Informatorju vodilni predstavniki Zveze za Primorsko razlagajo politično usmeritev omenjenega gibanja, ki naj bi bilo prava politična stranka, ter volilce vabijo, naj na lokalnih volitvah, ki bo-

do bržčas v oktobru, volijo njene kandidate. Zveza za Primorsko se je na svojem

nedavnem kongresu v Piranu opredelila za oblikovanje pokrajin in nasploh za decentralizacijo oblasti v Sloveniji. O tem je predsednik Zveze za Primorsko Pavel Gregorčič (sicer kobariški župan) v novi številki Informatorja objavil članek z naslovom Za blagostanje in srečo ljudi, predsednik glavnega odbora Zveze za Primorsko Aleksander Lemut pa prispevek, ki mu je dal naslov Zahtevamo prerazporeditev sredstev in pristojnosti. V svojem zelo kritičnem razmišljanju očita drugim političnim strankam, "da so uzakonile brutalno

centralizacijo v Sloveniji, kakršne ne poznajo nikjer v Evropski uniji. Samo čudimo se lahko ljudem, da tako pogumno prenašajo posledice te centralizacije; prav vse se seli v Ljubljano. Podažljive pa nezadržno propada, izginjajo tisoči delovnih mest, vasi so brez osnovne preskrbe, demografska slika se dramatično slabša. Mladi ostajajo v Ljubljani, le tam in samo tam so delovna mesta." V novi številki Informatorja Zveza za Primorsko sporoča, da je izbrala kandidate za župane nekaterih primorskih občin. Tako bo za župana občine Piran kandidiral Bogdan Lulik, občine Divača Stojan Cerkevnik, občine Kobariid (ponovno) Pavel Gregorčič in za župana mestne občine Nova Gorica Oton Mozetič.

M.

Hočejo postati prvi na svetu v oblikovanju izdelkov

Gorenje največja multinacionalka v Sloveniji

Industrija gospodinjskih aparatov Gorenje v Velenju je prestižna gospodarska družba v Sloveniji, ki uživa velik ugled tudi na tujih tržiščih. Predsednik uprave magister Franjo Bobinac zlasti poudarja, da se je Gorenje razvilo v največjo slovensko multinacionalko, ki bo še naprej poslovanje širila v druge države, vendar bo sedež in velik del proizvodnje ohranila v Sloveniji. V letu 2005 je Skupina Gorenje preselila magično mejo ene milijarde evrov prihodkov. Skupina združuje 45 podjetij, od tega 35 v tujini. Temeljna dejavnost sta proizvodnja in prodaja gospodinjskih aparatov, ki predstavljata okoli 85 od-

stotkov prihodkov. Gorenje pa izdeluje tudi pohištvo, toplotno in sanitarno opremo ter zastopa nekatere tuje proizvajalce s področja medicinske opreme, energetike in varovanja okolja.

V skupini je okoli 10.000 zaposlenih, od tega približno 8.000 v Sloveniji in okoli 2.000 v tujini. Več kot 75 odstotkov prodaje ustvarijo pod lastnimi bla-

govnimi znamkami. Gorenje je najbolj mednarodno slovensko industrijsko podjetje, ki je prisotno v več kot šestdesetih državah sveta. V tujini imajo predvsem podjetja, ki se ukvarjajo s prodajo. Imajo tudi tovarni pohištva v Avstriji in na Češkem in novo tovarno štedilnikov, v kateri je tisoč zaposlenih.

Za posebno konkurenčno prednost Gorenja vzpostavljajo področji dizajna (oblikovanja izdelkov) in inovativnosti (sprotnega uvajanja novih tehnoloških in drugih spoznanj oz. novosti). Na obeh področjih ne bodo le sledili drugim velikim gospodarskim družbam, "temveč bodo prvi uveljavljali novosti". V Gorenju imajo podjetniško kulturo in občutek pripadnosti podjetju, ki sta izredna, skoraj neobičajna v primerjavi z drugimi podjetji. Mnogo je primerov, ko so cele družine zaposlene v Gorenju, tudi že po več generacij. Tudi zaradi tega bo Gorenje še naprej prevzemalo druga podjetja, samo pa ne bo postalo prevzemna tarča.

M.

Nogomet in poslovni uspeh

Svetovno prvenstvo in bruto narodni proizvod

Svetovno nogometno prvenstvo, ki se je zaključilo v nedeljo, je po prvih ocenah zelo ugodno vplivalo na nemški bruto notranji proizvod. Ne glede na končni rezultat je bilo svetovno nogometno prvenstvo predvsem z ekonomskega vidika zelo uspešno.

Izvedenci pravijo, da bo nemški bruto notranji proizvod ravno zaradi svetovnega prvenstva naraslo za 0,2%, istočasno pa trdijo, da se bo blagodejni učinek športne manifestacije občutil tudi v letu 2007 in 2008.

Vpliv svetovnega nogometnega prvenstva so v Nemčiji zabeležili že leta 2004, ko so začeli prilagajati obstoječe športne objekte potrebam tako velike manifestacije. Nemci so namreč že leta 2004 začeli graditi infrastrukture, ki so potrebne za tako srečanje. Bruto notranji proizvod se je tako povečal za 9 - 10 milijard evrov oz. za 0,5% v primerjavi s prejšnjim letom. Večji del tega zneska so Nemci porabili za posodobitev cest, avtocest, železniških povezav, letališč in hotelov.

V tem obdobju se je najbolj povečal priliv turistov in navijačev. Med nogometnim prvenstvom sta Nemčijo obiskala približno 2 milijona navijačev in turistov na sploh, ki bodo v Nemčiji preživeli skupno 5 milijonov noči. Običajni turistični tokovi so se tako povečali za 1,7%.

Organizatorji prvenstva so zelo zadovoljni, saj so bili vsi stadioni polno zasedeni, vse vstopnice razprodane. Zaradi velikega obiska pa so se povečale prodaje drobnoprodajnih trgovin, prodaje gostiln in tipičnih krčm; povečalo pa se je povpraševanje po prevoznih storitvah. Ker pa navijači ne sledijo samo nogometnim tekmam, so v Nemčiji zabeležili večji obisk športnih prireditev na sploh in veliko povpraševanje po drugih kratkočasnih dejavnostih.

Nemci so analizirali vedenjske navade navijačev glede na njihovo državo izvora. Ugotovili so, da so navijači, ki prihajajo iz Združenih držav Amerike, Japonske in iz Savdske Arabije, veliko bolj razširjeni kot ostali. V Nemčiji so ostali več časa in obisk države izkoristili tudi za druge dejavnosti in ne samo za obisk stadionov. Navijači, ki prihajajo iz Francije, Nizozemske, Poljske, Češke in iz Švice, pa so se odločali za krajše bivanje. Običajno so v Nemčijo prihajali z avtomobili, avtobusi ali vlaki, ob

koncu tekme pa so se vračali domov. Če pa so v Nemčiji ostali dlje časa, običajno samo dan ali dva, pa so prenočili v avtomobilih ali v kampingih. Portugalski, angleški, italijanski in španski nogometaši so za svoj obisk Nemčije izkostili polete po nizkih cenah. V Italiji se je za tak polet odločilo kar 55 tisoč navijačev, povpraševanje po poletih low cost pa se je samo v Italiji v tem času povečalo za 10%. Tudi drugod v Evropi se je močno povečalo povpraševanje po poletih. Nemška letalska družba Lufthansa je npr. med svetovnim nogometnim prvenstvom prodala 200 tisoč poletov več kot v istem obdobju prejšnjega leta. Tudi letalska družba easyjet je med svetovnim prvenstvom prepeljala v Nemčijo iz cele Evrope 500 tisoč oseb.

Tudi obisk raznih mest, v katerih so potekale tekme, se je v tem času močno povečal. V Berlinu so zabeležili dnevno približno 400

iz Brazilije, Angole, Toga in iz Gane. Celotni ekonomski učinek svetovnega prvenstva pa znaša 45 milijonov.

Tudi navijači, ki so svojim ekipam sledili v Münchnu, so iskali najbolj cenene variante prenočevanja. 230 tisoč turistov je prenočevalo v hotelih, 310 tisoč pri prijateljih in znancih, 85 tisoč pa jih je prenočevalo v kampingih in mladinskih hotelih. Zanimivo pa je dejstvo, da se zanimanje navijačev ni omejilo samo na tekme, pač pa je močno naraslo povpraševanje po vodenih ogledih mesta in Bavarske. Med svetovnim nogometnim prvenstvom se je povpraševanje po vodenih ogledih povečalo za 30% v primerjavi s prejšnjim letom.

Italijanski navijači so množično navalili na Kaiserluthern, kjer so skupno zabeležili 850 tisoč turistov iz različnih držav. Med svetovnim prvenstvom so prodali več kot 150 tisoč litrov različnih

tisoč obiskovalcev, ki so skupno porabili približno 200 milijonov evrov več kot turisti v enakem obdobju prejšnjega leta. Kljub množičnemu obisku in velikim nakupom pa gostinci iz Berlina niso ravno zadovoljni. Zasedenost hotelov je namreč samo 70%, kar je znatno manj, kot je sezonsko povprečje prejšnjih let. Podatek ne preseneča, saj je povprečni turist za eno nočitev v hotelu porabil povprečno 178 evrov, kar je tudi za najbolj navdušenega navijača kar precej. Veliko bolj so zadovoljni upravitelji kampingov in mladinskih hotelov, kjer beležijo polno zasedenost. V tem primeru je povprečni turist porabil v povprečju samo 35 evrov. Na splošno pa so ugotovili, da se je veliko turistov odločalo za bolj poceni variante, veliko navijačev pa je prespalo kar v avtomobilih ali v mestnih parkih.

V Kölnu so zabeležili 2,3 milijona navijačev. Med navijači so prednjačili Angleži (80.000), nekaj manj je bilo Švedov (35.000), po 5.000 pa jih je prišlo

kokteilov in več kot 250 tisoč litrov piva. Čeprav so v hotelih in v kampingih ugotavljali polno zasedenost samo v dneh, ko so bile na sporedu tekme, so na splošno gostinci zelo zadovoljni s obiskom.

Tudi v mestecu Gelsenkirchen in okolici so zabeležili polno zasedenost gostinskih objektov samo v dneh, ko so bile na sporedu tekme. V glavnem pa so tuji turisti zadržali kak dan, v povprečju pa so porabili 1.800 evrov na osebo. Izredno velik obisk so zabeležili tudi v Leipzigu, kjer so se zbrali turisti z vseh vetrov. Prodali so več kot 40 tisoč parov hrenovk, 20 tisoč dunajskih zrezkov in 100 tisoč litrov piva.

Ker se v teh dneh veliko govori o Nemčiji, televizija pa stalno prenaša slike iz tega ali onega mesta, se bo po vsej verjetnosti tudi v prihodnje močno povečal turistični obisk države, kar naj bi zelo ugodno vplivalo na gospodarstvo države, ki nikoli ni slovela kot izrazito turistična.

Mara Petaros

Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu študij v Sloveniji

Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu organizira Seminar za mlade iz zamejstva in izseljenstva v Ljubljani, Mariboru, Kopru v času od 24.9. do 30.9.2006. Tema seminarja je "Možnosti študija v Sloveniji" in je namenjen mladi populaciji v starostni skupini med 18. in 24. letom.

Namen seminarja je spoznavanje možnosti visokošolskega izobraževanja na Univerzah v Sloveniji, s tem pa tudi povezovanja mlajših generacij Slovencev. Predvidene predstavitev seminarja:

- predstavitev državnih institucij pristojnih za vprašanje študija mladih iz sveta in zamejstva
- predstavitev slovenskih univerz in njihovih članic - fakultet
- predstavitev znanstvenih institutov
- podajanje informacij o izmenjavi študijskih programov in prakse
- podajanje informacij o mož-

nostih pridobivanja štipendij oz. financiranja študija - podajanje informacij o evropskih programih, namenjenih mladim

- podajanje informacij o sodelovanju študentskih in mladinskih društev.

Na seminarju bodo sodelovali predstavniki Urada vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstva za znanost in visoko šolstvo, različnih institu-

tov, Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve, Univerze v Ljubljani, Univerze v Mariboru, Univerze na Primorskem; Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, CMEPIUS; študentskih organizacij posameznih

univerz. Seminarja se lahko udeleži 25 udeležencev. Zanje bo Urad RS za Slovence v zamejstvu in po svetu kril stroške letalskega prevoza v ekonomskem razredu in bivanja v Sloveniji v času posveta. Letalske vozovnice naj si udeleženci priskrbijo sami, Urad bo denarna sredstva nakazal na veleposlaništvo. Seminar poteka v slovenskem jeziku. Zaradi finančnih omejitev je največje možno število udeležencev iz Avstralije 3, iz Severne Amerike 5 in iz Južne Amerike 3. Ostale udeležence pričakujemo iz evropskih držav.

Naprašamo vas, da o seminarju obvestite vsa slovenska društva in ustanove, ki se ukvarjajo z mladimi. V prilogi pošljemo tudi prijavnico.

Za zainteresirani naj izpolnjene prijavnice pošljejo na Urad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu po elektronski pošti (urad.slovenici@gov.si) ali faksu (00386-1-478-22-96) do 28.7.2006. Kandidati naj prijavnico pošljejo v vednost tudi na DKP. Izbor kandidatov bomo opravili v mesecu avgustu na podlagi geografskih in vsebinskih razporeditev.

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Viale della Navigazione Interna, 40 - 35129 Padova PD, tel. 049 8073263 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, Korzo Verdi 51 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst. Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu

To številko smo poslali v tisk v torek, 11. julija, ob 14. uri.

Pridobivajo jih tudi iz drugih držav

Veliko pomanjkanje voznikov tovornjakov

V Sloveniji šoferji oz. vozniki tovornjakov spadajo med tako imenovane deficitarne poklice. Gre za voznike zlasti težkih tovornjakov, vlačilcev in avtobusov. Samo v prvih petih mesecih tega leta so gospodarske družbe vključno z zasebnimi podjetniki območnim zavodom za zaposlovanje

prijavile okoli 4 tisoč potreb po omenjenih voznikih. Pridobili pa so jih precej manj, tako da je pomanjkanje voznikov še zmeraj občutno in pereče, kar seveda neugodno vpliva na poslovanje podjetij, ki delujejo v domačem in mednarodnem potniškem ter blagovnem prometu.

Stanje je torej zaskrbljujoče in podjetja sili, da zaposlujejo tudi voznike iz drugih držav nekdanje Jugoslavije. Vendar je tako zaposlovanje težavno in zapleteno, ker interesi iz tujine potrebujejo v Sloveniji dovoljenja za prebivanje in delo, kar pa povzroča veliko upravnih ovir. Na ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve so zagotovili, da bodo postopke, kar zadeva zaposlovanje voznikov tovornjakov in drugih težkih vozil v Sloveniji, pospešili.

M.

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Je destrukcija lahko sploh ljubezen?"

Zdaj razumem, kako razni multiplexi stiskajo za vrat majhne kinodvorane, ki dolgoročno ne zdržijo pritiska. Nocoj smo v tej dvorani le trije, kdo ve, kakšen neznamenit delež stroškov lahko sploh krijemo. Na platnu film, za katerega sem mislila, da mi bo nekaj dal, potem pa odkrijem, da mi pokaže to, kar si verjetno ni nadejal. Juliette Binoche je zame garancija, stavek na reklamnih panojih – "neverjetno močna ljubezenska zgodba pisateljice George Sand v 19. stoletju" – me je vabil, da spoznam, kdo je bila pisateljica z moškim psevdonomom, o kateri sem vedela res samo to, da si je načrtno nadela tisti vzdevek George, da bi prosto pisala.

Ljubezenska zgodba je neverjetna v tem, da je povsem destruktivna in tu se mi začena kazati vse spletnje, ki ga lahko ustvarjajo filmi in določeni tip literature, ki ti ponujajo kot resnično, pravo in kajpada močno ljubezen, tisto, ki te lahko s svojo silovitostjo pohodi, ki ti lahko para živce in telesna tkiva ob vedno prisotnem in jasnem končnem stanju, ki ga zahteva: destrukcija. Zaključna scena: Juliette-George na grobu ljube- ga, besede o tem, kako se na koncu poti človek zaveda, da je v življenju le enkrat tako silovito ljubil in to je bil on. In se potem vprašaš: on, tisti, s katerim je trpela, kot malokdo? On, ki je bil resda živega uma in je lahko z njo delil vse razne procese umetniškega ustvarjanja, istočasno pa se je družil s prostitutkami, kadil opij, živel na njenih ramenih in ni bil zmožen niti za sekundo sprejeti obdo-

bij, ko je bila bolna?! Nekaj mora biti narobe v prikazovanju takega tipa čustva kot neverjetne, močne in plemenite ljubezni. Mogoče gre film res v neke skrajnosti, ki jim ponavadi nismo priča, res pa je tudi, da ti umetniške zvrsti večkrat predstavljajo kot močno in enkratno čustvo, ki je vse prej kot to, kar naj bi ljubezen bila: obojestransko spodbujanje najlepšega v drugem.

Nasprotno pa je prikazano kot ljubezen v večini primerov čustvo, ki ga lahko nazivaš obsesija, obsedenost, telesna strast, potreba, želja po odkrivanju skrajnosti čustvovanja, ko se lahko kot človek docela izničiš v nekem fantomatičnem imenu drugega in si nadejaš, da si žrtev "edine in neverjetne, silovite ljubezni". Ženske, ki se povsem spremenijo, se oblačijo in obnašajo natanko tako, kot jih partner vpraša, ženske, ki lahko celo življenje prenašajo vse, od prevaranja, do pitja in udarcev in, če že ne teh skrajnosti, pa vsaj nedorasle osebnosti svojega "moškega". V imenu česa? Da si potem, kot tisočkrat prej, na koncu spet nove nevihte, trdno obljublja, da se ljubi ta nad vse itd. itd.?! Nekaj mora biti narobe v tem, da ti določeno delež umetniških zvrsti dejansko predstavi le dva tipa tega,

kar naj bi ljubezen bila: zromantizirana pravljica, v kateri se on in ona razumeta v čisto vsem, že takoj uganeta, kaj misli in želi partner in to vse življenje. Ali alternativno: destruktivno čustvo, ki zahteva celega človeka in ga stresa tako kot vulkan, ki bruha svojo vročo strast, potem pa pušči v osebi vso tisto črno lavo, na kateri ne more nič živeti zrasti. Nekaj mora biti narobe v tem, da je vse to tako oddaljeno od Visoke pesmi.

Zgodba

Dim

Okna njegovega majhnega stanovanja so bila skoraj vedno zaprta. V zakajeni kuhinji je na pokvarjenem stolu pri mizi sedel Bogdan s prižgano cigareto v roki. Prsti njegove roke so se tresli in so s težavo nosili cigareto do njegovih ust. Toda Bogdanova volja po kajenju je bila tako močna, da mu je vedno uspelo ukazovati svoji roki, naj jo zadovolji.

Imel je voljo, da je nekaj storil. Kaditi.

Kajenje mu je porjavilo kožo na treh prstih desne roke, ker so cel božji dan vedno držali prižgane cigarete. Vedno zaradi kajenja so porumenele tudi stene stanovanja, predvsem tiste v majhni kuhinji, ki so bile prepleskane z belo barvo.

Ko je bil Bogdan doma, je včasih tudi vstal s stola, a to se je dogajalo poredkoma. Takrat, ko je odločil, da vstane, je počasi začel hoditi po stanovanju brez posebne cilja. Njegovi koraki so bili neenakomerni, njegova drža je bila nekoliko upognjena, hoja nesimetrična.

Ljudje, ki so ga poznali, so se o njem večkrat pogovorjali. Zanimalo jih je poizvedovati čim več stvari v zvezi z njim. Kadar so se slučajno srečali na cesti, v bližini avtobusne postaje ali v supermarketu, so napolnili medsebojne pogovore z besedami, s katerimi so skušali v najpodrobnejših detajlih opisati dogodek iz Bogdanovega vsakdana. Obravnavali so ga kot tistega tam, katerega tukaj vsi poznajo, o katerem je nekdo slišal, da je nekega dne ukradel in celo, da je nekega dne, tako je pač nekdo rekel, neko znanko nameraval posiliti. Poleg tega že vsi vedo, da je marsikdaj šel opraviti fiziološke potrebe v cerkev. Ti pogovori so seveda onesnažili okolje človekovih čustev. Vendar nihče ni o tem onesnaženju govoril. Besede se kot dim širijo vsepovsod in redkokdo se jim postavi proti. Dihamo strupeni zrak, ki si ga sam marsikdo ustvarja, zelo

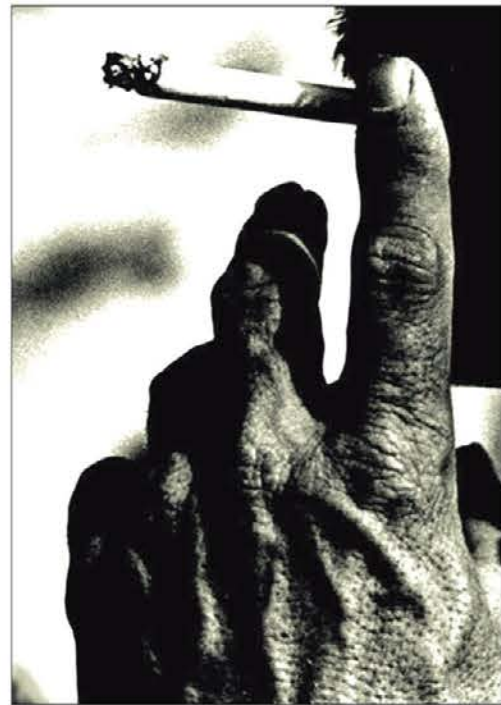
verjetno zaradi potrebe, da je lahko absolutni jaz, prva oseba ednine, s svojim govorjenjem, center pozornosti.

Bogdan diha dvojni strup: črn dim, ki ga širijo ljudje s svojim besedičenjem na njegov račun, in temnosivi dim, ki ga diha doma. Prvi se širi v odprtem prostoru in otemni naše nebo, drugi ostane v Bogdanovem stanovanju in ga diha samo on.

On, tretja oseba ednine, ki je paradoksalno izključena najverjetneje zato, ker njegova hoja ni simetrična, kakor moja, ker njegovi koraki niso tako hitri, kot so moji, ker njegova drža ni povsem pokončna, kot je moja. Moja, moji, moja.

Toda on, Bogdan, ima svoj pogled na svet. Izraža ga preko temnosivega dima, ker živi osamljeno in ker ni egocentričen: nikogar ničesar ne vpraša, od nikogar ničesar ne zahteva. Samo zato lahko trdimo, da je v njem bogastvo.

Nekega dne je potrkala na Bogdanova vrata oseba, ki je prej o njem

toliko govorila in o njem toliko poslušala. Bogdan je odprl vrata in videl je žensko. Nagovorila ga je: »Pozdravljeni, Bogdan! Kako je kaj? Koliko dima je tukaj notri! Hočeš, da odpremo malo okna?« Bogdan je bil zbeگان. Morda ni vedel, kaj naj bi odgovoril. Komaj prižgana cigareta mu je padla iz roke. Bogdan je ni pobral, kot je to storil po navadi. Dvignil je nogo in jo s čevljem zmečkal.

Elena Cerkevnič

ČLOVEK JE PRISTAL NA LUNI? DA, DA, NEDVOMNO...

U sode se včasih res grdo poigra z ljudmi. Veste, zakaj je pomemben 4. julij? Seveda, z zgodovinskega vidika povezujemo 4. julij z ameriškim Independence day. Ne gre za film, v katerem Will Smith strelja na Nezemljane, ampak za nekoliko pomembnejšo obležitev dneva, ko so leta 1776 George Washington in tovariši oklicali neodvisnost ZDA. No, nekoliko sodobnejša zgodovina nas uči, da je 4. julij tudi dan, ko je italijanski nogomet v nekaj urah iz globokega pekla z neverjetnim skokom pristal v sedmih nebesih. Najprej je v jutranjih urah javni tožilec Palazzi predstavil svojo zelo črno vizijo stanja italijanskega nogometa z nazadovanjem v B in C ligo. 4. julij je bil torej v jutranjih urah Dan neodvisnosti od nogometa, ko so Milan, Juventus in ostali vpleteni poosebljali zlo na zemlji. A kaj, ko je bila že isti večer na sporedu polfinalna tekma med Italijo in Nemčijo, ko se je pisala zgodovina nogometa (tako vsi italijanski in nemški dnevnik). Italija je zmagala, tako da se je

dan neodvisnosti od nogometa naenkrat spremenil v dan popolne odvisnosti (oz. ponovne overdoze) od nogometa.

Ja, kombinacija datumov, s katerimi se usoda veselo igra, je res neverjetna! Recimo: vprašajte kakega Interjevega navijača, s čim povezuje 5. maj. Manzoni je Napoleon? Kje pa. Ei fu? Da, seveda. 5. maj 2002: povezava med Interjem in Napoleonom sicer obstaja. Takrat je namreč Ronaldov Inter pod vodstvom Hectorja Cuperja doživel, tako kot veliki mali francoski vojskovodja, svoj simpatični Waterloo. Iz rok je spustil že osvojeni scudetto. In kdo ga je takrat osvojil namesto črno-modrih? Ja, seveda, Stara dama, kdo drugi??? Bogve, morda je v tistem obdobju poosebljali zlo na zemlji. A kaj, ko je bila že isti večer na sporedu polfinalna tekma med Italijo in Nemčijo, ko se je pisala zgodovina nogometa (tako vsi italijanski in nemški dnevnik). Italija je zmagala, tako da se je

dan neodvisnosti od nogometa naenkrat spremenil v dan popolne odvisnosti (oz. ponovne overdoze) od nogometa.

Morattiju končno zaslužen scudetto

Inter je bil v tistem obdobju poosebljali zlo na zemlji. A kaj, ko je bila že isti večer na sporedu polfinalna tekma med Italijo in Nemčijo, ko se je pisala zgodovina nogometa (tako vsi italijanski in nemški dnevnik). Italija je zmagala, tako da se je dan neodvisnosti od nogometa naenkrat spremenil v dan popolne odvisnosti (oz. ponovne overdoze) od nogometa.

Simbolično sta se v tistem telefonskem klicu spojila dva sveta. Svet reprezentančnih uspehov in državnega ponosa v nasprotju s svetom somraka, v katerem se je rojevala najhujša nogometna afera vseh časov. Gre za tista dva svetova, ki prevzemata vse ljubitelje nogometa na Apeninskem polotoku. Letošnje poletje je torej nogometna podrtija ali nogometna pravljica? Težko bi se odločili za kaj od naštetega. Bistvo je v tem, da gre za dve čisto ločeni stvari. Reprezentanca in njeni uspehi so ena zgodba, nogometna preiskava pa popolnoma druga zgodba. Ljudje, pa tudi mediji, se tega večkrat ne zavedajo. In v tem kontekstu prihajajo na dan blazne fantazije o pomilostitvah in amnistijah.

Zelo nemoralno bi bilo, da bi Juventus, Milanu in ostalim tolovajskim moštvom zaradi uspehov reprezentance priznali imuniteto. In v tem primeru bi se niti Inter ne mogel veseliti »svojega« scudetta.

Andrej Černic

Goriška Mohorjeva družba / PD Štandrež

Izlet po Armeniji skozi oko fotoaparata

V spodnji dvorani štandreskega župnijskega doma A. Gregorčič se je v četrtek, 6. julija, na povabilo Goriške Mohorjeve družbe in PD Štandrež, zbralo lepo število gledalcev, da bi z izletniki, ki so se komaj vrnili s potovanja Novega glasa po Armeniji, še sami okusili nekaj zanimivosti iz te daljne dežele. Dr. Damjan Paulin je v fotografski aparat ujel podobe pokrajine, ljudi in zgradb za dve uri programa. Na platnu so si sledili diapozitivi, ki so pričali o kulturi in življenju tega naroda, ki je mnogo pretrpel. Velik spomenik v glavnem mestu Jerevan spominja na poboj dveh milijonov Armencev, ki so ga zagrešili Turki po I. svetovni vojni. Še sedaj ima država precej težav z mejaši, razen z Iranom, od koder dobiva plin, edi-

mostani in še kje. Na posnetkih smo videli tudi grde, zelo zanemarjene zgradbe iz časov Sovjetske zveze. So kot nekakšni visoki "golobnjaki", v katerih še sedaj prebiva večina meščanov. Oko gledalcev, še posebno tistih, ki nismo uživali "v živo" teh lepot, se je spočilo ob pogledu na samostane iz različnih dob (od 4. do 15. stoletja), vgrajene v skalo, največkrat v nekakšnih "kanjonskih" soteskah slikovitega pogorja. Pred temi sakralnimi spomeniki, pa tudi na drugih turističnih točkah je fotografski aparat zabeležil prodajalce sadja in drugih pridelkov ter kičastih predmetov, "nekakšnih komunističnih ostalin", pa tudi kruha, ki je čisto drugačen od našega in ga pečejo na razbeljenih stenah kamnitih peči. Z zgovornih Paulinovih posnetkov in iz njegove izčrpane razlage smo izvedeli še marsikaj o tem narodu, ki ima bogato zgodovino, svojo pisavo in kulturo, segajočo v davnino, in bi se rad izmotal iz otopenosti in doživel noven razcvet.

IK

PD Štandrež / Gledališče pod zvezdami

Italijanski gostje iz Pirana o meji

Konec junija, v sredo 28., se je začel niz predstav Gledališče pod zvezdami, ki ga prirejajo gledališki zagnanci PD Štandrež na tlakovanem igrišču ob domači župnijski dvorani A. Gregorčič. Prvič so v prijazno obsoško vas prišli v goste igralci gledališke skupine Gruppo filodrammatico della Comunita' degli Italiani Giuseppe Tartini iz Pirana. Ta italijanska manjšinska dramska družina ima za seboj že pol stoletja gledališkega ustvarjanja. Sedaj šteje približno dvajset članov. V zadnjem času se je udeležila že marsikatero gledališke revije v domači Istri, pa tudi na Tržaškem. Večkrat gostuje na Tržaškem, tudi v domovih za upokojece. Za štandreski nastop je izbrala svojo zadnjo odrsko postavitev De qua e de la' (del confin), katere izvirna vsebina je ob

današnjem rušenju še zadnjih meja zelo sodobna. Osem igralcev, v režiji Ruggera Paghija, avtorja besedila, spisanega tudi na podlagi spominov članov skupine, je v prijatno počem istrskobeneškem narečju izoblikovalo zgodbo dveh prijateljskih družin. Obe prebivata v Piranu. Člani ene se po vojni odločijo iti v Trst iskat bolj življenjskih pogojev, drugi pa ostanejo v domačem kraju. Ne eni ne drugi nimajo lahkega življenja, vendar si tisti, ki so odšli v Trst, po prvih hudih letih, lahko privoščijo velik avto in več udobja. Oba njuna otroka, sin enih in hči drugih, ki sta se od mladih nog igrala skupaj, dokončata univerzitetni študij v Trstu, se zaljubita, poročita in se ob rojstvu prvega otroka odločita oditi spet v domači obmorski kraj. Analitična zgodba,

ki jo nevidna, izven odrskega prostora, pripoveduje mlada Nives, se prepleta s sintetično nitjo, ki se v humornem, pa tudi resnejšem, melanholičnem tonu vije v dveh delih pred gledalčevimi očmi. Srž zgodbe je prav v miselnem preseganju meja. Le-te ne morejo izničiti prijateljskih vezi, pa tudi ne navezanosti na domači kraj. Ta domovinska ljubezen ostane tako živa, da srce zahrepeni po rojstnem mestu. To hrepenenje ga privede spet v domači obzem, kjer sobivata dve narodnostni skupnosti in se medsebojno bogatita. Take modre misli so v igri dobro razpoznavne in igralci, predvsem starejši izmed njih, so jih znali pravilno in sproščenim izvajanjem tudi razplesti. Iz igre je mogoče jasno razbrati željo in voljo po konstruktivnem sožitju, ki ga prav v naših krajih nekateri »nostalgiki« anahronistično nočejo sprejeti.

Med številnimi slovenskimi gledalci smo pogrešali nekdanje priseljence iz Istre, ki jih je, kot znano, v Štandrežu kar za celo naselje, in katerih usoda se je zrcalila v igri.

IK

Glasbena scena

47. jazz festival Ljubljana

Ljubljanski jazz festival je eden najstarejših na svetu, letos se je med 28. junijem in 1. julijem odvijal že sedem in štirideseti. Umetniški vodja David Braun je tokrat izbral izvajalce, ki jazz združujejo z glasbami sveta

banonskega lutnarja Rabiha Abou-Khalila. Trio so sestavljali še ameriški bobnar in tolkalec Jarrodo Cagwin ter nemški pianist Joachim Kühn, ki je posegal tudi po sopranskem saksofonu. Rabiha Abou-Khalil spretno povezuje jazz

so se Kavčiču pridružili Lacyjeva sopotnica in glasbena sodelavka, vokalistka Irene Aebi, ter, poleg njegovih dolgoletnih italijanskih sodelavcev, še izvrstni ameriški pihalec Paul McCandless in kvartet klasičnih rogistov. Prvo srečanje je v Klubu CD zaključila skupina Electric Barbarian z energično mešanico drum'n'bassa, jazzovske improvizacije, raznih novodobnih in starejših slogov. Projekt, zamišljen kot mednarodni zvočni laboratorij, je leta 2000 začel nizozemski basist in avtor glasbe Floris Vermeulen. Jedro tria sta poleg Vermeulena še rogist Eric Boeren in bobnar Harry Arling. Ugledna gosta sta bila tokrat belgijski gramofonist Grazzhoppa ter improvizator govornice besede Kain.

V Križankah je poslušalce navdušil pihalec David Murray, ki že nekaj let raziskuje svoje afroameriške korenine in sodeluje z glasbeniki iz Afrike ter Karibov. Skupini sta se tako pridružila mojstra značilnih karibskih bobnov gwo-ka Klod Kiauve in François Ladrezeau, ki sta z razkošnimi ritmi obogatila že tako živahno mešanico big-bendovskega in free jazza, afriških ritmov, funka. Družbo je, z elektronsko improvizacijo na gramofonih, nekoliko umirila tolkalistka, ustvarjalca Val-Inc, spet pa jo je poživil težko pričakovani nastop znamenitega akustičnega tria Medeski Martin & Wood (klaviature, bas, bobni,

tolkala), ki velja za predstavnik "alternativnega jazz". Priljubljeni newyorški glasbeniki so na oder prinesli obilno, živahno prepletanje funka, hipopa, free jazza in drugih žanrov. Nepričakovano se jim je pridružil še legendarni kitarist John Scofield, ki je sicer "uradno" nastopil naslednji večer.

Tretji dan je v Križankah odmeval saksofon mladega britanskega ustvarjalca Soweta Kitcha. Saksofonist, rapper, skladatelj, pisec besedil, vzhajajoča zvezda britanskega jazza in njegova zasedba, s katero je posnel svoj nagrajeni prvi album Conversation with the Unseen, so ogreli občinstvo z navdušujočimi ritmi, dinamičnimi, zvočno raznovrstnimi melodijami. Z odlično glasbo je nadaljeval Mihály Dresch Quartet, eden najprodornejših predstavnikov madžarskega jazz. S kvartetom je razvil svoj prepoznavni slog, prepletanje

Večer se je zaključil s soul groove, free jazzom, improvizacijo, fusionom zvezdniskega tria Beyond. Sestavljajo ga legendarni bobnar in tolkalec Jack DeJohnette, eden najboljših jazz kitaristov John Scofield, oba sta sodelovala tudi z Milesom Davisom, ter

cu Tonyju Williamsu. Festival se je zaključil v Klubu CD, kjer je svoje zadnje delo predstavil slovenski saksofonist Jure Pukl, s kontrabasistom Nikolo Matošičem, bobnarjem Howardom Curtisom in pianistom Aaronom Goldbergom. Eden najustvarjalnejših slovenskih jazzovskih glasbenikov mlajše generacije, ki se posvečajo modernim interpretacijam tradicionalnega jazz, je svoje znanje izpopolnjeval na različnih akademijah v tujini in vedno sodeloval bodisi z domačimi kot tujimi glasbeniki. Za njim je nastopil še nemški pianist Alexander von Schlippenbach, ustanovitelj The Globe Unity Orchestra, z novejšo zasedbo Die Enttäuschung s katero preigrava repertoar revolucionarnega jazzovskega pianista Theloniousa Monka. Z vrtoglaviimi, ironičnimi ritmi so se poigrali Alex Dörner na tromboni, Rudi Mahall z basovskim klarinetom, Jan Roder na kontrabasu in Uli Jennessen za bobni. Poslušalce so tako navdušili, da so le s težavo zapustili oder.

Katarina Brešan

in drugimi vrstmi ter predstavnike najnovejših smernic v modernem jazzu. Festival se je tokrat začel v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma (CD), nato se je za dva večera preselil v Križanke in se za zaključek spet vrnil v zaprte prostore s klubsko atmosfero. Poleg glasbe pa so si obiskovalci lahko ogledali, in si še lahko, razstavo jazz fotografije Nade Žgank in Iztoka Zupana v Mali galeriji CD ter jazz plakate švicarskega oblikovalca Niklause Troxlerja v Galeriji Avli Nove Ljubljanske Banke.

Festival je letos otvoril nastop li-

z evropsko in arabsko tradicionalno glasbo ter redno sodeluje z imenitnimi izvajalci drugih vrst. Tokrat se je predstavil z novim projektom, ki več posega v improvizacijo, a vedno v skladu z različnimi glasbenimi vrstami. Večer se je nadaljeval s koncertom bobnarja in tolkalca Zlatka Kavčiča, enega najvidnejših slovenskih jazzovskih glasbenikov, ki so se z večjo zasedbo poklonili umrlemu legendarnemu amerškemu saksofonistu Stevu Lacyju. Z njim sta sodelovala pri odmevnem projektu Zlati čoln, navdihnjem s Kosovelovo poezijo. Na festivalu pa

melodij madžarske, romunske ljudske tradicije, z najnovejšimi raziskovanji in klasičnim jazzom.

vrhunski orglar Larry Goldings. Nastal je pred tremi leti na pobudo DeJohnettea kot poklon tolkal-

Peš po Korziki (11) Med morjem in gorami

7. Idilično zavetišče ob reki Fango Zaradi slabega vremena sva hodila hitro. Kakršnokoli zavlačevanje bi bilo nesmiselno. Ustavila sva se le dvakrat, pa še to samo za par minut. Toliko, da sva proti železnicu poslala malo energetsko bogatega suhega sadja in nekaj musli tablic. Žejna nisva bila, saj naju je z vseh strani ves čas obdajala voda.

Do zavetišča v Tuarelliju sva prišla okrog dveh popoldne. Pred domiselno zgrajeno kamnito stavbo na desnem bregu reke Fango, ki je poskrbela za to, da je bilo zavetišče obdano z bujnim zelenjem, ni bilo še nobenega pohodnika. Pri izbiri ležišč sta naju prehitela le dva nemška biciklista, ki sta prikolesarila po asfaltirani cesti z nasprotno smeri. Dež ju je dobro namočil. O tem je pričala v skupni spalnici sušiča se oprema, razobešena na ogradjih še nezasedenih pogrado.

Šlo je za moškega in žensko v zgodnjih petdesetih letih. Na prvi pogled sta izgledala kot ostarela, neuklonljiva hipija. Bila sta prijazna, a bolj vase zaprta in ne preveč komunikativna. Med kratkim pogovorom s "kapetanom" ekipe, ki so mu na nosu počivale legendarne, skoraj pozabljene lenonke, sem izvedel, da sta si s sopotnico za odkrivanje Korzike vzela celih šest tednov časa. Povedal mi je tudi, da nimata nekega vnaprej načrtanega itinerarja, ampak se o smeri odločata sproti, tako rekoč na vsakem križišču. Naokrog sta potovala s pozornost zbujujočim tandem kolesom, na katerega sta imela pritrjeno še več kot meter dolgo prikolico, tako da je bil njun "konjiček" na nožni pogon dolg kakšne štiri metre.

S šepajočim oskrbnikom zavetišča v lovsko-vojaški jakni, ki je ves čas

kadil, sva se takoj po prihodu dogovorila za polpenzion, potem pa je bilo na vrsti tuširanje. Že to, da so tuši v zunanjem delu kompleksa, naju je zmotilo, še bolj pa naju je dotokla zoprno mrzla voda, ki se je požvižgala na to, ali sva obračala navoj z rdečo, ali tistega z modro oznako.

Če bi bila na počitnicah z avtomobilom, kar pomeni biti ves čas na suhem in vse na doseg roke, bi zaradi tega zelo verjetno stokala in se glasno pritoževala ter imela "pokvarjen dan", a po petih

za kakšen star časopis in poznavalsko je pokimal. Vedel je, da bom časopisni papir zatlačil v premočne čevlje in da bo čez noč iz notranjosti posrkal vsaj nekaj vlage. Šele ko sem opravil z obema paroma čevljev, sem se posvetil kavi. Počas sem jo srebral in užival ob vsakem požirku. "Glede na to, da ni še nobenega od tistih, ki sva jih prehitela med potjo, sva bila očitno zelo hitra," sem bleknil kar tako, da bi prekinil tišino. "Ja, saj sva se pripravljala za GR 20," je bila Jana vsa ponosna in zadovoljna. In potem so začeli kapljati. Kljub slabemu vremenu se je večina prišlekov odločila za kampiranje

S časopisnim papirjem "zabasani" pohodniški čevlji po zaključku "dežavne" etape

urah in pol čofotanja po razmočenem terenu, naju je že pogled na keramične ploščice v "po domače" narejenih tuš kabinah navdal z občutkom varnosti in topline, tako da sva brez večjih travm preživela tudi neprijetno mrzlo prhanje. Ko sva bila midva zrihtana, je bilo treba oprati še cunje. Podobno kot Nemca sva jih obesila kar na robove pogrado v spalnici, saj je zunaj še vedno curjalo. Potem sva stopila v prostor, ki je bil recepcija, sprejemnica, bar in jedilnica hkrati ter naročila dve vroči kavi. Šepajočega oskrbnika sem prosil

na za to namenjenem prostoru za zavetiščem. Pozno popoldne, ko je nehala deževati, sva šla na kratak "špancier" po okolici. Ob pogledu na mokre spalne vreče in oblačila, ki so se bolj gnetla kot sušila na napeti vrvi v bližini tabora skupine mladih nemških pohodnikov, se mi je kar malo milo storilo. "Te bo pa ponoči zeblo," sem pripomnil. "Ma saj so mladi, se bodo že drugače ogreli," je spontano ustrelila Jana.

/ dalje
Nace Novak

Tukaj so zares nebesa bližja!

Svete
Višarje.

Odkrijte čarobni svet,
kjer se narava in duh
stapljata v čudovito doživetje.
Spoznajte, kako enostavno
je priti semkaj, dovolj je stopiti
v kabino žičnice.

NOVA ŽIČNICA V ŽABNICAH (CAMPOROSSO)

Ob državni cesti št. 13

Vsak dan od 17. junija do 10. septembra
Sobote in nedelje 16./17., 23./24. septembra
in 30. septembra / 1. oktobra

Urniki:
Delavniki 9.00 - 17.15 • Prazniki 8.30 - 18.15

ROMARSKO SVETIŠČE SVETE VIŠARJE

Urniki Svetih Maš:
Delavniki 10.00 - 11.00 - 12.00
Nedelje in prazniki 9.15 - 10.00 - 11.00
12.00 - 15.00

PROMOTOR

Monte Lusari

Ospiti di gente unica

FRIULI VENEZIA GIULIA

Ospiti di gente unica

ZA INFORMACIJE POKLIČITE: TEL. 0428 653915 • FAX 0428 63085